

A 1. XIX CORNELIVS

- i. Non esse iurandum
 ii. De alieno iudicio²
 iii. Sententiam in absentem esse cassam

¹ capitulatio om. ZGOHQA; in CLRXSWKNDBVP

² N reverses cc 1-2

1

Rufo episcopo¹. Non esse iurandum²

Cornelius papa xx a Petro in secundo decretali suo³. Sacramentum autem hactenus⁴ a summis sacerdotibus uel reliquis exigere nisi pro fide recta minime cognouimus, nec sponte eos iurasse repperimus. Itemque⁵ nos sanctorum sequentes apostolorum eorumque⁶ successorum⁷ iura firmamus et sacramenta incauta fieri⁸ prohibemus. JK + 115; H 173.5-7, Itemque - 23-24, M 165-6, 167; ID 5.308 (widely var. as BD 1.193), 12.39A to repperimus; C 2 q 5 cc 1-2

¹ N inserts here rubric and text of c 2; Rufo ep. after iurandum HQ

² Non esse iur. in mg. ZGO; om. D

³ suo CRXSWKDA; om. NBVPZJGOHQ

⁴ hactenus CKNBZGOHQ; om. A

⁵ Itemque CRXKNBP; Item (as rubric beginning new section). Que ZGOHQ; Que A

⁶ -que ss Z

⁷ ss O

⁸ incauta fieri LRXSWKNBVPZGOHA; fieri (incauta ss) C

2¹*De alieno iudicio²*

Nullus sacerdotum causam suam alieno committat iudicio, nisi ad sedem apostolicam fuerit appellatum, sed unusquisque comprouinciales iudices et notos habeat, nisi³ aliquam uim temerarie [4va] multitudinis illic timuerit aut infestus⁴ uel suspectos inibi iudices⁵ habuerit⁶, pro quibus causis ad maioris auctoritatis iudices⁷ et⁸ ad⁹ alias prouincias appellare¹⁰ et uenire¹¹ concessum est. JK + 115; H 174.19-24, M 168; ID 6.325a

¹ om. A; as c 1 N

² De al. iud. CKBHQ; Rufo episcopo. De al. iud. N; Item (De al. iud. in mg.) ZGO

³ ss S²

⁴ infestus CRXSKNBVPO^{2*}; infectos ZJGOHQ

⁵ in. iud. CKNBZGO; iud. in. HQ

⁶ pro quibus habuerit add. and canc. H

⁷ pro quibus - iudices (corr. fr. -is Z) C²LR²SKNBZGOH; om. CRX

⁸ et LRXSWKNBVPZGOH; om. C

⁹ ad CLRXKDBVZGOH; om. SNP

¹⁰ prou. app. CKNBVZJGH; app. prou. OQ

¹¹ multitudinis illic - uenire in later hand, and partly in upper margin C

3¹*Sententiam in absentem² esse cassam³*

¹ om. A

² absentem CXSKNDVPZGHQ; absentem non R; absentes B; hac sentem O; G**

³ rubr. in mg. with no break ZGOHQ

Omnia ergo que aduersus absentes in omni negotio aut loco aguntur aut iudicantur omnino uacuentur. quoniam absentem nullus addicit⁴ nec ulla lex dampnat.⁵
JK + 115; H 174.24-26, M 168; ID 6.325b; C 3 q 9 c 4

⁴ n ss over -ici- O

⁵ Explicit add. LRXS

A 1. XX LVCIVS

- i.² Quod qui crimina intendunt accusare possint
- ii. De rebus ecclesiasticis
- iii. Quod³ sacrilegium facit qui aufert res ecclesie

¹ capitulatio om. ZGOHQA, in CLRXWKNDVBP

² Scribe adhuc add. ss K

³ qui add. N, om. CLRWKDBV

1¹

Episcopis² tam Gallis³ quam Hispanis. Quod qui crimina intendunt⁴ accusare possint⁵

Lucius papa xxi a Petro in primo decretali suo. Constitui placuit ut criminationes maiorum natu per alios non fiant nisi per ipsos qui crimina intendunt, si tamen ipsi digni et inreprehensibiles apparuerint, et actis docuerint publicis omni se carere suspicione, atque inimicitia, et inreprehensibilem⁶ fidem ac conuersationem⁷ ducere. Vnde placuit ut a quibuscumque iudicibus ecclesiasticis ad alios iudices ecclesiasticos⁸ ubi est⁹ maior auctoritas fuerit prouocatum. audientia non negetur. ITEM¹⁰. Sapiens non est omnis qui nocet.

JK + 123; H 176.1-6, Sapiens -, 178.25-26., M 169, 172; ID 3.140a (Sapiens - nocet), 6.326 to negetur; +C 2 q 7 c 52 (Criminationes - ducere), +C 6 q 1 c 14 (Sapiens - nocet)

¹ om. A

² after Hispanis V

³ Gallis CRSKNBJGOQ; Gall' V; Gallie Z; ? H

⁴ imponunt V

⁵ Ep. - Hisp. Quod qui - possint CKN; Ep. - Hisp. Quod qui crimina intendunt per se accusare debeant (*rubr. in mg. ZGO*) ZGOH; Quod - possint. Ep. - Hisp. SB; Ep. - Hisp. *in mg. P*

⁶ uitam add. and *canc. Z*

⁷ -at- ss H

⁸ iud. eccl. CNDBZOH; eccl. iud. K

⁹ est CXSKDBVPZGO; om. NHQ

¹⁰ ITEM as rubric to new section ZGO

2¹

De rebus ecclesiasticis²

Res quoque ecclesiarum ueststrarum et³ oblationes fidelium⁴ quas significastis a quibusdam irruentibus uexari, uobisque et ecclesiis uestris auferri, indubitanter maximum est peccatum, testante scriptura que ait, Qui abstulerit aliquid patri uel matri⁵, et dicit hoc non esse peccatum homicide particeps est. Pater ergo noster sine

¹ om. A

² rubric om. with no break ZGOHQ

³ et CRKNBZOQ; om. H

⁴ fidelium LR²SWKNBVZOH, om. CRX

⁵ uel matri ss R²

dubio Deus⁶ est⁷, qui nos creauit, et mater nostra⁸ ecclesia que nos in baptismo spiritualiter generauit⁹.

JK + 123; H 178.27-32, M 172; ID 3.140b

⁶ dubio Deus *corr. fr.* dubio dubio Deus noster Z

⁷ sine dubio Deus est CXSKBVPZOHQ; est Deus sine dubio D; Deus est sine dubio D²N

⁸ *corr. fr.* mea H

⁹ generauit LRXWKNBVPZGOHQ; regenerauit CR²S

3¹

Quod sacrilegium² facit qui aufert res ecclesie³

Hec fieri prophete, hec apostoli, hec successores eorum, et omnium catholicorum patrum uetant⁴ decreta et tales presumptiones sacrilegia esse diiudicant. Quorum nos sequentes exempla omnes⁵ tales presump [14vb] tores⁶ et ecclesie raptos atque suarum facultatum alienatores una uobiscum a liminibus sancte matris ecclesie anathematizatos apostolica auctoritate pellimus et dampnamus⁷, atque sacrilegos esse iudicamus⁸. Et non solum eos sed omnes consentientes eis, quia non solum qui faciunt rei iudicantur, sed etiam qui facientibus consentiunt. Par enim pena et agentes et consentientes comprehendit.⁹

JK + 123; H 179. 17-25, M 172-3; ID 3.140c; cf C 17 q 4 c 5 var., of which all from esse iudicamus is a later addn

¹ om. A

² sacrilegium CRKNVZOH; sacrificium B

³ Quod – ecclesie CKNB; Item (Nota (om. Z) quod sacr. - eccl. in mg.) ZGO; Nota quod - ecclesie HQ

⁴ patrum uetant CKNBVZGH; uetant patrum O; patrum Q

⁵ in mg. V¹

⁶ -tores CKDBZGOH; -tiones N

⁷ et dampnamus LXSWKNBVPZOH; dampnamus R²; om. CR

⁸ -amus CRNDBZOH; -amur K

⁹ Explicit add. RXS

A 1. XXI STEPHANVS

- ¹i. De infamibus personis
- ii. De uestimentis ecclesie
- iii. De spoliatis
- iiii. Que accusationes recipi non debeant
- v.² Quod per scriptum nullus sit accusandus
- vi. Ante responsionem uocandum episcopum a primate
- vii. Primam discussionem debere fieri intra prouinciam

¹ capitulatio om. ZGOHQA; in CLRXSWKNDBVP

² iiii C

1¹

Hylario episcopo. De infamibus personis²

Stephanus papa xxii a Petro in primo decretali suo. Infames esse personas eas³ dicimus que pro aliqua culpa notantur infamia, id est qui⁴ Christiane legis normam

¹ om. A

² Hylario episcopo (amico BVP). De inf. pers. CRXKNBVP; Hylario amico (De infamibus (infamis Z, infabis O) pers. in mg. ZGO) ZGOH

³ esse pers. eas LRXSWKNBPZOH; pers. esse eas C; pers. eas esse V

abiciunt, et statuta ecclesiastica contempnunt. Similiter fures, sacrilegos et omnes capitalibus criminibus irretitos. Sepulchrorum quoque uiolatoes et apostolorum atque successorum eorum reliquorumque⁵ sanctorum patrum statuta libenter⁶ uiolatoes⁷, et omnes qui aduersus patres armantur, qui in omni mundo infamia notantur. Similiter et incestuosos⁸, homicidas, periuros, raptos, maleficos, ueneficos, adulteros, de bellis fugientes et qui indigna sibi petunt loca tenere, aut facultates ecclesie abstrahunt iniuste, et qui fratres calumpniantur aut accusant et⁹ non probant, uel qui contra innocentes principum animos ad iracundiam prouocant, et omnes anathematizatos uel pro¹⁰ suis sceleribus ab ecclesia pulsos et omnes quos ecclesiastice uel seculi leges infames pronunciant. Hos uero non ordines, nec seruos ante legitimam¹¹ libertatem, nec penitentes nec digamos¹², nec eos qui curie deseruiunt [15ra] uel qui non sunt integri corpore aut sanam non habent mentem uel intellectum aut inobedientes sanctorum decretis¹³ existunt, aut furiosi manifestantur. Hii omnes nec ad sacros gradus¹⁴ debent prouehi, nec isti, nec liberti, neque suspecti, nec rectam fidem uel¹⁵ dignam¹⁶ conuersationem non¹⁷ habentes summos sacerdotes possunt accusare. JK +130; H 182.2-19, M 175-6; ID 5.291 var. as BD 1.173; C 6 q 1 c 17 has more, and nec isti nec liberti – accusare is part of a later addn

⁴ et add. H, om. CKNBZJGOQ

⁵ -que ss B

⁶ om. V

⁷ uiolatoes LRXWKNBZOH; uiolantes CS; uiolateres P

⁸ corr. fr. incestuos B

⁹ et CRSBPZOH; uel KND

¹⁰ ss O

¹¹ -imam CKNBZGH; -ima O

¹² after corr. H

¹³ corr. fr. electis L

¹⁴ ordines (uel gradus ss) L

¹⁵ uel CLSBVPZOH; nec R²XKND

¹⁶ condignam V

¹⁷ non CLRXS²BVPZOHQ; om. SKND

2

*De uestimentis ecclesie*¹

Vestimenta ecclesiastica quibus Domino ministratur et sacrata debent esse et honesta. Quibus in aliis usibus non debet frui quam ecclesiasticis et Deo dignis officiis. Que nec ab aliis debent contingi aut ferri nisi a sacratis hominibus ne ultio que Balthasar percussit super hec transgredientes² et talia presumentes³ ueniat diuina, et corruiere eos faciat ad ima.

JK +130; H 183.1-5, M 176; ID 2.74 (inscr. as here); De cons. D 1 c 42

¹ De uest. (corr. fr. -tes RX) ecclesie (ecclesiasticis, corr. fr. -ica R) CRXKNB; Item. De uest. eccl. (De uest. eccl. in mg. ZGO) ZGOHQA; om. P

² -tes CRXKNBV; -tibus ZGOHA

³ -tes CRXKNBVP; -tibus ZGOHA

3¹*Idem in secundo decretali omnibus episcopis. De spoliatis*²

Nullus episcoporum dum suis fuerit rebus expoliatus aut sede propria qualibet occasione pulsus debet accusari aut a quoquam ei potest crimen³ obici priusquam⁴ integerrime restauretur⁵ et omnia que ei ablata quocumque sunt ingenio legibus⁶ reintegrentur, et ipse proprie sedi et pristino statui regulariter reddatur, ita ut omnes possessiones et cuncta sibi iniuste sublata⁷. atque fructus omnes ante ceptam accusationem primates et synodus episcopo de quo agitur funditus restituant.
JK + 131; H 184.12-18, M 177; ID 5.255a as BD 1.142a

¹ om. A² Idem - spoliatis CXKNBVQ; Omn. ep. De spol. Idem - decretali H; Omn. ep. in sec. decr. (De spol. in mg.) ZGO³ after corr. H⁴ priusquam CRKNVZO; prius B⁵ corr. fr. -atur H⁶ ss L²⁷ corr. fr. ablata O4¹²*Que accusationes recipi non debeant*³

Accusatores et accusationes quas seculi leges non recipiunt et antecessores nostri prohibuerunt et nos submouemus. Nullus enim alienigena aut accusator eorum fiat aut⁴ iudex. ITEM⁵. Repellantur habitantes cum inimicis et omnes laici. quia infestationem blasphemie affectio amicitie⁶ incitare solet. Nec illi in uestra sunt suscipiendi accusatione, qui uos in sua nolunt recipere infamatione. Nullus enim anathema⁷ suscipiatur, nec a quoquam [15rb] credantur que ab eis uel dicuntur uel conscribuntur. Eos dico anathematizatos esse quos episcopi suis scriptis⁸ anathematizauerunt⁹, atque¹⁰ eorum statuta anathematizant.

JK + 131; H 184.24-26. Item - H 184.28- 185.5, M 178; ID 4.71, 6.327 (insc. as here); IP 4.79 (Nullus alienigena - aut iudex), 4.62 (Repellantur - infamatione); C 3 q 5 c 8a as IP 4.79

¹ om. A² Item add. ZGOH³ Que acc. - deb. in mg. ZGO⁴ ss Z⁵ Rubric to new section in GO; om. Q⁶ inimicie add. ss K⁷ anathema CKNDB(followed by erasure)VZO; anathematizatus K²⁸ scripturis P⁹ -auerunt LRSXW²KNBVPZO; -euerunt C; -aterunt W¹⁰ atque CRXKNB; aut SVPZGOH5¹²*Quod per scriptum nullus sit accusandus*³

Per scripta enim nullius⁴ accusatio suscipiatur, sed⁵ propria uoce, si legitima et condigna accusatoris persona fuerit. presente uidelicet eo quem accusare desiderat, quia nullus absens aut⁶ accusari potest, aut accusare⁷.

JK + 131; H 185.5-7, M 178; ID 5. 293a as BD 1.177a, 6. 328 (insc. as here); IP 4.53; cf C 2 q 8 c 5

¹ om. A² Item add. ZGOHQ³ Que acc. - deb. in mg. ZGO⁴ corr. fr. nullus Z⁵ suscipiatur add. and canc. O⁶ aut CRXSKNBV; nec ZGOH⁷ nec acc. pot. aut acc. in mg. H

6¹*Ante responsionem uocandum episcopum a primate²*

Nullus episcopus³ accusari⁴ potest aut respondere suis accusatoribus debet priusquam regulariter a suo primate uocatus sit, locumque defendendi et inquirendi accipiat ad abluenda crimina.

JK + 131; H 185.8-10, M 178; ID 5. 293b, sl. var. as BD 1.177b

¹ om. A

² Ante - primate CRXKNDB; Idem. Ante - primate (Ante - primate in mg. ZGO) ZGOH

³ aut add. LR²S, om. CRXKNBZGOH

⁴ corr. fr. -are L

7¹*Primam discussionem² debere fieri intra prouinciam³*

Vltra prouincie uero terminos accusandi licentia non progrediatur⁴, sed omnis accusatio intra prouinciam audiatur, et a comprouincialibus terminetur, nisi ad sedem apostolicam fuerit tantum appellatum. Et neganda est accusantibus⁵ licentia criminandi priusquam se crimine quo premuntur⁶ exuerint, quia non est credendum contra alios eorum confessioni qui criminalibus⁷ implicati⁸ sunt, nisi se⁹ prius probauerint innocentes. Quoniam periculosa est¹⁰ et admitti non debet rei aduersus quemcumque confessio. Familiares uero et sponte confessi atque sceleribus irretiti non debent admitti, nec hii¹¹ qui hesternae die aut perendie¹² aut ante fuerunt¹³ inimici. Clericus uero qui episcopum suum¹⁴ accusauerit, aut ei insidiator extiterit non est recipiendus, quia infamis effectus est, et a gradu debet recedere¹⁵ ac¹⁶ curie tradi¹⁷ seruiturus. Laicis quoque quamuis religiosi sint, nulli tamen de ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur¹⁸ unquam attributa facultas¹⁹.

JK + 131; H 185.28-186.10, M 178-9; IP 4.33 (to appellatum); C 3 q 6 c 4 as IP, C 3 q 11 c 1 from Neganda to confessio (professio)

¹ om. A

² discussionem CKNBVZJGQ; dissensionem O; discussionem a primate H

³ Primam - prou. CKNB; Item. Primam - prou. (Primam - prou. in mg. ZGO) ZGOH

⁴ -a- ss K

⁵ -antibus LRXSWKNBVPZOH; -atis CL²

⁶ premuntur CKDBZOH; tenentur N

⁷ criminalibus CRXSKNBVP; criminibus ZGOHQ

⁸ corr. fr. impleti O

⁹ ss O

¹⁰ ss B

¹¹ hii CXKNDBGOH; ii Z

¹² after corr. V²

¹³ -erunt CKBVZO; -erint ND

¹⁴ after uero but marked for moving O

¹⁵ recedere LRXSWKNBVPZOH; recidere C

¹⁶ ac CSKNBPZJGO; aut VHQ

¹⁷ seru. tradi marked for reversal B

¹⁸ legitur CKNBZJGOQ; legi H

¹⁹ Explicit add. RXS. Lmg. adds Lacis [sic] minime concessam esse facultatem disponendi ecclesiastica

A 1. XXII SYXTVS¹ [II]

¹ Cap. ex decretis Syti pape S

- ²i. Iniuste dampnatos oportere restitui
 ii. De retractando³ comprouinciali iudicio a sede apostolica [15va]

² capitulatio om. ZGOHQA; in CLRXSWKNDBVP

³ tract- X

1¹

Fratribus per Hyspaniam². Iniuste dampnatos oportere restitui³

Syxtus papa .xxiii. a Petro in secundo decretali suo. Fratres quos timore terreno iniuste dampnatis scitote a nobis iuste esse restitutos. Quibus ex auctoritate sancti Petri apostolica auctoritate⁴ omnia que⁵ eis ablata sunt integerrime reddi precipimus. si non uultis et uos et principes uestri a collegio nostro et membris ecclesie separari. Iusto enim iudicio Dei datur plerumque peccatoribus potestas qua sanctos ipsius persequantur⁶, ut qui spiritu Dei iuuantur et aguntur fiant⁷ per laborum exercitia clariores. Illi tamen qui hoc agunt nullatenus euadunt penam, quia ut ait Dominus, Ve illi per quem⁸ scandalum⁹ uenit. ITEM¹⁰. Incerta non iudicemus quoadusque ueniat Dominus qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium. Et quamuis uera sint, non tamen credenda sunt nisi que certis indiciis comprobantur. nisi que manifesto iudicio conuincuntur, nisi que iudiciario ordine publicantur¹¹. Nullus ergo potest humano condempnari examine quem Deus suo iudicio reseruauit. Hec omnia summopere sunt¹² precauenda, ne presumptores esse uideamur¹³. Et accusatio episcoporum non est facile recipienda, dicente Domino, Non suscipias uocem mendacii. Et apostolus inquit, Aduersus presbiterum inscriptionem non¹⁴ recipiendam absque¹⁵ duobus uel tribus idoneis testibus¹⁶. Si hec de presbiteris uel ceteris fidelibus sunt precauenda, quantomagis de episcopis?

JK + 134; H 192.26 - 193.2 Incerta non - 193.6-16, M 185-6; ID 5.247; IP 4.114 (Incerta - publicantur); +C 9 q 3 c 19 to ecclesie separari. only

¹ om. A

² Fr. - Hisp. in mg. H; om. Q

³ rubric in mg. ZGO

⁴ -itate sancti Petri ap. - auctoritate in mg. C

⁵ ab add. and canc. O

⁶ -uantur LRXSWNDBVZ²JGOH; -uuntur CKO²; consequantur W; sequantur Z; ? P

⁷ in mg. Z

⁸ ss B

⁹ corr. fr. sascan- O

¹⁰ Non esse iudicandum de incertis add. in mg. L²; Rubric to new section: De ordine iudicis (iudicum G) in mg. ZGO; Item de ordine iudicii in text HQ

¹¹ ordieant H; ordine iudicantur H² (repeated at foot of leaf)

¹² sunt CKDBZGOH; om. N

¹³ -eamur R²SWKNBVPZGOH; -eantur CLR?X

¹⁴ esse add. N, om. CKDBZGOH

¹⁵ abque H

¹⁶ idon. test. CKNBZGH; test. idon. O

2¹

²De retractando comprouinciali³ iudicio a sede apostolica⁴

Placuit ut accusatus uel iudicatus a comprouincialibus in aliqua causa episcopus licenter appellet et adeat apostolice sedis pontificem qui aut per se aut per uicarios suos retractare eius negotium procuret. Et dum iterato iudicio pontifex causam suam

¹ om. A

² Item add. ZGOH

³ comprouinciali CKNBZGH; conuinciali O

⁴ De - apost. in mg. ZGO

agit⁵, nullus alius in eius loco ponatur aut ordinetur episcopus. Quoniam quamquam comprouincialibus episcopis accusati causam episcopi⁶ scrutari liceat, non tamen diffinire inconsulto Romano pontifice permissum⁷ est cum [15vb] beato Petro apostolo non ab alio quam⁸ ipso dictum sit Domino, Quaecumque ligaueris⁹ super terram erunt ligata et in celis, et quaecumque solueris super terram erunt soluta et in celis.¹⁰

JK +133; H 190.26-34 (*lacking* et quaecumque solueris - celis, M 184; ID 5.4a; IP 4.125 (Placuit-procuret), 4.136 (Quoniam-permissum est); C 3 q 6 c 5 (Accusatus-permissum est)

⁵ causam suam agit CKNVPZOHQ; agit causam suam B

⁶ acc. causam ep. in mg. Z

⁷ -mi- ss C

⁸ ab *add.* ZGOH; *om.* CRXKNBV

⁹ -eris LSKNBVP?ZGOH; -eritis CRXW

¹⁰ Explicit *add.* LRXS

A 1. XXIII DYONISIUS

- i. De distinctionibus ordinum
- ii. Vt singule parrochie dentur singulis presbiteris

¹ capitulatio *om.* ZGOHQA, in CLRXSWKNDBVP

1¹

Seuero² episcopo. De distinctionibus ordinum³

Dyonisius papa xxiiii a Petro in secundo decretali suo. Ad hoc diuine⁴ dispensationis prouisio⁵ gradus diuersos constituit, ordinesque distinctos ut dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, et potiores minoribus dilectionem impenderent, una concors fieret ex diuersitate contextio⁶, et recte officiorum gereretur administratio singulorum. Neque uniuersitas alia⁷ poterat⁸ ratione subsistere nisi huiusmodi magnus eam differentie ordo seruaret.

JK + 139; H 195.37-196.4, M 189

¹ *om.* A

² -erino Q

³ De – ord. in mg. ZGO; *insc. and rubric precede c 2 A*

⁴ *repeated and canc.* O

⁵ prouisio CKNBJGOH; prouiso Z

⁶ -exio CKNBZO; -extio GHQ

⁷ ss C

⁸ -erat CLXSBVPZGOH; -erit KND

2

Vt singule parrochie dentur singulis presbiteris¹

²De ecclesiis parrochianis unde apostolicam sedem consulere uoluisti, qualiter sint custodiende per Cordubensem prouinciam ac diuidende sacerdotibus nichil tue caritati melius nobis uidetur³ intimari⁴ quam ut sequaris quod nos in Romana ecclesia nuper

¹ Vt sing. parr. dentur singulis (parroch' *add.* P) presbiteris CRXKNBVP; Item (*in mg.* Z). Vt sing. - singulis dentur presbiteris ZJOGH (*in mg.* JGO, *before* Ecclesias uero singulas *below* ZH); Vt sing. - singulis presbiteris dentur Q; Seuero episcopo. De distinctionibus ordinis A (*cf c 1*) with Singulis presbiteris singulas ecclesias datas in A² mg.

² Dionisius papa xxiiii a Petro in secundo decretali suo *add.* A *from c 1*

³ uidetur nobis V; nobis uidetur *repeated* R

egisse cognoscitur. Ecclesias uero singulas singulis presbiteris dedimus, parrochiasque et cimiteria eis⁵ diuisimus⁶, et unicuique ius proprium habere statuimus⁷, ita uidelicet ut nullus alterius parrochie terminos aut ius inuadat, sed unusquisque terminis suis⁸ sit contentus⁹, et taliter ecclesiam et plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal eterni iudicis ex omnibus sibi¹⁰ commissis rationem reddat et non iudicium sed gloriam pro suis actibus accipiat. Hanc quoque normam karissime te et omnes episcopos sequi conuenit, et quod tibi scribitur omnibus quibuscumque potueris notum facias ut non specialis sed generalis fiat ista preceptio.¹¹

JK + 139; H 196.12-24, M 189; ID 3.47 as BD 3.43; IP 2.44 (Ecclesias singulas - accipiat); C 13 q 1 c 1 as IP

⁴ uid. int. CRKNB; uidetur intimare ZJOHQ; int. uid. A

⁵ ss C

⁶ corr. fr. dedimus O

⁷ statuimus CXKNBZGOQA; constituimus H; et unicuique - statuimus in mg. B

⁸ term. suis CXSKNBVPH; suis term. ZGOQA

⁹ contemptus A

¹⁰ ss Z

¹¹ Explicit add. RXS

A 1. XXIV FELIX

- i. De incertis iudiciis
- ii. Vbi fieri debeat discussio
- iii. Retractandam iniustam episcoporum dampnationem
- iiii. Quando sint adeundi primates [16ra]
- v. Quantum spacii dari debeat² restituto
- vi. De examinatione accusantium
- vii. Quod infames non sunt repellendi a propriis causis

¹ capitulatio om. ZOGHQA; in CLRXSWKNDBVP

² dari deb. CLRXSWBV; deb. dari KND; dare deb. P

1¹

Paterno coepiscopo. De incertis iudiciis²

Felix papa xxv a Petro³ in primo decretali suo. In re dubia certa non iudicetur sententia, nec ullum⁴ iudicium nisi ordinabiliter⁵ habitum teneatur.

JK +142; H 198.8-9, M 191; ID 6.329a (insc. as here)

¹ om. A

² Paterno coepiscopo (episcopo N). De - iud. CRXSKNBP; Paterno episcopo. (De inc. iud. in mg.) ZJGO; De incertis iudiciis Paterno episcopo HQ

³ a Petro C²LSW²(subs. erased)KNBVPZGOHA; om. CRXW

⁴ ullum CKNBZGOQ; om. H

⁵ -biliter CKNBZGOQ; -biter H

2¹

Vbi fieri debeat discussio²

Si quis super quibuslibet criminibus clericum pulsandum crediderit, in prouincia in qua consistit ille qui pulsatur suas exerat actiones, nec estimet eum accusator alibi aut

¹ om. A

² rubr. in mg. ZGOHQ

longius pertrahendum ad iudicium. Ille uero³ qui⁴ pulsatus fuerit si iudices suspectos habuerit liceat appellare primates. Primates quoque accusatum discutientes episcopum non ante sententiam proferant dampnationis quam apostolica freti⁵ auctoritate aut reum se ipse confiteatur aut per innocentes et canonice examinatos regulariter testes conuincatur.

JK +142; H 198.9-16, M 191; ID 6.329b (to iudicium), 6.330 (Ille uero-primates), cf 5.267 from BD 1.157; cf C 2 q 1 c 5a from Primates accusatum

³ uero CSKNBVGHOHQ; om. ZJ

⁴ qui uero marked for reversal G

⁵ freti CRKNVPZOH; fieri B

3¹

Retractandam iniustam episcoporum dampnationem²

Irritam esse iniustam episcoporum dampnationem³ idcirco a synodo retractandam ita ut oppressis ab omnibus in cunctis subueniatur causis.

JK +142; H 198.16-18, M 191; C 3 q 6 c 11, cf C 2 q 1 c 5b

¹ om. A

² rubr. in mg. with no break ZGOHQ

³ et add. in mg. K

4¹

Idem in secundo decretali episcopis Gallie. Quando adeundi sint² primates³

Si quis episcopus ab illis accusatoribus qui recipiendi sunt fuerit accusatus, postquam ipse ab eis⁴ caritatiue conuentus fuerit ut ipsam causam emendare debeat, et eam corrigere noluerit, non olim sed tunc ad summos primates causa eius⁵ canonice deferatur, qui in congruo loco infra ipsam prouinciam tempore congruo, id est autumnali, aut estiuo. concilium regulariter conuocare debebunt, ita ut ab omnibus eiusdem prouincie episcopis inibi audiat. Quo⁶ et ipse regulariter conuocatus, si eum aut infirmitas aut alia grauis necessitas non⁷ detinuerit, adesse debet, quia ultra prouincie terminos accusandi ante licentia non est quam [16rb] audientia rogetur⁸. Nam si suis fuerit, aut ecclesie rebus sibi commisse⁹ exspoliatus aut, quod absit, quod alienum ab omnibus¹⁰ esse debet fidelibus a sede propria eiectus, aut in detentione aliqua a suis ouibus fuerit¹¹ sequestratus, tunc canonice ante in pristino statu restituatur¹² cum omni priuilegio sui honoris et sua omnia que insidiis inimicorum suorum ei ablata fuerunt¹³ legibus redintegrentur, nec conuocari nec iudicari poterit nisi ipse pro sua necessitate, minime tamen¹⁴ iudicandus¹⁵, aduenire sponte elegerit.

¹ om. A

² Quando adeundi sint CRXWBV; Quando sint adeundi NDQ; Quod non sint adeundi K; Quando adeundi sunt PH; Quando sunt adeundi ZJO

³ Idem – primates CKNB; Ep. Gallie idem (om. HQ) in sec. decr. (Quando - primates in mg.) ZGOHQ

⁴ ab eis ss O

⁵ causa eius CRKNVPZOH; eius causa B

⁶ corr. fr. Quod Z

⁷ ss C

⁸ corr. to derogetur K; in mg. B²

⁹ sibi comm. CKZBVOH; comm. sibi ND

¹⁰ al. ab omnibus CKDZBOH; ab omnibus al. N

¹¹ ouibus fuerit CKNBZGHQ; fuerit ouibus O

¹² corr. fr. -antur B

¹³ -erunt CNDBZOH; -erant K

¹⁴ corr. fr. tanquam O

¹⁵ -andus CKNBZGOHQ; -andum Z

Nullatenus ergo a quoquam cogatur, antequam integerrime omnia que¹⁶ per suggestiones inimicorum suorum amiserat potestati eius ab honorabili consilio legali ordine redintegrentur¹⁷. Presul uero cum omni honore statui pristino reddatur.
JK +143; H 201.3-20, M 193-4; ID 5.292a (to aud. rogetur, then quite distinct following BD 1.174-5), 5.248a (Si suis fuerit-end); IP 4.44 (Si suis fuerit - redintegrentur), 4.48a (Presul uero - end); cf C 3 q 2 c 8, which differs at beginning and continues with c 5 below

¹⁶ que CKNBZGHQ; qui O

¹⁷ HQ begin a new canon, with rubric: Quantum spatii dari debeat restituto, cf c 5

5¹

Quantum spacii dari debeat² restituto³

Et⁴ ipse dispositis ordinatisque libere ac secure diu suis tunc regulariter infra quatuor uel⁵ quinque aut septem⁶ menses iuxta quod possibilitas ei fuerit et non ante conuocatus ad tempus⁷ concilio in legitimo et canonico conueniat⁸ ad causam et si⁹ ita iuste uidetur¹⁰, et accusantium propositionibus respondeat.

JK +143; H 201.20-24, M 194; ID 5.248b; IP 4.48b; C 3 q 2 c 8b

¹ om. A

² dari deb. CRSBVZOH; deb. dari KNDP

³ rubr. in mg. with no break ZGO; above in c 4 HQ

⁴ Et LRXSWKNBVPZOH; Vt C

⁵ uel CRXSWBVPZOH; aut KND

⁶ aut septem CLSWBVPZOH⁺; aut sex RXQ; uel sex KND

⁷ in add. O

⁸ conueniat CLRXKNBVP; ueniat SZGOHQ

⁹ om. Q

¹⁰ uidetur CKNBZJGHQ; uideatur O

6¹

De examinatione accusantium²

Quod si ex³ utraque parte ad causam dicendam uenerint, quia unus absque altero audiri non debet⁴ querendum est in iudicio⁵ cuius sint conuersationis, et fidei atque suspicionis accusatores, aut qua intentione hoc faciant quia ad hoc non debent admitti⁶ nisi bone conuersationis et recte fidei uiri. Hii⁷ uidelicet qui omni suspitione careant, et bone uite clareant, neque infames existant. ⁸Quod si accusatorum persone in iudicio episcoporum culpabiles apparuerint, ad arguendum non admittantur nisi proprias causas asserere, non tamen criminales⁹ uel ecclesiasticas uoluerint.

JK +143; H 202.6-13, M 194; ID 5.248c, 6.418 from Si accusatorum; below 3.10.49 as ID 6.418; IP 4.57 to neque infames existant; cf +C 2 q 7 c 18

¹ om. A

² De - acc. (accusatorum Q) CXKBP HQ (HQ adding Item as first word of text); Item (De - accusantium (accusatorum ZO) in mg.) ZGO

³ ss K

⁴ debet LRXSWKNBVPZOH; debeat C

⁵ in iudicio LRXSWKNBVPZOH; om. C

⁶ non debent admitti CLRXSKNBV; admitti non debent ZGOH

⁷ Hii CRKNBOHQ; Ii Z

⁸ V begins c 7 (with its rubric) here

⁹ either side of an erasure H

7¹

Quod infames non sunt repellendi a propriis causis²

¹ om. A

² rubr. in mg., with no break ZGOHQ; above in c 6 V

Infamis enim³ persona nec procurator potest esse nec cognitor. Absente [16va] uero aduersario non audiatur accusator. nec sententia absente parte alia a iudice dicta ullam obtinebit firmitatem. Neque absens per alium accusare aut accusari potest. nec affinis testis admittatur. Neminem ergo exhiberi de prouincia ad prouinciam uel ad comitatum oportet, nisi ad relationem iudicis ad quem fuerit appellatum. id est ut auctor semper rei forum sequatur. Si quis autem iudicem aduersum sibi senserit, uocem appellationis exhibeat, quam nulli oportet negari. Peregrina uero⁴ iudicia generali sanctione prohibemus, quia indignum est ut ab externis iudicetur, qui comprouinciales et a se electos debet habere iudices.⁵

JK +143; H 202.13-22, M 194-5; ID 5.248d, 6.331

³ corr. fr. esse O

⁴ uero CNDBZGOH; ergo K

⁵ Explicit add. LRXS

A 1. XXV EVTICIANVS

1¹

De uinculo inscriptionis²

Euticianus³ episcopis per Siciliam. Accusationis ordinem talem et didicimus et seruari precipimus⁴. id est si quis clericorum in crimine impetitur non statim reus estimetur qui accusari potuit, ne subiectam⁵ innocentiam faciamus. Sed quisquis⁶ ille est⁷ qui crimen intendit, in iudicium ueniat, nomen rei indicet, uinculum inscriptionis arripiat, custodiat, similitudinem habita tamen dignitatis estimatione potiat. Nec⁸ fore sibi nouerit licentiam mentiendi, cum calumpniantes⁹ ad uindictam poscat similitudo supplicii. Heretici enim omnes¹⁰ et suspecti et excommunicati, homicide quoque atque malefici, fures, sacrilegi, raptores, uenefici, adulteri et qui raptum fecerint, uel falsum testimonium dixerint, seu qui ad sortilogos¹¹ magosque concurrerint¹² nullatenus ad accusationem sunt admittendi. Nulli infami unquam atque sacrilego de quocumque negocio liceat aduersus¹³ religiosum Christianum quamuis humilis seruilisque¹⁴ persona sit, testimonium dicere nec de qualibet ratione uel inscriptione Christianum impetere.¹⁵

JK +146; H 211.23-212.3, M 204-5; ID 6.332 to supplicii, 6.333 (Heretici to end); IP 4.92 (Nulli unquam infami - end); C 3 q 4 c 11 as IP

¹ om. A. Numbered as Felix vii M

² rubr. in mg. ZGO

³ papa (om. CW) xxvi a Petro add. CLR²SW, om. RXKNDBVPZGOH*

⁴ precipimus CRXSKNBV; iubemus ZOH*; G**

⁵ subiectam (susspectam ss K) CKNDBZGH; subiecta O

⁶ quisquis CNDBZOH; si quis K

⁷ quisquis add. and canc. N

⁸ Nec CKNBZGH; Ne O

⁹ corr. fr. calumpniatores O

¹⁰ omnes enim marked for reversal H

¹¹ -logos RKNBVPZOHQ; -legos CLSW

¹² -r- ss C; corr. fr. corruerunt to concurrerunt S

¹³ -sus CNDBZOH; -sum K

¹⁴ humilis seruilisque CKDBZOH; humilisque et seruilis N

¹⁵ Explicit add. LRXS

A 1. XXVI GAIVS

1¹

Felici episcopo. Infamem esse qui non probauerit² illata³ [16vb]

Huic Gaius a Petro succedens .xxvii⁴. loco ait in decretali suo. Si quis episcopus, presbiter aut dyaconus uel quilibet clerici apud episcopos quia alibi non oportet a qualibet persona que rite accipienda⁵ est fuerint accusati⁶, quicumque fuerit siue ille⁷ sublimis uir honoris, siue ullius alterius⁸ dignitatis, qui hoc genus⁹ illaudabilis intentionis arripuerit, nouerit probationis documenta se debere inferre¹⁰. Si quis ergo circa huiusmodi personas non probanda detulerit, auctoritate huius sanctionis intelligat se iacturam infamie sustinere.

JK +157; H 214.28-34, M 207-8; Br fo. 69; C 2 q 7 c 50 to inferre only, and var.

¹ *om.* A

² -erit LXWKNBVPZOH; -erint C; ? R

³ *rubr. in mg.* ZO

⁴ xxvii CRXSKND; xxv BPZGOHQ²; xxvi VQ

⁵ accip- CRXSKNBVPQ²; recip- ZGOHQ

⁶ uel *add. and canc.* Z

⁷ uir *add.* O

⁸ ull. alt. CRSBPZOH; alt. ull. KND

⁹ -nus ss K

¹⁰ inferre CKNBZGH; afferre O

2¹

Quo ordine accedendum sit ad ordines²

Illud tamen nos statuentes uobis et omnibus seruare³ mandamus ut ad ordines ecclesiasticos sic accedant in ecclesia qui ordinari merentur, id est si quis episcopus esse meretur sit primo ostiarius, deinde lector, preterea exorcista, inde sacretur acolitus, demum uero subdiaconus, deinde dyaconus et postea presbiter et⁴ exinde si meretur episcopus ordinetur.

JK +157; H 218.24-29, M 212; Br fo. 69; +D 77 c 1

¹ *om.* A

² Quo ordine (modo M) - ordines CXKNMBP; Item ibi. Quo - ordines (Quo - ordines *in mg.* ZGO) ZGOHQ

³ seruare CKNBZQO; conseruare H

⁴ et CKNBZJGO; *om.* HQ

1A 1. XXVII [GRISOGONVS]

1²

Grisogoni³ pape decreta qui xxviii⁴ a Petro apostolo sortitus est cathedram nusquam repperi, nisi quod ad quandam uirginem exhortatorias ad sufferendum martyrium scripsit litteras. Verum cur hoc acciderit, utrum scilicet⁵ cita morte preuentus sit, uel aliud quid ei contigerit non satis elucet⁶.

Br fo. 69r

¹ *No break here in L*

² *om.* A

³ Gris- CRBPZGOH; Cris- LWKN

⁴ xxvii V

⁵ scilicet CRXNBVZGOH; s. D; sic D²; sane K

⁶ *corr. fr.* elicet H

A 1. XXVIII MARCELLINVS

- i. Quod episcopi pontifici a quo² consecrati sunt nullum possunt inferre
preiudicium et quod clericus a laico non sit accusandus
- ii. Quod nulla potestas aliquid agere debeat contra auctoritatem diuinam

¹ capitulatio om. ZGOHQA; in CLRXSWKNDBVP

² a quo ss V

1¹

*Orientalibus episcopis. Quod episcopi pontifici a quo consecrati sunt nullum possunt
inferre preiudicium et quod clericus a laico non sit accusandus²*

Marcellinus papa xxviii³ a Petro in secundo decretali suo. Quecumque contentiones inter Christianos orte fuerint, ad ecclesiam deferantur et ab ecclesiasticis [17ra] uiris terminentur. Maior autem non potest a minore iudicari. Nec episcopi pontifici a quo consecrati probantur⁴ preiudicium inferre ullum possunt. Quod si presumptum fuisse cognoscitur, uiribus carere non dubium est. Nec posse inter ecclesiastica ullo modo statuta censer, quod liceat laico⁵ clericum accusare. Clericus uero cuiuslibet⁶ absque pontificis sui permissu nullum presumat ad seculare iudicium attrahere, nec laico quemlibet clericum liceat accusare.

JK +159; H 221.21-27, M 215-6; ID 3.205 (first sentence only, then variant, following BD 3.139); +C 11 q 1 c 7 (Palea, as BD), C 11 q 1 c 3 (Clericus cuiuslibet - end)

¹ om. A

² Quod - accusandus CRXKNBVP; om. ZGOHQ

³ xxviii CL?RXSKND; xxvi BPZOHQ; xxviii V

⁴ cons. prob. CKDBZOH; consecrantur N

⁵ quemlibet add. H; quemquam add. Q, om. CKNBZGO

⁶ cuiuslibet CLRXBVP; quislibet KND; cuiuslibet ordinis SZGOH

2¹

Quod nulla potestas aliquid agere debeat contra auctoritatem diuinam²

Omne quod irreprehensibile est catholica defendit ecclesia. Non liceat³ ergo imperatori uel cuiquam pietatem custodienti aliquid contra mandata diuina presumere nec⁴ quicquam quod euangelicis propheticisque et apostolicis regulis obuiatur⁵ agere. Iniustum enim iudicium et definitio iniusta regio metu uel iussu a iudicibus ordinata non ualeat. Nec quicquam⁶ quod contra euangelicam uel⁷ propheticam uel⁸ apostolicam doctrinam constitutionemue eorum siue⁹ sanctorum patrum actum fuerit, stabit et quod ab¹⁰ infidelibus uel¹¹ hereticis factum fuerit omnino cassabitur.

JK +159; H 222.41 - 223.6, M 218; ID 16.9 from Non licet, inscr. var. as BD 15.8; +C 25 q 1 c 8 lacks Non liceat - obuiat agere

¹ om. A

² Quod - diuinam CXKNBP; Item alibi. Quod nulla - diuinam (Quod nulla - diuinam in mg. ZGO) ZGOH

³ liceat CRXSKND; licet LBVPZGOHQ

⁴ nec CKNBZGOQ; ne H

⁵ obuiatur RXSKNBZGOH; obuiat CLWV

⁶ quicquam CRXSKNBV; cuiquam ZGOH

⁷ ss C

⁸ uel CRKNB; aut ZGOH

⁹ ss Z

¹⁰ ab CKDBZOH; om. N

¹¹ uel RXSKDBV; uel ab N; aut ZGOH; ? C

A 1. XXIX MARCELLVS

1¹

*Non esse ratam sententiam² prouincialis synodi sine consensu sedis apostolice.
Maxentio episcopo³*

Marcellus papa .xxx⁴. a Petro in secundo decretali suo. Non oportet quemquam iudicari uel dampnari priusquam legitimos habeat⁵ presentes⁶ accusatores. locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina. ITEM IBI⁷. Synodum episcoporum absque huius sancte sedis auctoritate quamquam quosdam episcopos⁸ possitis congregare non potestis regulariter facere, neque ullum⁹ episcopum qui hanc appellauerit sedem apostolicam dampnare antequam hinc¹⁰ sententia finitiua procedat¹¹. Nam si seculares in publicis iudiciis libellis utuntur appellatoriis, quantomagis sacerdotibus¹² hec eadem agere licet qui super illos sunt. De quibus [17rb] dictum est, Ego dixi, dii estis, et filii excelsi omnes. Et ideo nullus episcopus nisi in legitima¹³ synodo suo tempore apostolica aut regulari auctoritate conuocata¹⁴ super quibuslibet pulsatus criminibus audiatur, uel iudicetur, ne innocens dampnetur aut perdat communionem. Quod laici aut suspecti episcopos non debent accusare neque accusatoribus de inimici domo prodeuntibus credendum sit¹⁵, et a beato Clemente ipsis eum instruentibus apostolis legimus¹⁶ definitum et nos eadem firmamus.¹⁷

JK + 161; H 227.27-29, Synodum - 228.5-16, M 222-3; ID 4.240 Synodum - perd. comm.; C 3 q 9 c 5 (to abluenda crimina only), D 17 c 1 and Palea (Synodum episcoporum - Dii estis), of which all from neque ullum episcopum was a later addn

¹ om. A; W numbers as iii

² corr. fr. sentiam X

³ Non - apostolice. Maxentio episcopo CLRXSKBV; om. N; Non - apost. P; Masentio. Non esse - sedis apost. (apost. sedis H) (Non esse - apost. in mg. ZGO) ZGOHQ

⁴ xxx CSWKND; xxxviii RXV; xxvii LBPZGOHQ

⁵ corr. fr. -eant O

⁶ leg. hab. pres. CKDBZOH; pres. hab. leg. N

⁷ Item ibi as rubric in ZGOQ; ibi ss H

⁸ quosd. ep. CKDBZOH; ep. quosd. N

⁹ ullum CKNBZH; illum GO

¹⁰ hinc LSKDZ²GOHQ; huic RXNBVP; hanc Z; ? C

¹¹ corr. fr. -edit H

¹² ss O

¹³ corr. fr. -imo O

¹⁴ -ata CKNBQ; -ato ZGOH

¹⁵ cred. sit CXSBVPZOH; sit cred. KND

¹⁶ le without lacuna or erasure O

¹⁷ Explicit add. LRX

A 1. XXX EVSEBIVS

- i. Quorum conuersatio diuersa est non debent se inuicem accusare
- ii. Non posse conuocari spoliatum donec omnia sint ei reintegrata
- iii. Qui sint infames
- iiii. De solempnitate inuentionis² sancte crucis³

¹ capitulatio om. ZGOHA; in CLRXSKNDMBVP

² -ionis CLSMNBVP; -ione RKD

³ inu. s. crucis om. X

1¹

Ad episcopos Gallicanos². Quorum conuersatio diuersa est non debent se inuicem accusare³

Eusebius papa xxxi⁴ a Petro in primo decretali suo. De accusationibus⁵ clericorum⁶ super quibus mandastis⁷, scitote a tempore apostolorum in hac sancta urbe seruatum esse. accusatores et accusationes quas extere consuetudinum leges non asciscunt a clericorum accusatione submotas. Similiter laicos non accusasse episcopos hactenus obseruatum et constitutum est, quia eiusdem non sunt conuersationis et oppido eis quidam infesti existunt quippe cum uita et secreta eorum a laicorum actibus debeant esse remota, nec ab his impeti debeant quorum castitatem et grauitatem nolunt imitari, maxime cum nec eos in suis uolunt recipere⁸ accusationibus. ITEM IBI⁹. Nos sequentes patrum uestigia pro saluatione seruorum Dei quascumque ad¹⁰ accusationem personas leges¹¹ publice non admittunt, his impugnandi alterum et nos licentiam submouemus et nulle accusationes¹² a iudicibus audiantur ecclesiasticis que legibus seculi prohibentur. Quapropter illi quibus¹³ indita¹⁴ est ad unguem polita perfectio talia silere debent, ita ut nec mutilentur nec proponantur. Nec illi qui aut in fide catholica [17va] aut inimicitia suspecti sunt ad pulsationem predictorum aut ad¹⁵ accusationem admittantur, quia ueritatem professionis infidelitas et inimicitia impedire solet.

JK +163; H 230.16-24, 231 3-10, M 225; +C 3 q 5 c 5 (De accusationibus - submotas, Idcirco et nos - prohibentur)

¹ om. A

² Call- O

³ rubr. in mg. ZGO

⁴ xxxi CLRXSWKND; xxviii BPZOQA(A in c 3 below); xxx V; xxviii H

⁵ corr. fr. -tonibus H

⁶ acc. cler. CKNBZOHQ; cler. acc. G

⁷ corr. fr. -astas O

⁸ recipere C?LRKNBGOH; accipere Z

⁹ Rubric in GOQ

¹⁰ ss B

¹¹ om. K (in ND)

¹² accusationes CKNVPZOH; actiones B

¹³ illi quibus CNDBVOH; om. N

¹⁴ indita CKNDVPZOH; inclita B

¹⁵ aut ad CLRXSWK²BPZGO²; aut SKNDQ; ad OH

2¹

Idem in secundo decretali² fratribus per Alexandriam et Egyptum. Non posse conuocari spoliatum donec omnia sint ei redintegrata³

In scripturis uestris⁴ repperimus quosdam episcopos uestris in partibus a propriis ouibus accusatos, aliquos uidelicet ex suspitione, et aliquos ex certa ratione, et iccirco⁵ quosdam suis rebus esse⁶ expoliatos. quosdam uero a propria sede pulsos, quos sciatis⁷ nec⁸ ad synodum comprouincialem nec ad generalem posse conuocari⁹

¹ om. A

² suo add. H, om. CKNBZOQ

³ Idem – Egypt. Non- redintegrata CKNB; Fratribus per Alex. et Eg. as rubric, Non posse - redintegrata in mg., Idem in secundo decretali in text ZGO; Frat. - Eg. in mg. Q

⁴ uestris CLRXKNBPZOH; nostris SV

⁵ iccirco CRKNBGOH; circo Z

⁶ suis rebus esse CSKDV; suis esse rebus RXWNBZOH; esse suis rebus L

⁷ sciatis CRXSKNBVG; scias ZOH

⁸ nec LR²XSWKNBVPZGOH; me CR; me nec L²

nec in aliquo iudicari¹⁰ antequam cuncta que eis sublata sunt legibus potestati eorum redintegrentur. Prius ergo oportet omnia illis¹¹ legibus redintegrari et ecclesias que sibi sublatae sunt¹² cum omni priuilegio suo restitui, et postmodum non sub angustis¹³ temporis spacio sed tantum temporis eis indulgeatur spacium¹⁴ quantum expoliati uel expulsi esse uidentur antequam ad synodum conuocentur¹⁵ et ab omnibus quisque sue prouincie episcopis audiat. Nam nec conuocari ad causam nec iudicari potest expoliatus uel expulsus. quia non est priuilegium quo expoliari possit iam nudatus. Vnde et antiquitus decretum est, Omnes possessiones et omnia sibi sublata atque fructus cunctos ante litem contestatam preceptor uel primas possessori¹⁶ restituat. IDEM¹⁷. Et in legibus seculi cautum habetur, Qui rem surripit alienam illi cuius res direpta est in undecuplum que sublata sunt restituat. Et in lege diuina legitur, Maledictus omnis qui transfert terminos¹⁸ proximi sui et dicit omnis populus. Amen. Talia ergo non presumantur absque ultione nec exerceantur¹⁹ absque dampnatione²⁰. Pacem et non²¹ dampnum aut iniusticiam alicuius sectamini²² et in omnes. Proinde si quis ecclesiasticas oblationes et quod Deo consecratum fuerit rapuerit uel consenserit facientibus ut sacrilegus diiudicetur²³, et dampnum in quadruplum restituat et canonicè peniteat.

JK +164; H 237.13-27, Et in legibus - 238.7-12; Proinde - end om. H (cf Fuhrmann, Lfd 282), M 232-4; ID 5.249 to restituat, 13.37 (Et in legibus - end, as BD 11.28); IP 4.45 to eorum redintegrentur, 4.46 (Nec conuocari - nudatus), 4.47 (Vnde et antiquitus - sublata sunt restituat); +C 12 q 2 c 10 as ID 13.37

⁹ conuocari CRKDBZGOH; uocari N

¹⁰ nec in aliq. iud. ss C

¹¹ omnia illis CNDBZOH; illis omnia K

¹² ss B

¹³ ang- CRKNBZGO; aug- H; ? Q

¹⁴ eis ind. sp. CRKNB; sp. eis ind. ZGH; eis spat. ind. O (Q rearranges as tantum spacium temporis eis ind.)

¹⁵ -entur CRKNBZGOQ; -etur H

¹⁶ poss. (corr. fr. -esori R, possessorem P) after primas CRBZOH; after contestatam D(after precep. canc.)KN

¹⁷ Rubric to new section GOQ

¹⁸ terminos after transfert CNDBZOH; after sui K

¹⁹ -er- ss H

²⁰ non ex. absque damn. in mg. and over erasure C

²¹ non CKNBZGOQ; om. H

²² in inuicem add. C²R²SV², om. CLRXWKNBVPZOH

²³ diiudicetur LRXSWKNBVPZOH; iudicetur C

3¹

Idem in tercio decretali episcopis Campanie et Thuscie [17vb]. *Qui sint infames*²
³Cum omnibus qui nobiscum⁴ sunt episcopis sicut dudum decretum repperimus⁵ aut homicide aut malefici⁶, fures, sacrilegi, raptores, adulteri, incesti, uenefici, suspecti, criminosi, domestici, periuri et qui raptum⁷ fecerint uel falsum testimonium dixerint, seu qui ad sortilegos diunosque cucurrerint, similesque eorum nullatenus ad accusationem uel ad⁸ testimonium erunt admittendi, quia infames sunt et iuste

¹ iiii K

² Idem - infames CWKNBVP; Episc. Camp. et Tuscie (Tucie O) idem in tercio decretali ZGO (Qui sint infames in mg. ZG); Qui - infames. Episcopis - Tuscie. Idem - decr. H; Qui - infames. Item in tercio decretali Epp. Campanie Q

³ Eusebius papa xxviii in tercio decretali suo add. A from c 1

⁴ nobiscum CRSKNVPZOHA; uobiscum B; nobis Q

⁵ repperimus CKNBZHA; repperimus constituimus GO; quod add. O

⁶ malefici CKNBZOHQ; maledici A

⁷ raptum CKNBZHQA; rapinam O

⁸ ad CSD²KBVPZOH; om. NDA

repellendi quia funesta est uox eorum. Vocem enim funestam in omnibus interdici potius quam audiri oportet.

JK +165; H 239.21-28, M 234; C 3 q 5 c 9 (Constituimus cum omnibus - uox eorum as AL 3.19)

4¹

De sollempnitate inuentionis² sancte crucis³

Crucis Domini nostri Iesu Christi que nuper nobis⁴ gubernacula sancte Romane ecclesie tenentibus v. Non' Maii inuenta est⁵ in predicto Kalendarum die inuentionis festum uobis⁶ sollempniter celebrare mandamus.⁷

JK +165; H 242.17-19, M 238; Br fo. 69v; ID 4.5; De cons. D 3 c 19

¹ om. A

² -ionis CSBVPZOGH; -ione KND

³ De - crucis CSKNBV; De soll. sancte crucis inu. P; Item. De - crucis (De - crucis in mg. ZO) ZOH; De - crucis on mg. (only) Q

⁴ nuper nobis CBVZOGH; nobis nuper KP; nobis N

⁵ et add. N, om. CKDBPZOH

⁶ ss S²

⁷ Explicit add. R

A 1. XXXI MELCHIADIS¹

- ²i. Non esse aliquem subito iudicandum
- ii. Quid baptismus, quod confirmatio conferat
- iii. Dominica die non esse ieiunandum
- iiii. De primitiua ecclesia et Nycena synodo³
- v. Quomodo creuerit ecclesia in gentibus
- vi. Imperatorem non debere iudicare de episcopis
- vii.⁴ Alia esse negocia secularia, alia ecclesiastica

¹ papa add. LXS

² capitulatio om. ZGOHQA; in CLRXSWKNBVP

³ et Nycena synodo (corr. fr. sydnodo W) RXWKNDDBVP; om. CLS

⁴ vi repeated X

1¹

Ad episcopos Hispaniarum². Non esse aliquem subito iudicandum³

Melchiadis papa .xxxii⁴. a Petro⁵ in primo decretali suo. Primo semper omnia diligenter inquire, ut cum iusticia et caritate definiatis. Neminem condempnetis ante uerum et iustum iudicium, nullum⁶ iudicetis suspensionis arbitrio, sed primum probate, et postea caritatum⁷ proferte sententiam. Et quod uobis non uultis fieri⁸, alteri facere nolite.

JK +171; H 243.13-16, M 238; IP 4.112; +C 2 q 1 c 13

¹ om. A

² Hispaniarum CNDBGOH; Hispaniam K; Ad - Hisp. in mg. HQ

³ rubr. in mg. ZGO

⁴ xxxii CRXSKND; xxviii BPZQ; xxxi V; xxviii GOHA (A in c 2 below)

⁵ a Petro CKNBVPGOH; om. Z

⁶ nullum C²LR²SKNBZOH; om. CRX

⁷ corr. from -iuem K

⁸ -i- ss H

2

*Quid baptismus, quid confirmatio conferat*¹

²Spiritus Sanctus qui super aquas baptismi³ salutifero descendit illapsu in fonte⁴ plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum⁵ prestat ad gratiam. Quia in hunc mundum tota etate uicturis inter inuisibiles hostes et pericula gradiendum est, in baptismo regeneramur ad uitam, post baptismum [18ra] confirmamur ad pugnam. In baptismo abluimur, post baptismum roboramur. Ac sic continuo transitis sufficiant regenerationis beneficia, uicturis autem necessaria sunt confirmationis auxilia. Regeneratio per se saluat mox in pace beati seculi recipiendos⁶. confirmatio armat et instruit ad agones mundi huius et prelia reseruandos. Qui autem post baptismum cum acquisita⁷ innocentia immaculatus peruenit⁸ ad mortem confirmatur morte, quia iam non⁹ potest peccare post mortem¹⁰.
JK +171; H 245.27-37, M 240-1; De cons. D 5 c 2

¹ Quid – conferat CKNBQ; Item. Quid - conferat (Quid - conferat in mg. ZGO) ZGOH; Hispaniarum (De confirmatione add. in mg.) A

² Melchiades papa xxviii a Petro in primo decretali suo add. from c 1 A

³ om. A

⁴ fonte CKDBZOHA; fontem N

⁵ aug- CKNBZGOHQ; ag- A

⁶ -endos CKNBZGOHQ; -endus A

⁷ -sita ss B

⁸ imm. peru. CKDBZOHA; peru. imm. N

⁹ ss Z

¹⁰ peccare post mortem LSWBVPZGHA; post mortem RX; post mortem peccare KND; peccare ad mortem O; ? C

3

*¹Dominica die non esse ieiunandum*²

Ieiunium dominici diei et quinte ferie nemo celebrare debet³, ut inter ieiunium Christianorum et gentilium et ueraciter credentium et infidelium atque hereticorum uera et non falsa discretio habeatur.

JK +171; H 246.14-16, M 241; ID 4.27; IP 2.176; De cons. D 3 c 14

¹ Item add. ZGOHQA

² Dominica - ieiun. in mg. ZGO

³ celeb. deb. CLRXSWBPZOHA; deb. celeb. KND

4¹*De primitiua² ecclesia et Nicena synodo*³

Futuram ecclesiam in gentibus apostoli preuidebant, maxime quia Dominus illis predixerat, Euntes in mundum uniuersum predicate euangelium⁴ uel quia expellendi erant a Iudea nouerant se et in gentibus dispersum iri ecclesiamque congregandam ex rudi populo. Idcirco predia in Iudea minime sunt adepti, sed⁵ pretia tantummodo ad fouendos egentes.

JK +172; H 247.33-38, M 243; ID 3.4 has more, as BD 3.2; +C 12 q 1 c 15a abbrev.

¹ om. A

² prima Q

³ et Nic. syn. CRXWKNBVP; om. C²LS

⁴ omni creature add. SKD, o.c. add. N, et rel' add. G, om. CBPZOHA

⁵ ss L²

5¹

¹ om. A

*Quomodo creuerit ecclesia in gentibus*²

At uero cum inter turbines et aduersa mundi succresceret³ ecclesia, adeo usque peruenit, ut non solum gentes sed etiam Romani principes qui pene totius orbis monarchiam tenebant ad fidem Christi et baptismi sacramenta cucurrerent. E quibus uir religiosissimus⁴ Constantinus primus fidem ueritatis patenter adeptus, licentiam dedit per uniuersum orbem suo degentes imperio non solum fieri⁵ Christianos⁶ sed etiam fabricandi ecclesias et predia tribuenda constituit. Denique idem prefatus princeps donaria immensa, et fabricam⁷ templi prime sedis beati Petri principis apostolorum instituit, adeo ut sedem imperialem quam⁸ Romani principes presederant⁹ relinqueret, et beati Petri suisque presulibus profuturam¹⁰ concederet¹¹.
JK + 172; H 247.38 - 248.7, M 243; ID 3.4b (first sentence only, as BD 3.2); +C 12 q 1 c 15b

² *rubr. in mg.* ZGOH³ -eret CKNBZH; -erat G; -ere O⁴ religiosissimus O⁵ ss O⁶ fieri *add.* O⁷ -icam CKNBZGH; -ica O⁸ quam LRXWNBZOH; qua K; C⁹ presed- CRXKNBZGO; presid- R²H¹⁰ prof- CLR²KD; pref- RXWNBVPZGOH; futuram S¹¹ HO *add here* Idem uero - reseruamini *from c 6*6¹*Imperatorem non debere iudicare de episcopis*² [18rb]

Idem uero presidens in sancta synodo que apud Niceam congregata est, cum querelam quorundam³ conspiceret coram se delaturam ait, Vos a nemine diiudicari potestis quod⁴ ad Dei solius iudicium reseruamini.
JK + 172; H 248.8-10, M 243; +C 12 q 1 c 15 c has more

¹ *om. A, but cf. rubric*² Imper. - episcopis CRXKDB, *as rubr. to c 7 P*; (Item *add.* HQA) Imperator non est ausus iudicare de episcopis (Imp. - episcopis *in mg.* ZGO) ZGOHQ (HA *as rubric to cc 6-7, Q as rubric to c 7*)³ quer. quor. CKNBZGO; quor. quer. H⁴ quod CLRXSKDBVPZGOH; uel qui ss C; qui D²N

7

*Alia esse negocia secularia, alia ecclesiastica*¹

Decreuit supradicta² synodus nullum deinceps clericum aut possessiones conducere aut negociis secularibus se miscere preter³ pupillorum et orphanorum aut⁴ uiduarum aut⁵ si forte episcopus ciuitatis ecclesiasticarum rerum sollicitudinem habere precipiat, ubi liquido patet quia alia sunt negocia secularia, alia ecclesiastica. Nonne Moyses erat in seculo cum crebro tabernaculum intraret⁶ et exiret qui intus in⁷ contemplationem⁸ raptus foris infirmantium negociis urgebatur. intus Dei archana considerans foris onera carnalium portabat? Cuius typum sacerdotes in ecclesia agere

¹ Alia - eccl. CRKDVB; Item (Alia - eccl. *in mg.*) GO; Alia negotia esse secularia, alia negotia ecclesiastica L; Alia - alia negotia esse ecclesiastica X; NPZHA *have here the rubric to c 6 qv. (Z reading: alia esse neg. eccl. alia sec.); NA have Alia - eccl. as rubric to A 1.31A below; om. Q*² supradicta CKNBZGOH; sancta Q; Nicena A³ preter CKNBZGOQA; pret H⁴ *corr. fr.* et Z⁵ aut CKDZBZOHA; *om.* N⁶ -t ss Z⁷ in C²LR²SKNBZOHA; *om.* CRX⁸ -ionem CSBVPZGHQA; -ione KNDO

debent ut dum foras exeunt ad exercenda negocia pro necessitatibus subditorum, intus ad se redeant per contemplationem mandatorum sicut Paulus qui celestibus secretis inseritur et tamen per condescensionis uiscera carnalium cubile perscrutatur⁹.

JK +172; H 248.31-249.7, M 244; D 88 c 1 to urgebatur, then var.

⁹ -s- ss H

A 1. XXXIA

Exemplar constituti¹ Constantini imperatoris²

Ex testamento constituti nostri concedimus ipsis sanctis apostolis dominis meis beatissimis Petro et Paulo et per eos etiam beato³ Siluestro⁴ patri nostro summo⁵ pontifici et uniuersali⁶ urbis Rome pape et omnibus eius⁷ successoribus pontificibus qui usque in finem mundi in sede beati Petri erunt sessuri atque de presenti contradimus palatium imperii nostri Lateranense. quod omnibus in toto orbe terrarum prefertur atque precellit palatiis⁸. Deinde⁹ diadema uidelicet coronam capitis nostri simulque¹⁰ frigium necnon et superhumeralem¹¹, uidelicet lorum quod imperiale circumdare assolet collum, uerum¹² etiam clamidem purpuream atque tunicam coccineam et omnia imperialia indumenta seu et digni [18va] tatem imperialium presidentium equum, conferentes etiam¹³ et imperialia¹⁴ sceptr¹⁵ simulque et comta¹⁶ atque signabanda¹⁷ etiam et diuersa ornamenta imperialia et¹⁸ omnem processionem imperialis culminis et gloriam potestatis nostre. Viris enim reuerentissimis clericis diuersis ordinibus eidem sacrosancte Romane ecclesie seruientibus illud culmen singularem potentiam et precellentiam habere sancimus, cuius amplissimus noster senatus uidetur gloria adornari id est, patricios atque consules effici, necnon et ceteris dignitatibus imperialibus eos promulgantibus decorari et sicut¹⁹ imperialis militia ita et clero sancte Romane ecclesie ornari decernimus. ITEM IBI. Ipse beatissimus papa super coronam clericatus quam gerit ad gloriam beati²⁰ Petri omnino ipsa ex auro non est passus uti²¹ corona. Frigium uero candido nitore splendidam resurrectionem dominicam designans eius sacratissimo uertici manibus nostris imposuimus²², et

¹ constituti CRKBPVPOHA; instituti Z; for N see last canon

² Exemplar - imp. CRXKBVPZOHA(adding Alia - ecclesiastica fr. 1.31.7); Alia - ecclesiastica N; Indumenta imperialia et regnum occidentale r.ne.. Q (cf below)

³ beato CRKNBOHQ; sancto Z

⁴ -tro LRXSWKNBVPZOHA; -trio C

⁵ summo nostro marked for reversal H

⁶ corr. fr. -alis Z

⁷ after succ. then erased O

⁸ Indumenta imperialia et regnum occidentale (-alem Z) ecclesie Romane esse (om. Z) concessa add. in mg. ZGOH (here) A(five lines later)

⁹ corr. from Deande O

¹⁰ repeated and canc. Z

¹¹ -alem LXWKNBVPZOHQ; -ale CRSA

¹² corr. to necnum R

¹³ conferentes etiam CKNBZOHQ; presidentes A

¹⁴ -ialia CKNBGOHQ; -iale Z; -ialium A

¹⁵ -r- ss CQ

¹⁶ comta CXWZQ; conta LA; conita L²P; compta RSKDBVG; centa N; H obscure

¹⁷ -banda CL²RSWBVPZ(after corr.)GOHQ; -blanda LXKND; -bunda O²; -ballam A

¹⁸ et CKNV²ZGOA; om. BVP

¹⁹ beatissimus papa add. and canc. A

²⁰ corr. fr. Petri N

²¹ ipsa add. A

²² man. nostris imp. CKNBZOHQ; imp. man. nostris A

tenentes frenum equi ipsius pro reuerentia beati Petri²³ stratoris officium illi exhibuimus, statuentes eodem frigio omnes eius successores singulariter uti in processionibus ad imitationem imperii nostri. Vnde ut non²⁴ pontificalis apex uilescat. sed magis amplius quam terreni imperii dignitas²⁵ et glorie potentia decoretur ecce tam palatium nostrum ut prelaturum²⁶ est quamque Romane urbis²⁷ et omnis Italie seu occidentalium regionum prouincias, loca et ciuitates sepefato²⁸ beatissimo pontifici patri²⁹ nostro Siluestro uniuersali pape contradentes atque relinquentes³⁰ eius uel successores³¹ ipsius³² pontificum potestati et ditioni firma imperialis³³ censura per hanc nostram diualem sacram et pragmaticum constitutum decernimus disponendam, atque iure sancte Romane ecclesie concedimus permanendum. Vnde³⁴ congruum conspeximus nostrum³⁵ imperium et regni potestatem orientalibus transferri ac³⁶ transmutari³⁷ regionibus [18vb] et in Byzantie prouincia in optimo loco nomini nostro ciuitatem edificari et nostrum illic constitui imperium. Quoniam ubi principatus sacerdotum et Christiane³⁸ religionis caput ab imperatore celesti constitutum est iustum non est ut illic imperator terrenus habeat potestatem.

H 253.11-29, Item ibi - 253.45 - 254.12, M 249-51; Constitutum Constantini *ed. Fuhrmann lines 214-34, 249-76; ID 5.49; IP 4.1; D 96 c 14 is widely var.*

²³ beati Petri CKNBZOHQ; stratoris nostri A

²⁴ non CKNBZOQA; si H

²⁵ dignitas CKNBZOHQ; et dignitatis A

²⁶ prelaturum CKNBZPGOH; prelaturum Q; predictum SA

²⁷ quamque (quamquam V) Romane urbis CRXSWKNDVPZGOH; quamque Romane ecclesie et urbis L;

quamque urbis Romane B; quam Romane urbis Q; quam Romane ecclesie urbis A

²⁸ sepefato CKNBZGO²HQ; prefato O; *om.* A

²⁹ patre H(*before corr.*)Q

³⁰ re- ss C

³¹ -ores CLRWPZGHQA; -orum KNDO

³² ipsius CKNBZOHQ; e.ipsius P; eius A

³³ -ialis CRSBVO; -iali KND; -al' ZGHQA

³⁴ et *add.* Q

³⁵ conspeximus nostrum CRSKNBVP; prospeximus nostrum ZGHQ; perspeximus nostrum O^{*}; prospeximus A

³⁶ ac CLBPZOHA; et KND

³⁷ transmutari CKNBPZGHQ; transmutati O; commutari A

³⁸ ss O

A 1. XXXIB SILVESTER

Incipiunt excepta¹ quedam ex synodalibus gestis sancti Silvestri pape cap. primo²
Iam fatus³ papa euocatione in urbem Romam congregauit beatus Silvester, et ipse cum consilio prefati Constantini augusti cclxxvii⁴ episcopos et dampnauit iterum tam Calistum quam Arrium et Fotinum atque Sabellium⁵ et constituit ut presbiterum Arrianum⁶ resipiscentem nemo susciperet nisi episcopus eiusdem loci eum⁷ reconciliaret et sacrosancto chrismate⁸ per episcopalis manus impositionem Sancti Spiritus gratia que ab hereticis dari non potest confirmaret. In qua etiam synodo

¹ excepta CRXD²BPZGOQA; exempla L?; excerta D; excerpta KNMVH

² cap. primo *om.* B

³ fatus CLRSKNBV; factus XZOHQA; prefatus P

⁴ cclxxvii CKNBVZPGH; cclxxviii O; cclvii QA

⁵ et Fot. atque Sab. CKNBZGOA; atque Sab. et Fot. HQ

⁶ Arrianum CKNBZGOHQ; Arrium A

⁷ eum CKNBZOHQ; *om.* A

⁸ crischrismate O

consensu et subscriptione omnium constitutum est ut nullus laicus crimen clerico audeat⁹ inferre, non tantum de episcopis sed et¹⁰ de omnibus¹¹ ordinibus¹² clericorum et¹³ ut presbiter non aduersus episcopum, non dyaconus aduersus presbiterum, non subdiaconus aduersus dyaconum, non accolitus aduersus subdiaconum¹⁴, non exorcista aduersus accolitum, non lector aduersus exorcistam, non ostiarius aduersus lectorem, det accusationem aliquam. Et non dampnatur¹⁵ presul nisi¹⁶ in lxxii neque presul summus a quoquam iudicetur, quoniam scriptum est, Non est discipulus super magistrum. Presbiter autem cardinalis nisi¹⁷ in xliiii testibus¹⁸ dampnabitur¹⁹. Dyaconus cardinarius constitutus urbis Rome nisi in xxxvi non dampnabitur²⁰. Subdiaconus, accolitus, exorcista, lector, ostiarius nisi sicut scriptum est in vi testibus non²¹ dampnabitur²². Testes autem et accusatores sine aliqua sint infamia, uxores et filios²³ habentes, et omnino Christum²⁴ predicantes. Testimonium clerici²⁵ aduersus laicum nemo recipiat. Nemo enim clericum [19ra] quemlibet in publico examinare presumat, nisi in ecclesia. Nemo enim clericus uel diaconus aut presbiter propter quamlibet causam intret in curiam, nec ante²⁶ iudicem cinctum causam dicere presumat, quoniam omnis curia a cruore dicitur, et immolatione simulachrorum²⁷. Et si quis clericus accusans clericum²⁸ in curiam introierit²⁹, anathema suscipiat. Hic inter cetera in predicta consulto³⁰ omnium constituit synodo, ut sacrificium altaris non in serico panno aut in³¹ tincto quisquam celebrare presumeret³². sed in puro lineo ab episcopo consecrato, terreno scilicet³³ lino procreato atque contexto. sicut corpus Domini nostri Iesu Christi in sindone linea³⁴ munda sepultum fuit.³⁵

H 449.9 - 450.7, M 609-10; ID 5.264 (In consensu et subscriptione - in lxxii as BD 1.151), 6.334 (Presbiter autem cardinalis - anathema suscipiat); IP 4.90 (In consensu - dicere accusationem), 4.91 (Presul autem non dampnabitur - sint infamia); C 2 q 4 c 2 as IP 4.91

⁹ cler. aud. CKDBZGO; aud. cler. NA; laico audeat HQ

¹⁰ et CKNBZGOH; etiam Q; *om.* A

¹¹ omnibus CKBZOHA; *om.* N

¹² ord. omn. *marked for reversal* O

¹³ et CNDBZOHA; *om.* K

¹⁴ sudd- C

¹⁵ -atur CKNDBZOHQ; -etur K²A

¹⁶ nisi CRKNDOHQA; *om.* Z

¹⁷ nisi C²RXSKBZHQA; non CO

¹⁸ non *add.* R²SBVPZ²OHA*, *om.* CLRXKNZ

¹⁹ -abitur CXKNBZOH; dampnatur Q; dampnetur A

²⁰ dampnabitur CRSKNBQ; dampnabitur ZOHA*

²¹ non CRXKNBP*; *om.* SZOHA

²² con- ss S. Subdiaconus acolitus – cond. *in mg.* O

²³ filios CKNBZOQA; filias H

²⁴ Christum CKNBZOHQ; *om.* A

²⁵ -ici LRXSWKNBVPZOHQA²; -orum C; celerici A

²⁶ ante CKNBZOHQ; autem A

²⁷ -acorum A(*before corr.*)

²⁸ acc. cler. CKDBZOHA; cler. acc. N

²⁹ introierit CRBPZOHA; intrauerit KND

³⁰ -ulto CLSWBVPA; -ultu RXKND; -ulta ZOHQ

³¹ in CRXSKN; *om.* BVPZOHA

³² *corr. fr.* -aret K

³³ scilicet CNBZOHA; s. D; sane K

³⁴ ss Z

³⁵ Explicit *add.* S

A 1. XXXII IVLIVS¹

- ²i. Non esse accusandum episcopum nisi in legitima synodo
- ii. Non esse dampnandum episcopum sine sententia sedis apostolice
- iii. De peregrinis iudiciis
- iiii. De confessis
- v. Vt qui crimina intendunt per se accusent
- vi. De appellatione
- vii. Ne excommunicati accusent

¹ papa add. RX; Capitula Iulii pape S² capitulatio om. ZOHQA; in CLRXSWKNDMBVP**1¹**

Iulius in primo decretali suo. Non esse accusandum episcopum nisi in legitima synodo²

Nullus episcopus nisi in legitima synodo et suo tempore apostolica auctoritate³ conuocata super quibusdam criminationibus pulsatus audiatur uel iudicetur uel dampnetur. Sin aliter presumptum a quibusdam fuerit⁴. in uanum deducatur quod egerint, nec inter ecclesiastica ullo modo reputabitur.

JK +195; H 459.5-9, M 620; C 5 q 4 c 1

¹ om. A² Iul. - suo. Non - syn. CLRXKDBVP; Non - syn. Iul. - suo N; Iulius in primo decretali (Non esse - synodo in mg.) ZO; Non - syn. (Iul. - decretali in mg.) HQ³ ap. auct. CKNBZO; auct. ap. HQ⁴ fuerit a quib. marked for reversal O**2¹**

Non esse dampnandum episcopum sine sententia sedis apostolice²

Nos ergo qui Domini discipuli³ et dici et esse uolumus portare crucem Christi et compati fratribus⁴ debemus⁵ et non persequi. Subtrahite⁶ rogamus actus cogitationesque a talibus nocumentis si non uultis ipsam in uos suscipere ultionem quoniam talionem meretur qui fratri foueam preparat. Et nos⁷ scitote deinceps hunc typum non esse passuros ut ea que ad hanc specialiter⁸ sanctam⁹ pertinent sedem, sicut iudicia episcoporum et mai [19rb] ores ecclesie¹⁰ cause, ut paulo superius prelibatum est, uos¹¹ patiamur nobis inconsultis inuadere¹² absque uestri status¹³ periculo. Sed si quis¹⁴ ab hodierna die et deinceps episcopum preter huius sancte¹⁵ sedis sententiam dampnare aut propria pellere sede presumpserit, sciat se

¹ om. A² Non - apostolice (corr. fr. aplice N) CLRXKNBVP; Item idem (om. HQ) in eadem. Non - apost. (Non - apost. in mg. ZO) ZOHQ³ Dom. dis. CKDBPZOH; dis. Dom. N⁴ fratribus LR²SWKNBVPZOH; om. CRX⁵ debemus CKDBZOH; debebimus N⁶ -h- ss O⁷ nos RLRXKNBZOH; uos R²S⁸ specialiter CRXSWZOH; spiritualiter LB; sp'aliter KNVP⁹ sanctam CKNBZPH; om. O¹⁰ ecclesie C²LR²KNBZOH; om. CRX¹¹ uos CL²XWNDZOHQ; nos LRSKBVP¹² corr. to euadere O²¹³ uestri status CKDBZOH; status uestri N¹⁴ Sed si quis CLRKNBZOH; Si quis autem XS¹⁵ sancte CLR²XS(after sedis)KNVPZOHQ; om. RB

irrecuperabiliter esse dampnatum et proprio carere perpetim honore, eosque¹⁶ qui absque huius sedis sententia sunt eiectiones uel dampnati huius¹⁷ sedis auctoritate scitote pristinam recipere communionem et in propriis¹⁸ restitui sedibus, quia nullus debet presumere que sibi non uidentur esse concessa.

JK + 195; H 460.12-24, quia nullus- 31-32, M 621

¹⁶ eosque CKNBZHQ; eos O

¹⁷ sancte add. ZOHQ, om. CRXSKNBVP

¹⁸ propriis CRKNBOHQ; proprii Z

3¹

Idem² in secundo decretali. De peregrinis iudiciis³

Peregrina iudicia generali sanctione prohibemus quia indignum est ut ab externis⁴ iudicetur, qui prouinciales et a se electos debet habere iudices. Salua apostolice sedis⁵ auctoritate nullus episcopus extra suam⁶ prouinciam ad iudicium deuocetur, sed uocato eo canonice in loco omnibus congruo tempore synodali ab omnibus comprouincialibus⁷ episcopis audiatur, qui concordem super eum canonicamque proferre debent sententiam. Quoniam si hoc minoribus tam clericis quam laicis concessum est, quanto magis de episcopis seruari conuenit. Nam si ipse metropolitanum aut iudices suspectos habuerit, aut infestos senserit, apud primatem dioceseos, aut apud Romane sedis pontificem iudicetur.

JK + 196; H 469.13-21, M 629; ID 5.280 var., as BD 1.170

¹ om. A

² Idem CRXSKNDBVZOQ; Item H

³ De - iud. CXKNBVP; om. ZOHQ

⁴ eternis O

⁵ ap. sed. CKDBZOH; sed. ap. N

⁶ suam CKBPZOH; om. N

⁷ comprou- CSKNBVZO; prou- HQ

4¹

De confessis

Nemini de se confesso credi potest super crimen alienum, quoniam eius atque omnis rei professio periculosa est, et admitti aduersus quemlibet² non debet. Incerta nemo unquam³ pontificum⁴ iudicare presumat, quia quamuis uera sint non tamen credenda sunt nisi que manifestis iudiciis⁵ comprobantur, nisi que iudiciario ordine publicantur⁶.

JK + 196; H 469.22-26, M 629; IP 4.69 to non debet; C 15 q 3 c 5 as IP, var.

¹ om. A

² adu. queml. marked for reversal O

³ nemo (in small cramped script C) unquam CLR²SWBPZOHQ; enim unquam RXS; enim D; enim numquam KN

⁴ nunquam add. D

⁵ iud- CLXKND; ind- RSWBVZOH

⁶ repeated and canc. O; the rest of p. 42 in P is left blank

5¹

Vt qui crimina intendunt per se accusent²

Criminationes maiorum natu per alios non fiant nisi per ipsos qui crimina intendunt, si tamen ipsi digni et irreprehensibiles apparuerint et actis docuerint publicis omni se

¹ om. A

² Vt – accusent om. P; in mg. with no break ZOH; in mg. to c 4 Q

carere suspicione atque inimicitia et irreprehensibilem fidem ac [19va]
conuersationem ducere.

JK +196; H 469.27-30, M 629-30

6¹

*De appellatione*²

Placuit ut a quibuscumque ecclesiasticis iudicibus ad alios iudices ecclesiasticos ubi
est maior auctoritas fuerit prouocatum audientia non negetur.

JK +196; H 470.3-4, rubric to ZOHQ is H 470.1-2; C 2 q 6 c 9

¹ *om. A*

² De app. CRXKNBVP; Vt prouincialis synodus retractetur (tract- Q) per uicarios urbis Rome episcopi si ipse
decreuerit (De app. *in mg.* ZOH) ZOHQ

7¹

*Ne² excommunicati accusent*³

Est insuper in predicta sancta Nicena synodo statutum ut nemo anathema in nostra
suscipiatur accusatione⁴, nec illi qui nos in sua nolunt recipere accusatione, cum nos
super illos sciamus a Domino constitutos, non illos super nos. Et sicut maior non
potest a minore iudicari, ita nec colligari, quia rarum est omne quod magnum est.
Portamus onera omnium qui grauatur quin immo⁵ hoc⁶ portat in nobis⁷ beatus
apostolus Petrus, cuius uice fungimur⁸ legatione et cuius regula informamur, quatinus
eius fulti auxilio ab omnibus nunc et imperpetuum tueamur aduersis.⁹

JK +196; H 474.20-27, M 634; C 2 q 7 c 4 sl. var.

¹ *om. A*

² *ss Q*

³ *rubr. in mg. with no break ZGO*

⁴ -ione CKNBZH; -ionem O

⁵ quin immo CRKNVPZOH; qui nummo B

⁶ hoc CKNBVPQ; hec ZO; ? H

⁷ in nob. ss V

⁸ et *add. N, om. CKDBPZOH*

⁹ *Explicit add. S*

A 1. XXXIII FELIX¹ [II]

- ²i. De petendis induciis et³ ut qui timent locum sibi tutum eligant.
- ii. De differentia ecclesiastice et secularis cause
- iii. Accusatum legitime ad concilium ire debere
- iiii. Qui non debeant admitti ad accusationem episcoporum

¹ *papa add. RXS*

² *capitulatio om. ZGOHQA; in CLRXSWKNDBVP*

³ *ss K*

1¹

Anastasio et Egyptiis cap. xiiii². De petendis induciis et³ ut qui timent locum sibi tutum eligant⁴

Felix papa in primo decretali suo. Cum ad iudicium uenerit quis. si uoluerit et necesse fuerit inducie ei petenti a patribus constitute absque impedimento concedantur, et iudices a se electi tribuantur, ut in loco unde est ille⁵ qui accusatur, aut si ibi aliquam temerarie multitudinis uim timuerit⁶, locum sibi congruum eligat quo absque timore suos si necessitas exposcerit⁷ testes habere et absque impedimento suam canonicè sententiam finire ualeat. quia multa per subreptionem euenire solent⁸.
JK +230; H 486.21-27 (c 9b), M 646; ID 6.335; IP 4.98-99; C 3 q 3 c 1 to tribuantur

¹ om. A

² cap. xiiii after eligant N

³ et CRNDBV; om. K

⁴ De petendis induciis. Qui timet locum tutum sibi eligat in mg. OH; De pet. ind. in mg. here, Qui - eligat in mg. against Vt in loco below ZQ

⁵ est ille CKNBZOQ; ille est H

⁶ timuerit CRXSKNBV; metuerit ZOHQ*

⁷ exposcerit CKNBZOQ; expoposcerit H

⁸ in mg. H

2¹

Cap. xvii². ³De differentia ecclesiastice et secularis cause⁴

Non ita⁵ in ecclesiasticis agendum est⁶ negociis sicut in secularibus. Nam in secularibus postquam legibus uocatus uenerit, et in foro decertare ceperit [19vb] aliquis, non licet ante peractam causam recedere. In ecclesiasticis uero dicta causa recedere licet si necesse fuerit, aut si se pregrauari⁷ uiderit⁸.
JK +230; H 488.8-11 (c 17), M 647; ID 6.336 (insc. as here, and cf BD 1.122); IP 4.100; +C 2 q 6 c 18

¹ om. A

² cap. xvii after cause N

³ Item add. ZOQ

⁴ De - cause in mg. ZOQ

⁵ Non ita CKNBZHQ; Monita GO; G???

⁶ in eccl. ag. est CNBZOH; ag. est in eccl. K

⁷ pregrauari CLRSWBVPZHQ; pregrauari senserit uel KND; preuagari O

⁸ senserit V

3¹

Cap. vi². Accusatum legitime ad concilium ire debere³

Si quis legitime accusatus et ad concilium canonicè conuocatus⁴ fuerit absque ulla trepidatione ire debet, et si ire non potuerit, pro se legatum ad synodum mittat.
JK +230; H 486.7-9 (c 7), M 646

¹ om. A

² cap. vi after debere N

³ Acc. - debere CRXKNBVP; om. ZOHQ

⁴ aduoc- Q

4¹

²*Egyptiorum episcopis. cap. xiiii*³. *Qui non debeant admitti ad accusationem episcoporum*⁴

Nullus seruus, nullus libertus, nullus infidus, nullus criminibus irretitus, nullus calumpniator, nullus qui inimicitias studet, nullus qui frequenter litigat et ad causandum⁵ uel detrahendum est facilis, nulla infamis persona uel omnes quos ad causanda⁶ crimina publica⁷ leges publice non admittunt permittantur episcopos accusare. Quoniam accusatores et accusationes quas⁸ seculi leges non recipiunt, qua ratione sacerdotalis eas recipere debeat ordo inuenire nequeo⁹, cum hec et in Nicena¹⁰ synodo prohibita sint. et illi magis ab istis, non isti ab illis iudicari debeant, et apostolus dicat, Spiritualis iudicat omnia, ipse uero a nemine iudicatur.¹¹
JK +230; H 487.23 - 488.3, M 647; C 3 q 5 c 11 to episcopos accusare

¹ *om. A*

² *Felix add. ZGOHQ; om. CKNBP*

³ *xiiii CLRKVBZOH; xviii R²S; cap. xiiii after episcoporum N; xix G; ? Q*

⁴ *Qui - ep. CRXSKNBVP; om. ZGOHQ*

⁵ *ad (ss V) causandum CXSBVPZOH; ad (ss K) accusandum KND*

⁶ *accusanda Q*

⁷ *crim. pub. CRXSKNBVP; pub. crim. ZOHQ*

⁸ *quas CKNBZH; quos O*

⁹ *corr. from nequeat O*

¹⁰ *Nicena CKNBZOQ; Nicea H*

¹¹ *Explicit add. S*

A 1. XXXIV [LIBERIVS]

1¹

*De episcopis uacare uolentibus*²

Dominis sanctissimis et Deo amantissimis uniuersis episcopis Liberius episcopus in Domino salutem. Suggestum nobis est quod pro preteritis laboribus et infestationibus nonnulli uestrum assignatas sibimet et a Deo commissas relinquant³ plebes et in futurum plures relinquere uelint eas quas tueri debent ecclesias et pro ouibus sibi commissis laborare⁴ negligant, et monasteriorum se quieti tradere⁵ festinent⁶ et uacationem ab episcopatus laboribus eligere et silentio atque ocio uitam ducere magis appetant, quam in his⁷ que sibi commissas sunt permanere, dicente Domino, Beatus qui perseuerauerit usque in finem. Vnde namque est beata perseuerantia, nisi de uirtute patientie? Quoniam secundum apostolicam predicationem omnes qui [20ra] uoluerint in Christo⁸ pie uiuere persecutionem patiuntur. Ideo fratres karissimi non uos afflictionum amaritudo a pio mentis uestre proposito coartet recedere, considerantes quanta pro absolutione nostri et liberatione⁹ creator Dominusque redemptor noster pertulerit, quibusue se contumeliis afficiendum tradiderit, ut nos a uinculis potestatis diabolice liberaret. Attendite itaque uobis et omni gregi in quo uos Spiritus Sanctus constituit episcopos regere ecclesiam Dei quam acquisiuit proprio sanguine, ut non sit

¹ *om. A; W numbers as c 5*

² *Liberius papa add. ZO*

³ *corr. fr. -at H*

⁴ *corr. fr. laboribus K*

⁵ *tradere CRXSKNBVQ; contradere ZOH*

⁶ *-inent CRXSBVPZOH; -inant KND*

⁷ *his CKNBHQ; iis ZO*

⁸ *in Christo in mgs. Z*

⁹ *nostri et lib. ? add. in mg. C (as here LRXSWKNBZOH)*

qui uos decipiat aut subducat in subtilitate sermonis. ut plebes uobis commissas relinquantis, et alicui propter obprobrium malorum hominum quieti uos tradatis, ut uos solummodo saluetis, et filios orphanos relinquantis.¹⁰

JK +224; H 494.21-22 to salutem, 495.17-34, M 653, 654-5; +C 7 q 1 c 46

¹⁰ Explicit *add.* S

A 1. XXXV DAMASVS¹

- ²i. De non commiscendis personis cause
- ii. De uocatione³ ad synodum
- iii. De modo accusandi
- iiii. Item de modo accusandi

¹ papa *add.* XS

² capitulatio *om.* ZGOHQ; *in* CLRXSWKNDMBVP

³ uocione P

1¹

Ex epistola decretali. De non commiscendis² personis cause³

Damasus papa Stephano archiepiscopo Mauritanie salutem. Nullus introducat personaliter ad causam sed accusatores et accusati equa audiantur ratione iuxta quod ordo exigit. Accusatores uero⁴ et iudices non idem sint, sed per se accusatores. per se iudices, per se testes, per se accusati, unusquisque in suo ordinabiliter⁵ ordine. Nam inscriptio⁶ semper fiat, ut talionem calumpniator recipiat, quia ante inscriptionem nemo debet iudicari⁷ uel dampnari cum et seculi leges hec eadem retineant⁸.

JK +243; H 504.20-25, M 662; ID 6.337 (insc. as here with var.); IP 4.80 (Accusatores et iudices - ordinabiliter loco), 4.77 (Inscriptio - end); C 4 q 4 c 2

¹ *om.* A

² commisc- CRXKDBZHQ; misc- N; commic- O

³ *rubr. in mg.* ZGO

⁴ ss Z

⁵ ordinabiliter CNBVZOH; ordinaliter KD

⁶ primo *add.* ZOH; *om.* CRXSKNBV

⁷ -ari CKNBZH; -are O

⁸ retineant CKDBZOH; recipiant N

2¹

In secunda epistola. De uocatione² ad synodum³

Vocatio enim ad synodum iuxta decreta patrum canonica eius qui impetitur rationabilibus⁴ scriptis per spacium debet fieri congruum⁵ atque canonicum. Quia nisi canonicè uocatus fuerit suo tempore et canonica ordinatione licet uenerit ad conuentum quacumque necessitate nisi sponte uoluerit, nullatenus suis respondebit insidiatoribus. Quoniam nec seculi leges⁶ hoc permittunt fieri, quantomagis [20rb] diuine?

¹ *om.* A

² uocione P

³ In - synodum CXKNB; Damasus (papa *add.* Z) in sec. ep. De uoc. - ad synodum (De uoc. - ad synodum (assinodum O) *in mg.* ZGO) ZGOHQ

⁴ -abilibus CLRWKPZOH; irrationalibus (*with Nota in mg.*) S; -alibus NDBV; -ibus Q

⁵ debet fieri cong. CRSKNBVP; debet cong. fieri X; fieri debet cong. ZOHQ

⁶ non *add. and canc.* O

JK +243; H 503.12-17, M 661; ID 5.266 as BD 1.156; C 5 q 2 c 1 to insidiatoribus

3¹

*De modo accusandi*²

Habetur quoque in decretis patrum sancctum non fore³ canonicum quemquam sacerdotum iudicare uel dampnare antequam accusatores⁴ canonice examinatos presentes habeat⁵, locumque defendendi⁶ accipiat⁷, id est inducias ecclesiasticas ad abluenda crimina et cetera. Nec extra propriam fiat prouinciam prima discussionis accusatio sine apostolica preceptione. cui in omnibus causis debet reuerentia custodiri. Quoniam et antiqua docet hoc⁸ patrum regula, in qua et imperialia pariter statuta

concinunt.

JK +243; H 505.29 - 506.1, M 663-4; ID 6.347 (insc. as here); C 3 q 9 c 6 to abluenda crimina etc, c 7 from Nec extra is a Palea

¹ om. A

² rubr. in mg. ZOHQ; om. G. All make no break here

³ corr. fr. forte K

⁴ corr. fr. -ris C

⁵ pres. hab. LRXSWKNBPZOH; hab. pres. C

⁶ defendendi CKNBOHQ; defendi Z

⁷ Rest of cap. and all cap. 4 in mg. M

⁸ docet hoc CRNBVZOH; docet hec D; hoc docet K

4¹

*Item idem in ultima epistola. Item*² *de modo accusandi*

Qui accusare alium elegerit, presens per se³ et non per alium accuset, inscriptione uidelicet premissa. Neque ullus unquam⁴ iudicetur antequam legitimos accusatores presentes habeat locumque defendendi⁵ accipiat ad abluenda crimina⁶.

JK +245; H 520.2-5, M 678; ID 6.348 (insc. close to this); C 3 q 9 c 8

¹ om. A

² Item CRXKNB; om. VZGOH

³ presens per se CLRSBVPZOH; per se presens KND

⁴ unquam CKDBZOH; inquam N

⁵ -den- ss CR

⁶ -da crimina added, partly in mg. H. Explicit add. S

A 1. XXXVI SYRICIVS¹

- ²i. Quod non liceat alterius sponsam ad matrimonii iura sortiri
- ii. De his qui acceptam penitentiam minime seruauerunt
- iii. De monachis et uirginibus propositum non seruantibus
- iiii. De clericis incontinentibus
- v. Quales debeant ad clericatus officium peruenire³
- vi. Quod clericus qui secundam duxerit uxorem deponatur
- vii. Que femine cum clericis habitent
- viii. De monachorum promotione
- iiiiii. Quod penitens non fiat clericus
- x. Quomodo ad sacros gradus accedendum sit

¹ papa add. L; Capitula Siricii pape S

² capitulatio om. ZGOHQA; in LRXSWKNDMBVP

³ peruenire CLRWKNDVP; uenire B

xi. Quomodo laicus sit⁴ prouehendus⁴ om. X

1

Quod non liceat alterius sponsam ad matrimonii iura sortiri. cap. iii¹

Syricius papa² Himerio³ Terraconensi episcopo salutem. De coniugali autem uiolatione requisisti⁴, si desponsatam alii puellam alter in matrimonium possit accipere. Hoc ne fiat modis omnibus inhibemus. Quia illa benedictio quam nupture sacerdos imponit apud fideles cuiusdam sacrilegii instar est si ulla transgressione uioletur.

JK 255; H 521a.c 4, M 679; ID 8.169 (insc. var.); IP 6.18; C 27 q 2 c 50 nearer IP

¹ cap. iii CLRSWVPO; cap. iiii XZHQA; om. KNDB

² papa CLRXSWKND; om. BVPZGOHQA

³ Him- CRKNBZHQA; Hum- GO

⁴ uiol. req. CKDBZOHA; req. uiol. N

2

De his qui acceptam penitentiam minime seruauerunt¹

De his uero² non incongrue dilectio tua [20va] sedem apostolicam³ credidit consulendam qui acta penitentia tanquam canes ac sues⁴ ad⁵ uomitus pristinos et⁶ uolutabra redeuntes, et militie cingulum et ludicras uoluptates et noua coniugia et inhibitos⁷ denuo appetiuere⁸ concubitus. Quorum professam incontinentiam generati post absolutionem⁹ filii prodiderunt. De quibus quia iam suffugium¹⁰ non habent penitendi id duximus decernendum¹¹, ut sola intra ecclesiam fidelibus oratione iungantur¹². Sacris mysteriorum celebritatibus quamuis non mereantur intersint, a dominice autem mense conuiuio segregentur¹³, ut hac saltem¹⁴ districtione correpti, et ipsi in se sua errata castigent et aliis exemplum tribuant, quatinus ab obscenis¹⁵ cupiditatibus retrahantur. Quibus tamen quoniam¹⁶ carnali fragilitate ceciderunt, uiatico munere cum ad Dominum¹⁷ ceperint proficisci per communionis gratiam uolumus subueniri. Quam formam et circa mulieres que se post penitentiam talibus pollutionibus deuinxerunt¹⁸ seruandam esse censemus.

JK 255; H 521 c 5, M 679-80; ID 15.71 as BD 19.57; +C 33 q 2 c 12

¹ -auerunt CRXWKNBVPZO; -auerit L; -auerint S; -arunt QA; cap.v add. VPGOHQA

² uero CLRXSWBVPZGOHA; enim KND

³ sed. ap. CRXSKNBVP; ap. sed. ZOHA

⁴ ac sues in mg. V²

⁵ ad CKNZOHA; om. BP

⁶ ss K

⁷ -itos CRKNBZOHQ²; -itas Q?A

⁸ -iuere LRXWKNBVPZOHA; -iere C; -ere S

⁹ -so- ss C

¹⁰ suffugium CLR²XKNBPZ²OH; ? R; suffragium SA; suffig- Z

¹¹ id dux. dec. in mg. R

¹² corr. from -atur O

¹³ -etur A

¹⁴ saltem CXKNBVH; saltim ZOQA

¹⁵ -b- ss O

¹⁶ quoniam CKNBZOHQ; quia A

¹⁷ Dominum CRKNZOHA; Deum BVP

¹⁸ deuinx- CRXNVZOHA; coniuxerunt R²S; deiunx- BP; ? K

3

De monachis et uirginibus propositum non seruantibus cap. vi¹

Preterea monachorum quosdam atque monacharum abiecto proposito sanctitatis in tantam protestaris dimersos esse² lasciuiam ut prius clanculo uelut sub monasterii³ pretextu illicita ac⁴ sacrilega se contagione miscuerint. postea uero in abruptum⁵ conscientie desperatione perducti⁶, de illicitis complexibus⁷ libere filios procrearint⁸ quod et publice leges et ecclesiastica iura condempnant. Has igitur⁹ impudicas detestabilesque personas a monasteriorum cetu ecclesiarumque conuentibus eliminandas esse mandamus¹⁰, quatinus retruse¹¹ in suis ergastulis tantum facinus continua lamentatione deflentes purificatorio possint penitudinis igne decoqui¹², ut eis uel ad mortem saltem solius misericordie intuitu per communionis gratiam possit indulgentia subuenire.

JK 255; H 521b c 6, M 680; ID 7.16 (insc. as here); C 27 q 1 c 11 as C. Tribur, var.

¹ cap. vi RXSWKNBVPZGOQA; *om.* CH; c. v L

² esse CKNBZHQ; *om.* OA

³ -erii CRXSKNBV; -erio ZOHA

⁴ ac CKNBZOHQ; atque A

⁵ abruptum CRXSKBVPOHQA²; abruptum NDA

⁶ perducti CRXSKNZOHQ; producti BVPA

⁷ compl- CRKNVPZOHA; ampl- B

⁸ -earint CKNBZOA; -eauerint HQ

⁹ igitur CKNBZOH; uero QA

¹⁰ mandamus CKNBZOHQ; censemus A

¹¹ retruse CKDBZOHA; *om.* N

¹² decoqui CLXSKNVZOHA; de quo qui RBP

4

De clericis incontinentibus. cap. vii [20vb]

Plurimos sacerdotes Christi atque leuitas post longa¹ consecrationis sue tempora tam de coniugibus propriis quam etiam de turpi coitu² sobolem didicimus procreasse, et crimen suum hac prescriptione defendere, quia in ueteri testamento sacerdotibus ac³ ministris generandi facultas legitur⁴ attributa. Dicat michi nunc quisquis ille est⁵ sectator libidinum, preceptorque uiciorum si estimat quod in lege Moysi passim sacris ordinibus a Deo nostro laxata sunt⁶ frena luxurie, cur eos quibus committebantur⁷ sancta sanctorum premonet, dicens⁸, Sancti estote, quia ego sanctus⁹ sum¹⁰ Dominus Deus uester, cur etiam procul a suis domibus¹¹ anno uicis sue in templo habitare iussi sunt¹² sacerdotes? Hac uidelicet ratione ne uel cum uxoribus posset¹³ carnale exerceri commercium¹⁴, ut¹⁵ conscientie integritate fulgentes acceptabile¹⁶ Deo munus offerent. Quibus expleto deseruitionis sue tempore uxoris usus¹⁷ solius successionis

¹ *corr. from longos* A

² coitu CKNBZOHQ; coitus A

³ ac CBVPZOHA; et KND

⁴ ss Z

⁵ ille est CKNBZOHQ; est ille A

⁶ sunt CKNBZOHQ; sint A

⁷ committebantur CKNBZOQ; comitabantur HA

⁸ dicens CLRXKNBPZOQA; Dominus dicens R²S; direns H

⁹ ss P

¹⁰ sum CRKNVPZOHA; *om.* B

¹¹ suis domibus CKNBZHA; domibus suis O

¹² hab. iussi sunt (ss Z) CKNBZOHQ; iussi sunt hab. A

¹³ posset CRKNBVZOA; possent DHQ

¹⁴ ex. comm. CKNBZOHQ; comm. ex. A

¹⁵ ut CLR²SWVPZ²OHA; uel RXKNDB; aut Z

¹⁶ -ile CKNBZOHQ; -ilem A

¹⁷ usus CKNBZOHQ; usu A

causa fuerat relaxatus, quia non ex alia nisi ex tribu Leui quisquam ad Dei ministerium fuerat preceptus admitti. ¹⁸ITEM. Quia aliquanti de quibus loquimur ut tua sanctitas retulit ignoratione¹⁹ lapsos esse se²⁰ deflent, his²¹ hac conditione misericordiam dicimus non negandam ut sine ullo honoris augmento in hoc quod²² deiectione²³ sunt quamdiu uixerint officio perseuerent, si tamen post hec²⁴ continententes se studuerint exhibere. Hii uero qui illiciti priuilegii excusatione nituntur, et sibi²⁵ asserunt ueteri hoc lege concessum, nouerint se ab omni ecclesiastico²⁶ honore quo²⁷ indigne usi sunt apostolice sedis auctoritate deiectiones nec unquam posse ueneranda attrahere mysteria, a quibus se ipsi dum obscenis cupiditatibus inhiant priuauerunt. Et quia exempla presentia cauere nos premonent in futurum, si²⁸ quilibet episcopus, presbiter atque dyaconus, quod non optamus, deinceps fuerit talis²⁹ inuentus iam nunc sibi omnem per nos indulgentie aditum intelligat obseratum, quia ferro necesse est³⁰ abscindantur uulnera que [21ra] fomentum non senserint medicinam.

JK 255; H 521b.44 - 522a.29, Item - H 522a.22 - 44 c 7, M 680, 681; ID 6.50; +D 82 cc 3-4

¹⁸ A lacks all cap. from here

¹⁹ ignoratione CKNBZO; ignorantie H; ignoranti Q

²⁰ se CNDBZOHQ²; om. KQ

²¹ ss R

²² quod LRXSKNDBVPZOH; quo CK²D²; qui W

²³ deiectione CRXS(?after corr.)WKNVPZOH; eiectione W; decreti B

²⁴ after corr. B

²⁵ -bi ss H

²⁶ iure add. O

²⁷ quo CKNBZH; quos O

²⁸ si CSKNBV; om. ZOH

²⁹ ss H

³⁰ ferro necesse est CNDBZOH; necesse est ferro K

5¹

Quales debeant ad clericatus officium peruenire cap. viii²

Didicimus³ etiam licenter⁴ ac libere inexplorate uite homines quibus etiam fuerint⁵ numerosa⁶ coniugia ad prefatas dignitates prout cuicumque⁷ libuerit aspirare. Quod non tantum illis qui ad hec⁸ immoderata ambitione perueniunt⁹ quantum metropolitanis specialiter pontificibus imputamus. Qui dum inhibitis ausibus non obsistunt¹⁰, Dei nostri quantum in se est precepta contempnunt. Et ut taceamus quod altius suspicamur. ubi illud est quod Dominus¹¹ noster data per Moysen lege constituit, dicens, Sacerdotes mei¹² semel nubant, et alio loco, Sacerdos uxorem uirginem¹³ accipiat, non uiduam, non repudiatam, non meretricem. Quod sequutus¹⁴ apostolus ex persecutore predicator, unius uxoris uirum. tam sacerdotem quam diaconum fieri debere mandauit.

JK 255; H 522a.45-63 c 8, M 681 (c 8a); ID 5.345

¹ om. A

² cap.viii LRXSWKBVPZOGQ; cap. viiii D(before Quales)N; om. CH

³ corr. fr. Didimus H

⁴ corr. fr. lib- Z

⁵ -int CLRXSWN²ZOH; -ant KNDBVP

⁶ -sa ss Z

⁷ -cum- ss O

⁸ corr. from hoc O

⁹ perueniunt CRSKNZOH; om. BVP

¹⁰ -unt CNDBZOH; -ant K

¹¹ Dominus CKNBVHQ; Deus ZO

¹² mei CRBVPZOH; om. KND

¹³ ux. uirg. CRKNPZOH; uirg. ux. BV

¹⁴ sequutus CLRKNDBOHQ; sequitur Z

6

Quod clericus qui secundam duxerit uxorem¹ deponatur. Cap. xi²

Quisquis³ sane clericus aut uiduam, aut certe secundam coniugem duxerit omni ecclesiastice dignitatis priuilegio mox⁴ nudetur, laica sibi tantum⁵ communione concessa, quam ita demum poterit possidere si nichil postea propter quod⁶ hanc perdat admittat⁷.

JK 255; H 522b.39-45 (c 11), M 682 (c 10); ID 6.51; +D 84 c 5 (var.)

¹ dux. ux. CRXKNBP; ux. dux. ZOHA

² Cap. xi *before* Quod KD; cap. xvi (*whole rubric added in black*) V²

³ Quisquis CRXKNBZOHA; Si quis L

⁴ om. Q

⁵ sibi tantum CRXSKNB; sibi V; tantum sibi (ss O) PZOHQ; tantum A

⁶ propter quod C²LXSW(*after corr.*)RKNBVPZOHQ; propter C; quod propter A

⁷ admittat LRXSNDDBVPZOVHA; amittat CK

7

Que¹ femine cum clericis habitent². cap. xii³

Feminas uero⁴ non alias esse patimur in domibus clericorum nisi eas⁵ tantum quas propter solas necessitudinum causas habitare cum hisdem synodus Nicena permisit.

JK 255; H 522b.46-50 (c 12), M 682 (c 11); ID 6.52, cf 6.187 as BD 2.110; +D 81 c 31

¹ *corr. fr.* Quod Z

² -ent CKNBZOQA; -arent H

³ cap.xii *before* Que KD

⁴ uero CKNBZOHQ; autem A

⁵ ss C

8

De monachorum promotione. cap. xiii¹

Monachos quoque quos tamen morum grauitas et uite ac² fidei institutio sancta commendat³, clericorum officiis aggregari⁴ et optamus et uolumus.

JK 255; H 522b.51-4 (c 13), M 682 (c 12); ID 6.53; +C 16 q 1 c 29a

¹ cap.xiii *before* De KD; *add.* H²; *rubric in mg.* A

² et uite ac CKDBVZOHA; ac uite et N

³ *corr. fr.* -et Z

⁴ aggregari CKNBZOHQ; om. A

9

Quod penitens non fiat clericus. cap. xiiii¹

Illud quoque nos par fuit prouidere ut sicut penitentiam agere cuiquam non conceditur clericorum, ita² et³ post penitudinem ac reconciliationem nulli unquam laico liceat honorem clericatus⁴ adipisci.

JK 255; H 522b.63-67 (c 14), M 682 (c 13); ID 6.54; D 50 c 66a

¹ cap. xiiii *before* Quod KD

² ita C²LR²S²WBVPZOHA*; om. CRXSKN

³ et CLRXSWBVPZOHA; ac KND; sic K²

⁴ -ca- ss C

10

¹*Quomodo ad sacros ordines ascendendum² sit³*

Quicumque itaque⁴ se ecclesie uouit obsequiis a sua infantia ante pubertatis annos⁵ [21rb] baptizari⁶ et lectorum⁷ debet ministerio sociari. Qui ab accessu adolescentie usque ad tricesimum etatis⁸ annum si probabiliter uixerit una tantum et ea quam uirginem communi per sacerdotem benedictione percepit⁹ uxore contentus accolitus et subdiaconus esse debebit. Postque¹⁰ ad diaconi¹¹ gradum si se ipse¹² primitus continentia¹³ preeunte dignum probarit¹⁴ accedat. Vbi si ultra quinque annos laudabiliter ministrauerit¹⁵, congrue presbiteratum consequatur. Exinde post decennium episcopalem cathedram poterit adipisci si tamen per hec tempora integritas uite ac fidei eius fuerit approbata.

JK 255; H 522b.6-22 (c 9), M 681-2 (c 8b); ID 6.91; +D 77 c 3a

¹ Siricius Himerio Terraconensi episcopo inter cetera add. ZGOHQ; om. CRXKNBVP

² asc- RXWBVPZOQA; acc- KND; ? C

³ Quomodo - sit in mg. H; cap. add. BO (expecting a cap. no.)

⁴ itaque CKNBZO; ita HQA (H after corr.?)

⁵ ante pub. annos CKDBZOHA; annos ante pub. N

⁶ aptari add ss K

⁷ et lectorum CKNVZO; et electorum BA; et lectorum P; electorum Q

⁸ etatis CNDBZOHA; om. K; et. em. marked for reversal D

⁹ percepit CRXKNBVZO*; suscepit R²S; perceperit HQA

¹⁰ -que CRXSBVPZA; -quam KNDOHQ

¹¹ diaconi CLRXKNVDPZOHQ; diaconii SD²BA

¹² corr. from acolitus O

¹³ -entia CKNBPZHA; -entiam O

¹⁴ -arit CXKNBPOA; -auerit SVZHQ

¹⁵ uixerit et add. A

11¹*Idem². Quomodo laicus sit prouehendus³*

Qui uero iam etate grandeus melioris propositi conuersatione prouocatus ex laico ad sacram militiam peruenire festinat, desiderii sui fructum non aliter obtinebit nisi eo quo baptizatur⁴ tempore statim lectorum aut exorcistarum numero societur. Si tamen eum unam habuisse uel habere et hanc uirginem accepisse constet uxorem. Qui dum iniciatus⁵ fuerit, expleto biennio per quinquenium aliud accolitus et subdiaconus fiat, et sic ad diaconatum si per hec tempora dignus iudicatus fuerit prouehatur. Exinde iam accessu temporum presbiterio uel episcopatu si eum plebis ac⁶ cleri euocauerit electio non inmerito societur.

JK 255; H 522b.23-38, M 682 (c 9); ID 6.92; +D 77 c 3b (and ends)

¹ om. A

² Idem CRXKNVPZOQ; Item B; om. G

³ proueh- CKDBPZO; promou- N

⁴ -tur ss H

⁵ repeated and canc. Z

⁶ corr. fr. a H

A 1. XXXVII [ANASTASIVS]

1

Anastasius cunctis Germanicis. Non sedendum quando legitur euangelium¹

¹ leg. eu. CKNBZOQA; eu. leg. H

Significatis² enim quosdam sacerdotes in ecclesia quando euangelia leguntur sedere, et Domini saluatoris uerba non stantes sed sedentes audire, et hoc ex maiorum traditione se accepisse narrant. Quod nullatenus deinceps fieri sinatis, apostolica auctoritate mandamus. Sed dum sancta euangelia³ in ecclesia⁴ recitantur, sacerdotes et ceteri omnes presentes non sedentes sed uenerabiliter curui⁵ in conspectu euangelii stantes dominica uerba intente audiant, et fideliter adorent⁶.

JK + 277; H 525.15-21, M 691; ID 2.138 as BD 3.103, has more, 6.93 as here; De cons. D 1 c 68 from apost. auct.

² -atis CKNBVZOH; -astis QA

³ corr. fr. euangelica B

⁴ in ecclesia CRKNVPZOHA; om. B

⁵ corr. from curui O

⁶ add. in mg. H; de pace danda post confecta mysteria add. P (cf capitulatio to 1. 38 below); Explicit add. S

A 1. XXXVIII INNOCENTIVS

- i. De pace danda post confecta mysteria²
- ii. De nominibus ante precem sacerdotis non recitandis [21va]
- iii. Quod rite³ omni sabbato ieiunetur
- iiii. De penitentibus
- v. De unctione infirmorum facienda⁴ ab episcopis uel presbiteris et quod unctio sit neganda penitentibus
- vi. Vt si laicus⁵ uiduam duxerit⁶ clericus non fiat
- vii. Vt clericus non sit qui secundam habuerit uxorem
- viii. De uirginibus sacratis si lapse fuerint
- ix. De uirginibus non uelatis si deuiauerint⁷
- x. De incontinentia sacerdotum uel leuitarum
- xi. Quod si quis uolens partem sibi corporis amputauerit, clericus esse non potest, nolens autem potest
- xii. Quod non⁸ admittantur⁹ clerici ab hereticis ordinati
- xiii. Quod¹⁰ in ordinationibus crimina uel uitia non bene credantur auferri
- xiiii. Quod in ecclesia peccatum populi inultum soleat preteriri
- xv. Eum esse digamum qui cathecuminus habuerit¹¹ atque amiserit uxorem. si post baptismum aliam acceperit
- xvi. Vt quicumque tales fuerint ordinati cum ordinatoribus suis deponantur
- xvii. De commemoratione Niceni concilii in quo supradicta prohibentur
- xviii¹². Non¹³ esse ordinandum episcopum sine¹⁴ conscientia metropolitani

¹ capitulatio om. ZJOGHQA; in CLRSWKNDMBVP

² De pace - myst. as last words of prec. cap. P, which numbers ii. as i etc

³ ss B

⁴ after presbiteris C, as here LRXSWKNDMPB

⁵ corr. fr. clai- N

⁶ uid. duxerit CLRSWKNDMBV; vid. dixerit P; duxerit uid. K

⁷ -erit CLRSWKNDMBVP; -erit WK. Whole title in mg. M

⁸ non CLRSWKNDMP; om. B

⁹ adm- CLRSWKNDMP; amm- KB

¹⁰ si add. BVP, om. CLRSWKNDM

¹¹ habuerit CLRSWKNDMP; acceperit B

¹² P proceeds from xvi to xviii, so now giving correct nos

¹³ Ne W

¹⁴ W obscurely corr.

- xviii. Ne penitentes fiant clerici
 xx. De contentionibus¹⁵ clericorum et laicorum¹⁶
 xxi. De castitate¹⁷ sacerdotum et¹⁸ leuitarum
 xxii. De curialibus non clericandis
 xxiii. De his qui tormenta exercuerunt
 xxiiii. Parem esse penam adulterii in uiro et uxore
 xxv. Non repellendos omnes laicos a clericatu
 xxvi. De presbiteris filios generantibus
 xxvii. Cur recepti sunt Bonosiani¹⁹

¹⁵ contentionibus CRXSWMKNBVP; contemptationibus L

¹⁶ cler. et laic. CLRXSWKVP; laic. et cler. NDM; cler. atque laic. B

¹⁷ -it- ss C

¹⁸ et CLRSWKNDMVP; atque B

¹⁹ corr. fr. -siam W; et Cathari et Nouatiani add. C²L; om. CRSWKNDMBVP

1

Incipit epistola regularis¹ pape Innocentii ad Decentium². De pace danda³ post confecta mysteria cap. i

Innocentius papa⁴ Decentio Egubino episcopo⁵ salutem. Pacem igitur⁶ asseris ante confecta mysteria quosdam populis imperare, uel sibi inter⁷ sacerdotes⁸ tradere, cum post omnia que aperire non debeo pax sit necessaria indicenda⁹, per quam constet populum ad omnia que in misteriis¹⁰ aguntur atque in ecclesia celebrantur prebuisse consensum. ac finita esse pacis concludentis signaculo demonstrantur¹¹.

JK 311; H 527b (c 1), M 695; De cons. D 2 c 9

¹ ep. reg. LRXSWKNDMBVPZJOHQ; reg. ep. CG; ep. M

² -n- ss D

³ danda CLRXSKNDMBVPZJOHQ; om. W; quadam A

⁴ papa CLRXSWKNDM; om. BVPZJOHQ

⁵ Eg. ep. CLSWDMKBZOGHA; ep. Eg. N

⁶ igitur CLSWKNDMBVZJOHQ; om. A

⁷ inter CLSWD²MVBZJOHQ; inuicem ter D; inter se N

⁸ corr. fr. -dos W

⁹ corr. to -anda K

¹⁰ misteriis CRXSWDMBVZJ²OQH; ministeriis LKNPJA

¹¹ corr. from -etur O

2¹

[21vb] *De nominibus ante precem² sacerdotis non recitandis cap. ii³*

De nominibus uero recitandis antequam precem⁴ sacerdos faciat atque eorum oblationes quorum nomina recitanda sunt⁵ sua oratione commendet. quam superfluum sit et ipse per tuam⁶ prudentiam recognoscis, ut cuius hostiam necdum Deo offeras⁷ eius ante⁸ nomen insinues, quamuis⁹ illi incognitum nichil sit.

JK 311; H 527b.44-51 (c 2), M 695; De cons. D 1 c 73

¹ om. A

² precem CLRXSWKNDMBPZJG; preces V; pacem OHQ

³ cap. ii CLRXSWNMBZJGQ; cap. iii P; before De KD²; om. KV; in mg. HO

⁴ precem CLXSWKNDMBVZJ²OQ; pacem JHQ

⁵ rec. sunt CLSWNDMBVZJOHQ; sunt rec. K

⁶ per tuam CLRSKNDMBVPZJOHQ; perpetuam W(later part. corr.)B

⁷ Deo off. CLRSMBVPZJOHQ; Deo W; off. Deo KND

⁸ ss D

⁹ obscurely corr. W

3

Quod rite omni sabbato¹ ieiunetur. cap. iiii²

Sabbato uero ieiunandum³ esse⁴ ratio⁵ euidentissima demonstrat⁶. Nam si⁷ diem dominicum ob uenerabilem resurrectionem Domini nostri Iesu Christi⁸ non solum in Pascha celebramus⁹, uerum etiam¹⁰ per singulos ebdomadatum¹¹ ipsius diei imaginem¹² frequentamus, ac sicut¹³ sexta feria propter passionem Domini ieiunamus. sabbatum pretermittere non debemus, quia inter tristitiam et letitiam temporis illius¹⁴ uidetur¹⁵ inclusum¹⁶. Nam utique constat apostolos biduo isto¹⁷ et¹⁸ in merore fuisse et propter metum Iudeorum¹⁹ se²⁰ occuluisse²¹. Quod²² utique non dubium est in tantum²³ eos ieiunasse²⁴ biduo memorato ut traditio²⁵ ecclesie habeat isto biduo sacramenta penitus non celebrari. Que forma etiam²⁶ per singulas tenenda est ebdomadas, propter id²⁷ quod commemoratio diei illius semper est celebranda²⁸. Quod si putant semel atque uno sabbato ieiunandum²⁹ ergo et³⁰ dominico³¹ et sexta feria semel in Pascha³² erit utique celebrandum.

JK 311; H 528a.23-45 (c 4 pt), M 696; ID 4.28; IP 2.177; De cons. D 3 c 13

¹ *corr. from gaudio O*

² *cap. iiii LRXSWKNBVPZJGOH(mg.); om. C; cap. iiii DM(DM before Quod)Q?A; De ieiunio Sabb' add. ZJOGH (ZJOG in mg.)*

³ *corr. fr. ieiunium W*

⁴ *ss D*

⁵ *est add. P*

⁶ *-at CLSDMKBPZJOGHQA; -arent W; -et N*

⁷ *ss Z*

⁸ *dom. nostri I.C. CLSWKNDMBVZJOGHQ; I.C. dom. nostri A*

⁹ *-amus C²LSWM(after corr.)BVPZJOGHQA; -emus RXKND; ? C*

¹⁰ *etiam C²LRXSWKNBVPZJOGHQA; et DM*

¹¹ *circulos add. O*

¹² *ipsius diei imag. CLSWMKNBVZJOGHQ; diei imag. ipsius A*

¹³ *sicut CLSWMKNBVZJHQA; si O*

¹⁴ *ill. temp. V*

¹⁵ *esse add. KNDMQ, om. CLRXSWBVPZJOGHA*

¹⁶ *-usum CLRXSWKNDMPBV; -usus ZJOGHQA*

¹⁷ *biduo isto CLRXWMBVPGH; isto biduo S; ibi duo isto V²*

¹⁸ *et CLSWKNDMBVZJOGA; om. HQ*

¹⁹ *ieiunasse et add. A*

²⁰ *se CLSRWNDMBVZJOGHQA; om. K*

²¹ *-ultasse W*

²² *Quid W*

²³ *est in tantum CLRXSWBPZOGHQA; interim K; in tantum NDM; est interim V*

²⁴ *-s- ss D*

²⁵ *corr. fr. -ito W*

²⁶ *etiam CLRXSWKNDMBV; et P; utique ZJOGHQA*

²⁷ *ss Z*

²⁸ *est cel. ss W*

²⁹ *et add. O*

³⁰ *om. G*

³¹ *-ico CRXSWKNDBVP; -ica L; -icum ZJGHQA; -icai O; -ici O²*

³² *in Pascha] Pascha in mg. M*

4

De penitentibus. cap. vii¹

De penitentibus uero qui siue ex grauioribus commissis siue ex leuioribus penitentiam gerunt. si nulla interueniat egritudo quinta feria ante Pascha² eis remittendum Romane³ ecclesie consuetudo demonstrat. Ceterum de pondere

¹ *cap. iiii (corr. fr. ii) De pen. D; cap. vii. De pen. H*

² *ante Pascha CLSKNDMBVZJOGHQ; om. A*

³ *corr. fr. Rome D*

estimando delictorum⁴ sacerdotis est iudicare, ut attendat ad confessionem penitentis et⁵ ad fletus atque⁶ lacrimas⁷ corrigentis. Sane si⁸ quis egritudinem inciderit, atque usque ad desperationem deuenerit, ei est ante tempus Pasche⁹ relaxandum. ne de seculo absque communione discedat.

JK 311; H 528b.25-39 (c 7), M 697; ID 15.40 (fuller, as BD 18.18); De cons. D 3 c 17 as here

⁴ d- ss W²

⁵ et CLXWKNDMBZJOGHQ; atque A

⁶ ad add. WBPZJGHQA; et ad add. L, om. CRXSMKNVO

⁷ ad fl. atque lac.] ad lac. atque fl. S

⁸ ss CL

⁹ Pas. temp. marked for reversal G

5

De epistola¹ sancti² Iacobi apostoli³. [22ra] in qua pro infirmis⁴ orare precipitur. cap. viii⁵. De unctione infirmorum⁶ facienda ab episcopis uel presbiteris et quod unctio sit neganda penitentibus⁷

Illud superfluum uidemus adiectum⁸ ut de episcopo ambigatur⁹ quod presbiteris¹⁰ licere non dubium¹¹ est. Nam idcirco¹² presbiteris dictum¹³ est¹⁴, quia episcopi occupationibus aliis¹⁵ impediti ad omnes languidos ire¹⁶ non possunt. Ceterum si episcopus¹⁷ aut¹⁸ potest aut dignum ducit¹⁹ aliquem a se uisitandum et benedicere ac tangere chrismate, sine cunctatione²¹ potest, cuius est ipsum chrisma conficere. Nam penitentibus istud fundi²² non potest, quia²³ genus est sacramenti. Nam quibus reliqua sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi? His igitur frater karissime omnibus que tua²⁴ dilectio uoluit²⁵ a nobis exponi prout²⁶ potuimus respondere curauimus²⁷.

JK 311; H 528b.56 -529 a.5, M 697; ID 2.75 to posse concedi; +D 95 c 3 as here

¹ De epistola] Depistola D

² ss Q

³ ss Q

⁴ corr. fr. -imos K

⁵ cap. v here DM; cap. viii after penitentibus KN; om. Q

⁶ in- ss K

⁷ De unctione infirmorum facienda ab (absque L, a N) - penitentibus CLXSWKNDMBVP; De unctione infirmorum facienda ab episcopis uel presbiteris in mg. ZJOGHQA; Vnctionem negandum petentibus further down mg. ZJOGHQ

⁸ adiectum CLRXSWD²MK²BVPZJOHQA²; abiectum KNDGA

⁹ corr. fr. ambiag- W

¹⁰ dictum est add. A, om. CLSWKNDMBVZJOGHQ

¹¹ non dub. CLSRDMKBVZJOGHQ; dub. non NA

¹² de add. ss A

¹³ expuncted, with licitum supplied in mg. K

¹⁴ est CLSWDMKBVZJOGHQA; om. N

¹⁵ occup. aliis CLSWKNDMBVZJOGHQ; aliis occup. A

¹⁶ corr. fr. ite W

¹⁷ corr. fr. -opos Z

¹⁸ non W

¹⁹ om. L

²⁰ ac CLRXWKNDMBVP; aut S; et ZJOGHQA

²¹ sine cunct. repeated and canc. X; corr. fr. contatione to contactione W

²² ss C

²³ ss D

²⁴ tua CLRSWKNDMBVPZJOGHQA; uestra B

²⁵ dil. uol. CLSWNDMBVZJOGHQA; uol. dil. K

²⁶ corr. fr. prouit W

²⁷ curauimus CLSWKNDMBVZJOGHQ; curamus A

6¹

Innocentius Victorico² episcopo. Vt si laicus uiduam duxerit, clericus non fiat.³ cap. v
Vt is qui⁴ uiduam licet laicus⁵ duxerit uxorem seu ante baptismum siue post baptismum⁶ non admittatur ad clerum⁷ quia eodem uicio uidetur exclusus. In baptismo enim crimina dimittuntur. non accepte uxoris consortium relaxatur.
JK 286; H 530a.21-6 (c 5), M 699; ID 6.55

¹ om. A

² -orio G

³ Inn. – ep. Vt – fiat CKNB; Vt si – fiat. Inn. – episcopo ZJOGHQ

⁴ Vt is qui CRXWKNBVZOH; Si L; Vt his qui SPG; Et is qui M

⁵ uiduam add. JO²G, om. CKNPBZOH

⁶ siue post baptismum LRXSWM²KNBVPZJOGHQ; siue post ... ss C?; om. M

⁷ after corr. J

7¹

Vt clericus non sit qui secundam duxerit² uxorem³. cap. vi⁴
Ne⁵ is⁶ qui secundam duxerit uxorem⁷ clericus fiat⁸, quia scriptum est, Vnius uxoris uirum. Et iterum, Sacerdotes mei semel nubant.
JK 286; H 530a.27-30 (c 6 pt), M 699-700; ID 6.56

¹ om. A

² duxerit CLKNDM; habuerit RXSWBVPZJOGH

³ De uirginibus - fuerint add. from c 8 H

⁴ cap. vi om. KD; Q replaces De - vi with Vt si laicus - non sit (cf c 6)

⁵ Ne RSWMKBVPZJOGH; 'N' enclosed in 'D' N; Nec M²; De LQ; ? C

⁶ is CRXSKNDMBVPJOGHQ; his LWZ

⁷ ss C

⁸ in mg. Z

8¹

De uirginibus sacratis si lapse fuerint². cap. xii³
Item que Christo spiritualiter⁴ nubunt⁵, et a sacerdote uelantur, si postea uel publice nupserint uel occulte corrupte⁶ fuerint, non eas admittendas ad agendam penitentiam nisi is cui se⁷ iunxerant de hac uita discesserit. Si enim de hominibus hec ratio custoditur ut quecumque uiuente⁸ uiro alteri nupserit habeatur adultera, nec ei agende penitentie licentia⁹ concedatur¹⁰, nisi unus ex eis fuerit defunctus, quanto magis de illa tenenda est que antea immortalis se sponso coniunxerat et postea ad humanas nuptias transire elegit?
JK 286; H 531a.9-22 (c 12), M 701; Br fo. 76; ID 7.17; C 27 q 1 c 10 var.

¹ om. A; cap. vi add. K; M² adds long passage in mg.: Quod dicit uelata si lapsa fuerit - ac peccantium numerus existeret.

² De - fuerint in rubric to c 7 H

³ xii CLWKNBVZJGHQ; om. D; vii O

⁴ spiritualiter CLRSWNMOGHQ; spiritaliter K; specialiter B; sp'aliter VPZJ

⁵ corr. fr. -ant D

⁶ -teque G

⁷ cui se] corr. fr. cause R²

⁸ ss W

⁹ ag. pen. lic. CLSWKMNBVZJOGHQ; lic. ag. pen. D

¹⁰ corr. fr. -itur D

9¹

De uirginibus non uelatis² si deuiauerint. cap. xiii³ [22rb]

¹ om. A

He⁴ uero que necdum⁵ sacro uelamine tecte tamen in proposito uirginali semper se simulauerunt permanere, licet uelate non fuerint, si forte nupserint, his agenda⁶ aliquanto tempore penitentia⁷ est, quia sponsio⁸ earum⁹ a Domino tenebatur. Si enim inter homines solet bone fidei contractus nulla¹⁰ ratione dissolui, quantomagis ista pollicitatio quam cum Deo pepigerunt solui¹¹ sine uindicta non poterit?

JK 286; H 531a.23-32 (c 13a), M 701; ID 7.18 (insc. and xiii as here); C 27 q 1 c 9a with +Palea

² uelandis Q

³ xiiii W; om. D; viii corr. from xiii O

⁴ after corr. J

⁵ necdum CLRXSWBVPZJOGHQ; nondum KNDM

⁶ agenda CLRXSWKNBVP HQ; om. DM; agendo ZJOG

⁷ agenda add. D²

⁸ corr. fr. sponso Z

⁹ corr. fr. erum D

¹⁰ ulla G

¹¹ quantomagis ista – solui in mg. X²

10¹

De incontinentia sacerdotum uel leuitarum, eiusdem ad Exuperum² Tholosanum episcopum³

Proposuisti quid de his obseruari⁴ debeat quos in dyaconii⁵ ministerio⁶, aut in officio presbiterii⁷ positos incontinentes esse aut fuisse generati filii prodiderunt. De his et diuinarum legum⁸ est disciplina et beate recordationis uiri Syricii episcopi monita euidencia conmeantur⁹, ut incontinentes in officiis talibus positi omni¹⁰ honore ecclesiastico priuarentur¹¹. Nec admittantur ad tale ministerium¹² quod sola continentia oportet impleri.

JK 293; H 531b.25-35, M 702-3; ID 6.57; D 82 c 2a

¹ om. A

² -erum CRXSWKND; -erium LD²MB²VZJOGHQ; ? B

³ De - leu. Eiusdem - episcopum CSBVPZJOGHQ; Item eiusdem ad Exuperum (Exusperium D) Thol. ep. De incontinentia DM; Item (om. H) eiusdem (om. K) ad Exuperum Thol. ep. De incont. - leuitarum KNH

⁴ -ari CLRXSWKNDMBVP; -are ZJOGHQ

⁵ -onii CLRSWD²MKNBVPZJHQ; -oni DGO

⁶ ministerio CLRSWKNDMBVZ²JOGQ^{*}; misterio PZH

⁷ -erii CLRXSWKNDMBVP^{*}; -eri ZJOGHQ

⁸ lacuna follows J

⁹ emiarunt (corr. fr. emarunt) H; commeaint Q

¹⁰ omni CLSWBVPZJOGHQ; om. KNDM

¹¹ -ar- ss D

¹² corr. fr. -erio D

11

Incipit eiusdem pape Innocentii ad Felicem episcopum Nucernianum. Quod¹ si² quis uolens partem sibi corporis amputauerit, clericus³ esse non potest, nolens autem potest

Innocentius Felici⁴ episcopo Nucerniano⁵ salutem. Qui igitur⁶ partem cuiuslibet digiti sibi ipse⁷ uolens abscidit, hunc ad clerum canones non admittunt⁸. Cum uero casu

¹ Quod CLRXSWKNDMBVP; om. ZJOGHQA

² om. Q

³ amp. cler. ss J

⁴ corr. fr. from Felici A

⁵ Vic- O

⁶ igitur CLSKNDMBVZJOGHQ; om. A

⁷ ipse CLSKNDMBVZJGHQA; ipsi O

⁸ admittunt CLSKNDMBVZJOGHQA; permittunt K

aliquo contigit⁹ dum aut operi rustico curam impendit, aut aliquid faciens se non sponte percussit, hos canones precipiunt et clericos fieri et si in clero fuerint reperti, non abici. In illis enim uoluntas est¹⁰ iudicata que sibi¹¹ ausa¹² fuit ferrum inicere quod scilicet et alii id¹³ facere dubitare non possit, in istis uero casus ueniam meruit. JK 314; H 533a.45-54 (c 1), M 706; ID 6.58; IP 3.43; D 55 c 6

⁹ corr. fr. -ingit D

¹⁰ ss C

¹¹ sibi CLSWKNDMBPZJOGQA; si H

¹² ausa CRXWMKNDBVPZOHQ; causa LSA

¹³ hoc G

12¹

Item². cuius supra. Quod non³ admittantur⁴ clerici ab hereticis ordinati⁵

Innocentius Rufo et Eusebio et ceteris episcopis Macedonibus. Ventum est ad terciam questionem que pro sui difficultate longiorem exigit⁶ disputationem, cum nos dicimus⁷ [22va] ab hereticis ordinatos uulneratum per illam manus impositionem habere caput. Vbi uulnus infixum est medicina est adhibenda, qua possit recipere sanitatem. Que sanitas post uulnus sequuta sine cicatrice esse non poterit. Atque ubi penitentiae remedium necessarium est. illic⁸ ordinationis honorem locum habere non posse⁹. Nam si ut¹⁰ legitur¹¹ quod tetigerit immundus immundum erit, quomodo ei tribuetur quod munditia et¹² puritas consuevit accipere? Sed¹³ econtra asseritur eum qui honorem amisit honorem¹⁴ dare¹⁵ non posse¹⁶, nec illum aliquid accepisse. quia nichil in dante erat quod ille posset¹⁷ accipere. Acquiescimus. et uerum est certe, quia quod non habuit dare non potuit, dampnationem utique quam habuit per prauam¹⁸ manus impositionem dedit. Et qui¹⁹ particeps factus²⁰ est dampnato, quomodo debeat honorem accipere inuenire non possum, et²¹ dicitur uera ac iusta legitimi sacerdotis benedictio auferre omne uicium quod a uicioso fuerat²² iniectum.

JK 303; H 550b.4-29 (cc 3 and 4 pt), M 717; ID 6.59; cf IP 3.130a; +C 1 q 1 c 18a

¹ om. A

² Item add. in mg. O

³ non CLSWDMKBVZJOHQ; om. N

⁴ admittantur C?L²RXSWBVPZJOGHQ; permittantur DM; ammittantur KN

⁵ -ati CLSKNBZOH; -ari RX

⁶ exigit CLRXSWKNDMBVPHQ^{*}; exiit ZJOG

⁷ dicimus C?RXWKNDM; dicamus LR²SBVPZJOGHQ

⁸ illi G

⁹ corr. from possunt O

¹⁰ si ut CLSWDMKBVPZJOHQ; sicut N; sic G

¹¹ legitur CLSWKNDMBVPZJOGQ; legi H

¹² et CLXSWKNMBVPO; ac ZJGHQ

¹³ h add. Z

¹⁴ honorem amisit honorem partly over erasure and in mg. Z

¹⁵ dare CLRXSBVPZJOGHQ; om. KNDM

¹⁶ tribuere add. D(mg.)M; dare ss K; amisit honorem dare - non posse om. W

¹⁷ posset O

¹⁸ corr. fr. quam R

¹⁹ qui CLSWKNDMBVPZJOG; quia HQ

²⁰ om. G

²¹ corr. to sed K

²² fuerat LRXSWKNDMB²VPZJOGHQ; fuerit C; erat B

13¹

Quod in ordinationibus crimina uel uitia non bene credantur auferri. cap. iiii²

¹ om. A

Ergo si ita³ est. applicentur ad ordinationem sacrilegi⁴ atque omnium criminum rei. Quia benedictione ordinationis crimina uel uicia⁵ putentur auferri, nullus sit penitentie locus. quia id potest prestare ordinatio quod longa satisfactio prestare consuevit⁶. Sed nostre lex est ecclesie uenientibus ab hereticis qui tamen illic baptizati sunt per manus impositionem laicam tantum⁷ tribuere communionem nec ex his aliquem in clericatus honorem uel exiguum subrogare.

JK 303; H 550b.29-40 (c 4 pt), M 717-8; Prol. 128; ID 6.60; IP 3.58 (Nostre lex - end), cf 3.130b; + C 1 q 1 c 18b

² cap. iiii om. D; in mg. H

³ Ergo si ita C²LSWKNDMBVZJOGHQ; Ergo si CRX; Ergo sita P

⁴ adulteri add. ZJOGHQ*, om. CLRXSKNDMBVP

⁵ uicia CLRXSWD²BVPZJOGHQ; iudicia KNDM

⁶ -ui- ss H

⁷ add. in mg. D

14¹

Quod in ecclesia peccatum populi inultum soleat² preteriri

Prouideat³ ergo dilectio uestra hactenus talia transisse et aduertite quod utique⁴ ut dicitis necessitas imperauit in pace iam ecclesias constitutas non presumere. Sed ut sepe accidit, quotiens a populis aut a⁵ turba peccatur. quia in omnes propter multitudinem non potest [22vb] uindicari inultum soleat transire. Priora ergo dico dimittenda Dei iudicio et de reliquo maxima sollicitudine precauendum.

JK 303; H 551b.15-23 (c 6), M 719; Prol. 128 to soleat transire; ID 6.61; C 1 q 7 c 14 (Quotiens - end)

¹ om. A

² repeated and canc. M

³ Prouideat CLRXSWKNDM; Preuideat BVPHQ; Peruideat ZJOG*

⁴ corr. fr. ut D

⁵ ss K

15¹

Item cuius supra². cap. lii³. Eum esse digamum⁴ qui cathecuminus habuerit atque amiserit uxorem si post baptismum aliam acceperit⁵

Deinde ponitur non dici oportere digamum eum qui cathecuminus habuerit atque⁶ amiserit⁷ uxorem, si post baptismum fuerit aliam sortitus, eamque primam uideri que nouo homini copulata est, quia illud post baptismi sacramentum coniugium⁸ cum ceteris criminibus sit ablutum⁹. Quod cum de una utique dicitur, certe si tres habuerit in uetere¹⁰ positus homine uxores¹¹, erit ei que post baptismum quarta¹² est si¹³ sic interpretatur prima. Virginis eque nomen accipiet que quarto ducta est loco. Quis oro istud non uideat contra apostoli esse preceptum, qui ait, Vnius uxoris¹⁴ uirum oportere

¹ om. A

² Item cuius supra CLRXSWKNDMBVP; Innocentii pape ZJOGHQ

³ lii in mg. N

⁴ om. K

⁵ Eum - acceperit (duxerit KN) CLRXWMKNBVP; Eum - baptismum D; om. ZJOGHQ

⁶ et G

⁷ dimiserit G

⁸ con. sac. later corr. J

⁹ ablutum CLRXWBV²PZJOGHQ; absolutum SKNDMV; ablutum H

¹⁰ uetere CRXWKNDMVPZJOGHQ; ueteri LR²SB

¹¹ uxore hom. marked for reversal G

¹² quarta CLSWMKNBVZJOGHQ; quarto D

¹³ ss J

¹⁴ ss Z

fieri sacerdotem? Sed obicitur quod¹⁵ in baptismo totum quicquid in uetere homine gestum est sit absolutum¹⁶. Dicite michi, cum¹⁷ pace uestra loquor, crimina tantum¹⁸ in baptismo dimittuntur, an et illa que secundum Domini precepta ac Dei instituta complentur? Vxorem ducere crimen est aut crimen¹⁹ non est. Si crimen est ergo prefata uenia dixerim erit auctor²⁰ in culpa qui ut²¹ crimina committerentur in paradyso cum²² ipse eos iungeret²³, benedixit. Si uero non est crimen, quia quod Deus coniunxit nefas sit crimen appellari, et Salomon addidit, Et enim a Deo preparatur²⁴ uiro uxor, quomodo creditur inter crimina esse dimissum quod Deo auctore legitur²⁵ consummatum? Et quod²⁶ de talium filiis percensetur? et numquid²⁷ non erunt admittendi in hereditatis consortio²⁸ qui ex ea suscepti sunt que ante baptismum fuerit uxor, eruntque appellandi uel naturales uel spurii, quia non est legitimum matrimonium nisi illud ut nobis uidetur quod post²⁹ baptismum assumitur. Ipse Dominus cum interrogaretur a Iudeis si liceret dimittere uxorem. atque exponeret fieri non debere addidit, Quod uero³⁰ Deus coniunxit, homo non separet. [23ra] Ac ne de³¹ his³² loquutus esse credatur qui³³ post baptismum sortiuntur, meminerint³⁴ hoc et³⁵ a Iudeis esse interrogatum, et³⁶ Iudeis esse responsum.³⁷ Quero et sollicitus quero si una eademque sit uxor eius qui ante cathecumini postea fit fidelis³⁸, filiosque ex ea cum esset cathecumini genuerit, aut³⁹ postea alios cum esset⁴⁰ fidelis utrum sint fratres appellandi. an non habeant postea defuncto patre cum ceteris⁴¹ heriscunde⁴² hereditatis consortium quibus nomen filiorum generatio spiritualis creditur abstulisse? Quod cum ita sentire atque iudicare absurdum est⁴³, que malum ratio est hoc⁴⁴

¹⁵ ob. quod CLSWNDMBVZJOGHQ; quod ob. K

¹⁶ absol- CLRXS WKNDMBVP; sol- ZJOGHQ(-tu- ss)

¹⁷ in add. KNDM, om. CLRXSWBVPZJOGHQ

¹⁸ ss L

¹⁹ crimen CLSWKNDMBVPJOGHQ; om. Z

²⁰ auctor CLRXS WKNDMBPZJOGHQ; ductor C²

²¹ aut G

²² primos homines add. M²

²³ eos iung. Dominus ungeret M

²⁴ preparatur CLSWKNBVPZOGHQ; paratur DM

²⁵ Deo auct. leg. CLRSWBVZJOGHQ; a Deo auct. [erasure ? follows] leg. P; auct. leg. Deo K; auct. Deo leg.

NDM

²⁶ lacuna follows J

²⁷ corr. fr. non quod J

²⁸ -r- ss H

²⁹ ss X²

³⁰ uero CLSWNBVPZJOGHQ; om. DMK

³¹ de CLSWKNDMBVPZJOGQ; om. H

³² corr. fr. de his ne M²

³³ quae LJG

³⁴ -erint CLSWKNDMBVPZOJG; -erit HQ

³⁵ et CLSWKNBVPZJOGHQ; om. DM

³⁶ a add. and canc. Z

³⁷ filiorum alii naturales tantum, alii naturales et legitimi, alii qui neque naturales neque legitimi dicuntur, sed spurii, asperanden Greco, id est uulgo concepti, sed naturales sunt qui concubina, legitimi et naturales qui ex iusto matrimonio nati sunt et uocantur ingenui. Sunt et alii qui neque spurii neque naturales dicuntur sed tantum legitimi, ut sunt adoptiui. add. in mid-text P

³⁸ fid. fit marked for reversal O; sit filios B; sit fidelis V

³⁹ genuerit aut (at S) CLXS WKNDMBVP; aut ZJGHQ; suscepit (later canc.) ac O

⁴⁰ esset CLRXS WKNDMBVP; om. ZJOGHQ

⁴¹ id est secundis add. ss. P

⁴² heriscunde LRXS²WDMBVZ²OJ²G; heriscunde CK; heriscunde (id est diuidende ss) P; hercunde Z;

heriscunde J; heriscunde HQ; ? S

⁴³ corr. from sit O

defendi⁴⁵, et uacua magis opinione iactari quam aliqua auctoritate roborari, cum non possit inter peccata deputari quod⁴⁶ precepit,⁴⁷ quod Deus⁴⁸ coniunxit⁴⁹. Nunquid⁵⁰ si quis cathecumini uirtutibus studuerit humilitatem sequutus fuerit, patientiam tenuerit, elemosynas fecerit, morti destinatos qualibet ratione eripuerit⁵¹, adulteria exhorruerit, castitatem tenuerit⁵², quero cum⁵³ factus fuerit fidelis⁵⁴ amittit, quia per baptismum totum quod uetus homo gesserat⁵⁵ putatur auferri? Aspiciamus gentilem hominem Cornelium orationibus atque elemosinis placuisse et per⁵⁶ reuelationem Petrum ipsum⁵⁷ uidisse. Numquid per baptismum hec illi ablata sunt. propter que baptisma ei⁵⁸ concessum esse uidetur? Si ita creditur, mihi credite non modicum erratur, quia quidquid bene gestum fuerit et secundum legalia precepta custoditum non potest facientibus deperire. Nuptiarum ergo⁵⁹ copula quia Dei⁶⁰ mandato perficitur non potest⁶¹ dici peccatum et quod peccatum non est, solui inter peccata omnino credi non debet. eritque integrum estimare aboleri⁶² non posse prioris nomen uxoris cum non dimissum sit peccato quod ex Dei sit uoluntate⁶³ completum⁶⁴.
JK 303; H 549b - 550a (c 2 complete), M 716-7; ID 1.292 (var. as BD 4.98), 8.303b (Begins Eos qui uiduas); IP 6.95 (Numquid non erunt - esse responsum), 6.96 (Et sollicitus - et Deus coniunxit); D 26 c 3, cf C 28 q 1 c 1 (Numquid non erunt - et Deus coniunxit)

⁴⁴ est que malum ratio est hoc LRXSWVP; que malum ratio hec DM; est que malum ratio hoc K; est que malum hoc ratio N; est quod malum ratio hoc est B; que malum ratio est hoc ZJGQ; que ratio est hoc malum *marked for reversal* O; ? CH

⁴⁵ *corr. to* defendit K, *from* defendendi S

⁴⁶ qui W; *lex add. and canc.* O

⁴⁷ *corr. fr.* -ipit J; *et add. and canc.* O

⁴⁸ ss Z

⁴⁹ coniunxit CLSWKNDMBVPZJGHQ; iunxit O

⁵⁰ quid ss V

⁵¹ *et add.* HQ, *om.* CLSWKNDMBVPZJOG

⁵² tenuerit CLRSWKNDMZJOGHQ; renuerit BVP

⁵³ cum CLSWMKNBVPZJOGHQ; eum D

⁵⁴ ss R²

⁵⁵ -erat CLRXSWKNDMBVP; -erit ZJOGHQ

⁵⁶ plac. et per *in mg.* J

⁵⁷ Petrum ipsum CLSWDMKBVPZJOGQH; ipsum Petrum N

⁵⁸ bapt. ei CLRXWKNDMBVP; ei bapt. SZJGQ; illi bapt. OH

⁵⁹ ss D

⁶⁰ Dei CL(mand. Dei)SWNDMBVPZJOHQ; Domini K

⁶¹ facientibus deperire - potest *om.* G

⁶² abol. est. *marked for reversal* D

⁶³ sit uol. CLRXSWBVPZJOG; uol. sit KNDMHQ

⁶⁴ completum CLSWDMKBVPZJOGHQ; concessum N

16¹

Vt quicumque tales fuerint ordinati² cum ordinatoribus suis deponantur. cap. iii³
 Innocentius uniuersis episcopis in Tholosana synodo constitutis. Si quis aduersus [23rb] formas canonum⁴ ad⁵ ecclesiasticum ordinem uel ad ipsum sacerdotium uenire temptauerit, una cum ordinatoribus suis⁶ ipso in quo inuenti fuerint ordine et honore priuentur. Et quamuis dilectioni uestre fratres karissimi⁷ regule Nicene sint⁸ cognite.

¹ *om.* A

² fuer. ord. CLRSWKNDMBVP; ord. fuer. ZJOGHQ

³ cap. iii *before* Vt DM

⁴ formas can. (*corr. fr.* conum P) CLSWKNDMBVPZJOG; can. formas HQ

⁵ ss D

⁶ ss C

⁷ -imi CLSWM(*superscr.*)KNBVZPJOGHQ; -ime D

secundum quas ordines faciendos esse per sententiam decernimus. tamen aliquam partem que de ordinationibus est prouisa inserendam putauimus, ut secundum eam⁹ ordinationes in posterum celebrandas esse sciamus, ne cui interpretandi aliter liberum arbitrium relinquatur, ac primum que sunt prohibita¹⁰ digerantur.

JK 292; H 552b.2 - 18 (c 3 with the rubric attached to c 2), M 721 c 3 with rubric as here; ID 6.62

⁸ sint CLRWBVPZJOGHQ; sunt KNDM

⁹ corr. from eas O

¹⁰ sunt prohibita CLSWNDBVPZJOGHQ; sibi prohibita (sunt ss) K

17¹

²*De commemoratione Niceni concilii in qua³ supradicta prohibentur cap. iiii⁴*

Prohibendum est de⁵ curialibus aliquem ad ecclesiasticum ordinem uenire posse qui post baptismum⁶ coronati fuerint, uel sacerdotium quod dicitur sustinuerint, et editiones⁷ publicas celebrauerint. Nam et hoc de curialibus est cauendum⁸. ne idem qui ex curialibus fuerint aliquando a suis curiis quod frequenter uidemus accidere reposcantur, que omnia rationabiliter prohibita⁹ oportet modis omnibus custodiri.

JK 292; H 552b.23-32 (c 4 pt), M 721; ID 6.63

¹ om. A

² Prohibendum est add. and canc. G

³ qua CLRWBVPZJOGHQ; quo SKNDM

⁴ cap. iiii before De D

⁵ de repeated O

⁶ uel add. ZJOGHQ*, om. CLRXSWKNDMBVP

⁷ edit- LWKNDMBVP²ZJOGHQ*; sedit- CRXS; dedit- P

⁸ agendum add. O

⁹ -bi- ss D

18¹

²*Victricio² Rothomagensi episcopo. Non esse ordinandum episcopum sine conscientia metropolitani*

Primum ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus audeat ordinare episcopum. Integrum est enim iudicium quod plurimorum sententiis confirmatur. Nec unus episcopus presumat ordinare³ episcopum ne⁴ furtiuum beneficium prestitum uideatur. Hoc enim et synodus Nicena constituit atque definiuit.

JK 286; H 529b51-8 (c 1), M 699; ID 5.113; D 64 c 5 (var. and part inserted later)

¹ om. A

² Victricio CLRXSWKNBVP; Victorico DM; Innocentius Victricio ZJOGH; Inn. Victorico Q

³ pres. ord. ep. CLRXSWKNDMBVP; ord. pres. ep. ZJOG²HQ; ord. ep. pres. G

⁴ ss above erasure W

19¹

Idem². Ne³ penitentes fiant clerici⁴

Si quis post remissionem peccatorum cingulum militie secularis habuerit, ad clericatum admitti omnino⁵ non debet.

JK 286; H 529b.59-61 (c 2), M 699; D 50 c 61

¹ om. A; after c 20 HQ

² Idem CRXSWDMKBVPZJOGH; Item LN

³ ss Z

⁴ fiant cler. CLRSWDMKBVPZJOGHQ; cler. fiant N

⁵ adm. omn. CLSWKNDMBVPZJOGQ; omn. add. H

20¹*Idem. De contentionibus² clericorum et laicorum³*

Si que cause uel contentiones inter clericos et laicos tam superioris ordinis quam etiam⁴ inferioris fuerint exorte, placuit ut secundum synodum Nicenam congregatis⁵ omnibus eiusdem prouincie episcopis iudicium terminetur. Nec alicui liceat sine preiudicio⁶ [23va] tamen Romane ecclesie cui in omnibus causis debet reuerentia custodiri, relictis his⁷ sacerdotibus qui in eadem prouincia Dei ecclesias nutu diuino gubernant ad alias conuolare prouincias, aut⁸ aliarum⁹ prius prouinciarum episcoporum iudicium expetere uel pati. Quod si quis forte¹⁰ presumpserit et ab officio cleri submotus et iniuriarum¹¹ reus ab omnibus iudicetur. Si autem maiores cause in medio fuerint deuolute. ad¹² sedem apostolicam¹³ sicut synodus¹⁴ statuit¹⁵ et beata consuetudo exigit, post iudicium episcopale referantur¹⁶.

JK 286; H 529b.62 -530a.7 (c 3 pt) to conuolare prouincias, 530a.7-13 (c 3 end) from Quod si quis -, M 699

¹ om. A

² contempcionibus L; -ten- ss J

³ cler. et (ac V) laic. CLXSWKBVPZJOGHQ; laic. et cler. NDM

⁴ etiam CRXSWKNBVPZJOGHQ; om. LDM

⁵ corr. fr. -ato D

⁶ corr. fr. -ium Z

⁷ his CLRSWKNDMBVPOGHQ; iis ZJ

⁸ aut CLRXMKNBVPZOGH; ut S

⁹ aliarum CLRSWKNDMVPZJOGHQ; aliorum B

¹⁰ in mg. D

¹¹ in- ss D; iuriarum G

¹² ss O

¹³ sed. ap. CLSWKNDMBVPZJGHQ; ap. sed. O

¹⁴ om. W

¹⁵ statuit CLSWNDMBVPZJOGHQ; constituit K

¹⁶ -antur CLSWKNDMBVZJGHQ; -ant P; -amus O

21

Idem de castitate¹ sacerdotum et leuitarum

Preterea quod dignum et pudicum et honestum est tenere ecclesia omnimodo² debet, ut sacerdotes et leuite cum uxoribus suis non misceantur, quia ministerii³ cotidiani necessitatibus occupantur. Scriptum est enim, Sancti estote, quoniam et ego⁴ sanctus sum⁵ Dominus Deus uester. Nam priscis temporibus de templo Dei sacerdotes anno⁶ uicis sue non discedebant, sicut de Zacharia legimus, nec domum suam omnino⁷ tangebant. Quibus utique propter sobolis successionem uxoris usus⁸ fuerat relaxatus. quia ex alia tribu et preter⁹ ex semine Aaron ad sacerdocium nullus fuerat preceptus¹⁰ accedere, quantomagis hii¹¹ sacerdotes uel leuite pudicitiam ex die ordinationis sue¹²

¹ castate A

² corr. fr. omnium V; om. G

³ ministerii CLSWKNDMBVPZJOGHQ; misterii A

⁴ et ego CLRXS²WD²MKNBVPZJ²OGHQ; ego SDJ; om. A

⁵ om. G

⁶ ss C?

⁷ corr. fr. omnia L

⁸ ux. usus CLSWDMKBVPZJOGHQA; usus ux. N

⁹ et preter CRXKNBZOHA; et propter L; nisi R²S

¹⁰ ss Z

¹¹ hii CLRXSWKNDBVPH; hii uel M; ii ZJOQA

¹² ord. (after corr. P) sue CLRXSKNDMVPZJOGHA; ord. WV²; sue ord. B

seruare debent, quibus uel sacerdocium uel ministerium sine successione est¹³, nec preterit dies qua uel¹⁴ a sacrificiis diuinis¹⁵ aut a¹⁶ baptismatis officio uacent?
JK 286; H 530b.1-19, M 700; ID 6.94, 6.194 to Deus uester, as BD 2.118; D 31 c 4 var.

¹³ *corr. fr.* cessatione to subcessatione est H

¹⁴ uel CLSWKNDMBVPZJOGHQ; *om.* A

¹⁵ *in mg.* V¹

¹⁶ a CLXSWKNBVPZJOG; ab A; *om.* DMHQ

22

*Idem. De curialibus non clericandis*¹

Preterea frequenter² quidam ex fratribus nostris curiales uel quibuslibet publicis³ functionibus occupatos⁴ clericos facere contendunt. pro quibus postea maior est⁵ tristitia, cum de⁶ reuocandis eis aliquid ab imperatore precipitur quam gratia nascitur⁷ de ascito. Constat enim eos in ipsis muniis⁸ etiam uoluptates exhibere, quas a dyabolo⁹ inuentas¹⁰ esse non dubium est, et ludorum aut¹¹ munerum¹² apparatibus aut preesse aut forsitan interesse. Sit certe in exemplum sollicitudo [23vb] et tristitia fratrum quam sepe pertulimus imperatore presente¹³ cum¹⁴ pro his sepius rogaremus¹⁵, quam ipse nobiscum positus¹⁶ cognouisti¹⁷. Quibus non solum inferiores clerici¹⁸ ex curialibus. uerum etiam iam¹⁹ in sacerdocio constituti²⁰ ingens molestia ut²¹ redderentur²² instabat.

JK 286; H 530b.58 -531a.8 (c 11), M 701; ID 6.349; +D 51 c 3

¹ -andis CLSWKNDMBVPZJOGHQ; -adis G; -andum A

² frequenter CLSKNDMBVPZJOGHA; *om.* Q

³ publicis CLSWKNDMBVPZJOGHQ; *om.* A

⁴ occupatos CLSWKNDMBVPZJOGHQ; occupationibus A

⁵ ss JD

⁶ de CLSWKNBVPZJOGHQA; *om.* DM

⁷ -itur LRSWKNBVPZJOGHQA; -etur C; -atur DM

⁸ muniis CLRSWKNDMZJGHQA; munus XBVPQ; minus X²

⁹ -lo ss D

¹⁰ -tum G

¹¹ aut CLSWKNDMBVPZJOGHQ; ac A

¹² munerum RXWKBPZJOGQA; mimerum CVH; aut (*cancelled*) L; numerum S; mimorum NDM

¹³ imp. pres. CLSWKNDMBVPZJOGHQ; pres. imp. A

¹⁴ eum G

¹⁵ -re- ss H

¹⁶ nob. pos. CLRXSWBVPZJOGHA; pos. nob. KNDM

¹⁷ agnou- S

¹⁸ inf. cler. CLSWKNDMBVPZJOGHQ; cler. inf. A

¹⁹ *subsc.* D

²⁰ *corr. fr.* -tui D

²¹ *corr. fr.* aut Z

²² -entur CLSWKNDMBVPZJOGH; -etur QA

23¹

*Idem Exuperio Tholosano*² *inter cetera. De his*³ *qui tormenta exercuerunt*

Quesitum etiam est⁴ super his⁵ qui post baptismum administrauerint⁶, et aut tormenta sola⁷ exercuerunt⁸, aut etiam capitalem protulere sententiam. Nichil de his legimus a

¹ *om.* A

² -h- ss D

³ his CLSWKNDMBVPGHQ; iis ZJO

⁴ etiam est] est etiam M

⁵ his CLRSWKNDMBVPOGHQ; iis ZJ

⁶ -erint CLRXSKNDBVP; -erunt WZJOGHQ

⁷ omnia *add.* ss R²S (S *omitting* sola)

⁸ exercuerunt CLRXSWKNDBPZJOGQ; exercuerint SMV; excreuerunt H

maioribus definitum. Meminerant⁹ enim a Deo potestates has fuisse concessas et propter uindictam noxiorum gladium fuisse permissum. et Dei ministrum¹⁰ esse datum in huiusmodi uindicem. Quomodo igitur¹¹ reprehenderent factum quod auctore Domino¹² uiderent esse concessum? De his ergo ut¹³ hactenus seruatum est sic¹⁴ habeamus¹⁵, ne aut disciplinam auertere aut contra auctoritatem Domini uenire uideamur. Ipsis autem in ratione¹⁶ reddenda gesta sua omnia seruabuntur.

JK 293; H 532a.55 – b.3 (c 3), M 704; ID 6.349A (cf BD 6.44), 10.94 (with added sentence); +C 23 q 4 c 45 (as ID 6.349A)

⁹ corr. fr. memorant D

¹⁰ ministrum CLRXSZJOHQ; ministerium WKNDMBVP

¹¹ igitur CLRXWKNPZJOGHQ; ergo SDB

¹² Domino CLSWNDMBVPZOGHQ; Deo K

¹³ ut CLRSWKNPZJOGHQ; sicut DM

¹⁴ om. G

¹⁵ -bea- ss L

¹⁶ ratione CLSWKNDMBVPZJGHQ; oratione O

24¹

Idem. Parem² esse penam adulterii in uiro et uxore

Et illud desideratum est sciri. cur communicantes uiri cum adulteris uxoribus non conueniant, cum e contra uxores³ in consortio adulterorum uirorum manere uideantur? Super hoc⁴ Christiana religio adulterium⁵ in utroque sexu pari ratione condempnat, sed uiros suos mulieres non facile⁶ de adulterio⁷ accusant, et non habent latentia peccata uindictam, uiri autem liberius uxores adulteras apud sacerdotes deferre consueuerunt⁸, et ideo mulieribus⁹ prodito earum crimine communio denegatur, uirorum autem latente commisso non facile quisquam ex suspitionibus abstinetur. Qui utique submouebitur¹⁰ si eius flagitium detegatur. Cum¹¹ enim¹² par causa sit, interdum probatione cessante uindictae ratio conquiescit.

JK 293; H 532b.4-21 (c 4), M 704; ID 8.214 (insc. var. as BD 9.77 but c. 24 as here); +C 32 q 5 c 23 (from Christiana religio)

¹ om. A

² Parem CLSWKNDMBVPZJOG(Esse parem)Q; om. H

³ om. G

⁴ hoc CLRSWKNBVPZJOGHQ; hec DM

⁵ -i- ss H

⁶ non. fac. ss S

⁷ -ero J

⁸ consueuerunt CLSWQ; consuerunt RXKNDMBVZJOGH; composuerunt P

⁹ corr. fr. -ieres J

¹⁰ corr. fr. sim- D

¹¹ Cur Q

¹² enim CLSWKNDMBVP; ergo ZJOGHQ

25¹

Idem Felici episcopo Nuceriano. Non repellendos omnes laicos a clericatu [24ra]

De laicis uero religio tua consuluit quos canones ordinari prohibent. Certum est quidem hoc² ecclesiasticas regulas³ continere⁴, sed non ita definitum est ut de⁵ omnibus sit laicis⁶ constitutum. Neque enim clerici nasci et non fieri possunt. Sed

¹ om. A

² quidem hoc CLRSWKNDVPZJOGHQ; enim quidem hoc M; hoc quidem B

³ eccl. reg. CLSWKNDMBVPG; reg. eccl. ZJOG²HQ

⁴ corr. fr. tenere D

⁵ ss D

⁶ sit laicis CLRXWKNDMBPZJOG; laicis sit SVHQ

designata sunt genera de quibus ad clericatum peruenire non⁷ possunt. Id est⁸ si quis fidelis militauerit⁹, si quis fidelis causas egerit. hoc est postulauerit¹⁰, si quis fidelis administrauerit. De curialibus autem manifesta¹¹ ratio est¹², quoniam et si¹³ inueniantur huiusmodi uiri qui debeant clerici¹⁴ fieri, tamen quoniam sepius ad curiam repetuntur. cauendum ab¹⁵ his est propter tribulationem que sepe de his ecclesie prouenit¹⁶. Laici uero qui habentes uxores baptizati sunt ac sic¹⁷ se instituerunt¹⁸, ut opinio eorum in nullo uacillet, ut aut clericis iuncti sint, aut monasteriis ex quo baptizati sunt heserint¹⁹, si non concubinam, non pelicem norint, si in omnibus operibus uigilauerint. non prohibentur huiusmodi ad clericatus sortem assumi, ita sane ut in eis tempora a maioribus constituta seruentur, ne cito quilibet lector, cito accolitus, cito dyaconus, cito sacerdos fiat.

JK 314; H 533b.10-37, M 706 cc 3-5 pt; ID 6.95; IP 3.45 from Laici uero qui; D 51 c 2 (Designata - prouenit)

⁷ ss K

⁸ Id est] Idem P

⁹ fid. mil. CLSWKNDBVPZJOGQ; mil. fid. H

¹⁰ si quis fidelis – post. in mg. X²

¹¹ manifestata S

¹² ratio est CLSWKNDBVPZJOGQ; est ratio MH

¹³ si CLSWKNDBVPZJGHQ; sic O

¹⁴ deb. cler. CLSMWNDBVPZJOGHQ; cler. deb. K

¹⁵ ab CLRSWKNBVPZJOGH; de DMQ

¹⁶ prou- CLRSWMKNBVZJOGHQ; peru- DP

¹⁷ sic CLRXWMK²BVPZJOHQ; si SKNDG

¹⁸ corr. from constit- O

¹⁹ heserint J

26

Item¹ Maximo et Seuero² episcopis. De presbiteris filios generantibus³ cp. xi⁴
⁵Qui zelo fidei⁶ ac discipline ductus⁷ non patitur ecclesiam pollui ab indignis presbiteris quos in presbiterio filios asserit⁸ procreasse⁹. Quod non liceret¹⁰ exponerem¹¹ nisi¹² nossem uestram prudentiam legis totius habere noticiam. Et ideo fratres carissimi, libelli qui subiectus¹³ est tenore perspecto¹⁴. Eos qui talia perpetrassent dicuntur¹⁵ iubebitis¹⁶ in medio collocari discussisque obiectionibus¹⁷ que ipsi

¹ Item CRXSK; Idem LWNMPBVZOGHQA

² -ue- ss D; corr. fr. Seuerino Q

³ De presbiteris filios generantibus LWKNDBVPZOGHQA; Quod hii qui in presbiterio filios genuerint (generauerint C) remoueri ab officio debeant CRXS

⁴ cp. xi CRXSKNDM (DM after episcopis); om. LWBVPZOGHQA

⁵ Qui – est tenore perspecto CLRXSWKNDM; om. BVPZOGHQA

⁶ fidei CLRSKNDM; Dei W

⁷ est add. LR²SW, om CRXKNDM

⁸ asserit C; a se LXS; asse RW; asseritur KNDM

⁹ procreasse CRXKNDM; procrearunt R²SW; procreauerunt L

¹⁰ liceret CLRXSW; licere D(followed by short lacuna)MKN

¹¹ exponerem CRMKN; exponere LSW

¹² quia add. and canc. D

¹³ qui subiectus CRXSKNDM; quibus iniectus L; quibus subiectus (corr. to lectus) W

¹⁴ tenore perspecto CRKND; tenor profectus L; tenore profecto S; tenore prospecto S²W

¹⁵ Eos qui talia (om. LW) perp. dicuntur CLRXWKND; Eos (Hos G) presbiteros (sacerdotes Q) qui in presbiterio filios (om. O) procrearunt (-int BZ) BVPZJOGHQA (cf ID)

¹⁶ iubebitis CLD²KNBV²ZJOH; uidebitis RXSWMP; debitis D; iubetis VQA

¹⁷ obiect- CLSMKNBVPZJOGHQA; abiect- W

presbiteris impinguntur. si conuinci potuerint¹⁸, a sacerdotali remoueantur officio, quia qui sancti non sunt. sancta tractare non possunt¹⁹, atque alieni efficiantur a ministerio quod uiuendo illicite polluerunt. Miramur autem hec eorum dissimulare episcopos ut aut cohibere aut nescire esse illicita iudicentur.

JK 315; H 544a.58 - b.15, M 707; ID 6.96 has pt 2 from Eos, as BVPZJOGHQA; cf D 81 c 6, with more at beginning

¹⁸ conuinci potuerint CRXKNDM; conuicti fuerint LSWBVPZJOGHQA

¹⁹ quia qui - possunt in text and also as (cancelled) rubric here R

27¹

Idem Rufo et Eusebio Macedonibus episcopis². Cur re[24rb]cepti sint Bonosiani³ et Cathari et Nouatiani⁴

Sacerdotum summa deliberatio hec fuit, ut quos Bonosius ordinauerat ne cum eodem remanerent. ac fieret non⁵ mediocre scandalum ordinati reciperentur. Vicimus⁶, ut opinor, ambigua. Iam ergo quod pro remedio ac necessitate temporis statutum est. constat primitus non fuisse. Ac fuisse regulas ueteres, quas ab apostolis aut⁷ apostolicis⁸ traditas⁹ ecclesia¹⁰ Romana custodit, custodiendasque mandat his¹¹ qui eam audire consueuerunt. Sed necessitas temporis id fieri magnopere postulabat. Ergo quod necessitas¹² pro remedio repperit, cessante necessitate debet utique cessare pariter¹³ quod urgebat, quia alius est ordo legitimus, alia usurpatio quam ad presens fieri tempus impellit. Sed canones apud Niceam constituti de Nouatianis¹⁴ fieri permiserunt. Prius ille canon a patribus institutus ponendus¹⁵ est¹⁶, ut possimus aduertere uel¹⁷ quid¹⁸ uel qualiter¹⁹ ab eisdem sensum sit uel preceptum²⁰. De his²¹ inquit qui nominant se ipsos Catharos, id est mundos²², et aliquando ueniunt ad catholicam ecclesiam, placuit sancte et magne²³ synodo ut accepta manus impositione sic maneant in clero. Possumus uero dicere de solis hoc²⁴ Nouatianis²⁵ esse preceptum nec ad²⁶ aliarum²⁷ heresium²⁸ clericos pertinere. Nam si utique de omnibus ita

¹ om. A

² Mac. epp. in mg. M

³ Bonosiani CLRXSKNDMBVP²; Bonosani W; Bonosianis ZJO²GHQ; Bosonianis O

⁴ et Cathari (-aris ZJOGHQ) et Nouatiani (-anis ZJOGHQ) CLRXSDBVPZOGHQ; om. KN

⁵ ss Q

⁶ Vicimus CLRSWKNDMPZJOGHQ; Vicinius B

⁷ ab add. S(ss)VP

⁸ uiris add. DM, om. CLRSWKNBVPZJOGHQ

⁹ traditatas D; traditas with lacuna M

¹⁰ corr. fr. -sie D

¹¹ his CLXSWKNDMBVPGH; iis ZJOQ

¹² temporis add. O

¹³ pariter CLSWDMKBVPZJOGH; om. NQ

¹⁴ -ianis CLRSKNDMVZJOH; -ionis XWBV²PGQ

¹⁵ corr. fr. pondus P

¹⁶ est CLSWKNBVPZJOGHQ; om. DM

¹⁷ erasure follows in J

¹⁸ uel quid CLRSWBVPZJOGHQ; quod KNDM

¹⁹ caliter H

²⁰ sit uel preceptum CLRSWKNDMPZJOGHQ; uel preceptum sit B

²¹ his CLSWKNDMBVPOGHQ; iis ZJO²

²² corr. fr. inmundos D

²³ sancte et magne CLSWKNDMBVPZJGHQ; magne et sancte O

²⁴ ss D; before de solis V

²⁵ -ionis P

²⁶ ad repeated O

definirent, addidissent²⁹, a Nouatianis³⁰ aliisque hereticis reuertentes debere in suum ordinem recipi. Quod ita non esse, etiam illud maxime quod de Paulianistis dictum est poterit confirmare, a quibus uenientes etiam baptizari precipimus³¹. Nunquidnam cum de Paulianistis iubent³² omnes qui ab hereticis reuertuntur erunt hoc exemplo baptizandi? Quod cum nullus audeat facere, de ipsis tantum esse preceptum ratio ipsa demonstrat.³³

JK 303; H 550b.46 - 551a.18 (c 5 pt), M 718; Prol. 128-9 to maneat in clero; ID 6.350 (insc. distinct)

²⁷ aliarum J

²⁸ -suum R²SWD²KNPZJOGH; -sum CL²; -si R; -sim XW²; -suarum DV

²⁹ -di- ss C

³⁰ -ianis CLR²XSWKNDMVZJOGH; -ionis RBPQ

³¹ -imus CRXSKNDM; -iuntur LWBVPZJOGHQ

³² iubent CLXSWNBVPZOHQ; iuberent RDM; iuberet K

³³ Explicit add. S

A 1. XXXIX ZOSIMVS¹

- ²i. Quod monachi uel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium peruenire
- ii. Quod nec Romana sedes contra statuta patrum quicquam potest

¹ Cap. Zosimi pape S

² capitulatio om. ZOHQA; in CLRXSWKNDBVP

1¹

Quod monachi uel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium peruenire cap. i² [24va]

Zosimus episcopus urbis Rome Hesitio episcopo Salonitano. Hoc autem specialiter³ et sub predecessoribus nostris et nuper a nobis interdictum constat litteris ad Gallias Hispaniasque transmissis in quibus regionibus familiaris est ista presumptio. quamuis nec Affrica super hoc admonitione nostra habeatur aliena, ne quis penitus contra patrum precepta qui ecclesiasticis disciplinis⁴ per ordinem non fuisset imbutus et temporum approbatione diuinis stipendiis eruditus, nequaquam ad summum ecclesie sacerdotium aspirare presumeret, et non solum in eo ambitio inefficax haberetur, uerum etiam ut ordinatores eius carerent eo ordine quem contra precepta patrum crediderant presumendum.

JK 339; H 553a.21-36 (c 1), M 743; ID 5.102; D 36 c 2 from qui ecclesiasticis

¹ om. A

² cap. i here CLRSWPOQ; before Quod KV; in mg.H; om. XNBZ

³ specialiter CWNBPZOHQ; spiritaliter K

⁴ in mg. M

2¹

Idem episcopis Narbonensis ecclesie. Quod nec Romana sedes contra statuta patrum quicquam potest²

¹ om. A

² Idem - potest CRXKNBVP; Zosimus papa episcopus Narbonensis (-iensis Q) ecclesie ZOHQ

Contra statuta patrum concedere aliquid uel mutare ne huius quidem sedis potest auctoritas³. Apud nos enim⁴ inconuulsis⁵ radicibus uiuit antiquitas, cui decreta patrum sanxere reuerentiam.

JK 334; CB Varia IB 11 as Hilary; ID 4.226; +C 25 q 1 c 7

³ auct. pot. marked for reversal O

⁴ nos enim CNBPZOH; enim nos K

⁵ inconu- CKNBPOH; conu- Z

A 1. XL BONEFACIUS¹

1²

Epistola Bonefacii pape ad episcopos Gallie. De Maximo episcopo diuersis³ criminibus accusato⁴ cap. i

Bonefacius episcopus ad Gallos. Decreuimus uestram debere intra⁵ prouinciam esse iudicium, et congregare⁶ synodum ante diem Kalendarum Nouembrium ut si adesse uoluerit presens si confidit ad obiecta respondeat. Si uero adesse neglexerit dilationem sententie de absentia non lucretur. Nam manifestum est confiteri eum de crimine⁷ qui indulto et totiens delegato iudicio purgandi se occasione non utitur.⁸

JK 349; H 555 b.36-45, M 747; ID 5.271 (complete letter as BD 1.161), 6.338 (as here); IP 4.105 as ID 5.271; C 3 q 9 c 10 originally as here; more added later

¹ Bonefacius LRXWD(corr. to Boni-)MKNV²; om. CSBVP

² om. A

³ di- ss O

⁴ De - accusato om. N

⁵ intra CKNBZHQ; inter O

⁶ corr. fr. -ate H

⁷ de crim. in mg. M

⁸ Explicit add. S

A 1. XLI CELESTINVS¹

- ²i. Quod nulli sit ultima penitentia deneganda
- ii. Quod nolentibus clericis uel populis nemo debeat episcopus ordinari
- iii. Quod quisque sacerdos canones non debeat ignorare
- iiii. Quod docendus sit populus non sequendus
- v. Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perueniri
- vi. Non esse ordinandos incestuosos

¹ Capitula Celestini pape S

² capitulatio om. ZOHQA; in CLRXSWKNDMBVP

1

Quod nulli sit ultima penitentia deneganda cap. ii¹ [24vb]

Celestinus uniuersis episcopis per Viennensem et Narbonensem prouinciam constitutis. Agnouimus penitentiam morientibus denegari, nec illorum desideriiis annui, qui obitus sui tempore hoc² anime sue cupiunt remedio³ subueniri. Horremus

¹ cap. ii om. DZ; c. only P; in mg. H

² hoc CNDZOHA; hac K

tamen in hoc tante impietatis aliquem repperiri ut de Dei pietate desperet. quasi non possit ad se quouis tempore concurrenti succurrere et periclitantem sub⁴ onere peccatorum hominem perdere quo se uelle⁵ expediri desiderat et liberari. Quid ergo hoc aliud est quam morienti mortem addere, eiusque animam sua crudelitate⁶ ne absolui possit occidere. ITEM. Salutem homini adimit, quisquis mortis tempore penitentiam⁷ denegauerit, et desperauit⁸ de clementia Dei. qui eum ad subueniendum morienti sufficere uel momento posse non credidit⁹. Perdidisset latro in cruce premium ad Christi dexteram pendens, si illum unius hore¹⁰ penitentia non iuuisset. Cum esset in pena penituit et per unius sermonis promissionem habitaculum paradysi Deo promittente promeruit. Vera¹¹ ergo ad Deum conuersio in ultimis positorum mente potius est estimanda¹² quam tempore, propheta hoc taliter asserente, Cum conuersus ingemueris, tunc saluus eris. Cum ergo Dominus sit cordis inspector quouis tempore non est deneganda¹³ penitentia postulanti, cum illi se obliget iudici, cui occulta omnia nouerit reuelari.

JK 369; H 560a.4-15, Item - end, 21-38, M 755-6; ID 15.26 (Verum ergo - end, as BD 18.1), 15.44 to promeruit as BD 18.22; C 26 q 6 c 13 (in the fuller, later form)

³ sue cup. rem. LSWBVPZOHA; sue remedio cupiunt C²R²D²; remedio sue cupiunt C; sue cupiunt RXKND

⁴ sub CLSW²B; om. RXWKNDMVPZOHA

⁵ uelle RXSWKNMBVPZHA; ille CL(?after corr.); uellet R²O

⁶ -ate CKNBZOHQ; -atem A

⁷ -tiam CKNBZHA; -tia O

⁸ -auit CKNBZOH; -auerit QA

⁹ credidit CRXSKNBVP; credit ZOHQA

¹⁰ ss O

¹¹ corr. fr. Veni RK

¹² est estimanda CKNBZOHQ; estimanda est A

¹³ deneg- LRXSWKNBVPZOHA; neg- C

2

Quod nolentibus clericis uel populis nemo debeat episcopus ordinari cap. v¹

Nullus inuitis detur episcopus. Cleri, plebis et ordinis consensus et desiderium requiratur. Tunc alter de altera eligatur ecclesia², si de ciuitatis³ ipsius clero cui est episcopus ordinandus⁴ nullus⁵ dignus quod euenire non credimus poterit⁶ repperiri. Primum enim illi reprobandi sunt ut aliqui⁷ de alienis ecclesiis merito⁸ preferantur. Habeat unusquisque sue fructum⁹ militie in ecclesia in qua suam per omnia officia [25ra] transegit etatem¹⁰, in aliena stipendia minime alter¹¹ obrepat, nec alii debitam alter sibi audeat uendicare¹² mercedem. Sit facultas clericis renitendi¹³ si se uiderint

¹ cap. v CLRXSWKNDVPZOQ (DV before Quod); om. BHA

² elig. eccl. CNDBZOHA; eccl. elig. K

³ ciciuitatis H

⁴ ep. ord. CKNBZOHQ; ord. ep. A

⁵ sibi add. KND, om. CRSWBVPZOHA

⁶ -erit CXKNBVP; -uerit ZOHA

⁷ corr. from aliquis O

⁸ eccl. mer. CRBPZOHA; mer. eccl. KND

⁹ fructum LRXWKNBPZOHA; ? inserted in mg. C

¹⁰ after corr. H

¹¹ minime alter CKNBPZOHA; alter minime A

¹² uendic- CRXKNBP; uindic- ZOHQ; mendic- A

¹³ renitendi CSK²D²ZOHA; remittendis corr. to renit- L; remittendi RXWKNDV?P

pregrauari, et quos sibi ingeri ex transuerso nouerint non timeant¹⁴ refutare. qui si non debitum premium uel liberum de eo¹⁵ qui eos¹⁶ recturus est debent habere iudicium¹⁷.
JK 369; H 560b.38-55 (c 5), M 757; ID 5.61; IP 3.7; D 61 c 13

¹⁴ non timeant CKBPZOHA; om. N

¹⁵ de eo CKNBVPH*; Deo ZOA; om. Q

¹⁶ ss O

¹⁷ corr. from iudicem O

3

Item cuius supra ad episcopos per Apuliam¹ et Calabriam cp. i². Quod quisque sacerdos canones non debeat³ ignorare⁴

Celestinus uniuersis episcopis per Apuliam et Calabriam constitutis. Nulli sacerdoti liceat canones ignorare. nec quicquam facere quod patrum possit regulis obuiare. Que enim a nobis res digna reseruabitur⁵, si⁶ decretalium norma constitutorum pro aliorum libitu licentia populis permissa⁷ frangatur.

JK 371; H 561a.28-35 (c 1), M 758; ID 6.251 as BD 3.137; D 38 c 4 as here, earlier form shorter

¹ corr. from Palliam O

² cp. i CRXSDBPZO; after ignorare KN; cap. ii Q; om. VA

³ corr. fr. debet K

⁴ Quod - ignorare CRXKNBVP; om. ZOHA(with lacuna)

⁵ reseruabitur CKNBPZO; seruabitur Q; obseruabitur A

⁶ erasure follows P; patrum add. and canc. A

⁷ -issa CKNBZOHQ; -issas A

4¹

Quod docendus sit populus non sequendus cap. iii²

Docendus est populus, non sequendus, nosque³ si nesciunt eos quid liceat quidue⁴ non liceat commonere, non his consensum prebere debemus. Quisquis uero conatus fuerit temptare prohibita, sciat⁵ censuram sedis apostolice⁶ minime defuturam.

JK 371; H 561b.26-31(c 3 pt), M 758; ID 16.14 as BD 15.13; +D 62 c 2 has more

¹ om. A

² iii CLRXSWBVPZO; iiii D(before Quod)KN; om. Q

³ nosque CKNBVPZO; nos quoque HQ

⁴ quidue CKNBZHQ; quid O

⁵ sciat CRXKNBVP; sentiat ZOHQ

⁶ -ice CRKNVPZO; -icam B

5¹

Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus² debeat officium³ perueniri. Ex decretis⁴ Celestini pape Galliarum⁵ episcopis missis⁶

Ordinatos uero quosdam fratres karissimi episcopos qui nullis ecclesiasticis ordinibus ad tante dignitatis fastigium fuerint instituti contra patrum decreta huius usurpatione qui se hec recognoscit fecisse didicimus, cum ad episcopatum his

¹ om. A

² -atos W

³ ss C

⁴ corr. fr. clericis L; cleretis W

⁵ -arum CLRSKNPZO; -iorum BV²; -icorum V

⁶ Quod - perueniri. Ex - missis LRXSWBVPZO; Quod - perueniri as rubric, Ex - missis in text C; Ex - missis.

Quod - perueniri KND

gradibus quibus frequentissime cautum est debeat perueniri, ut minoribus iniciati officiis ad maiora firmentur. Debet enim ante esse discipulus⁷ quisquis doctor esse desiderat, ut possit docere quod didicit. Omnis uite institutio. hac ad id quod tendit se ratione confirmat. Qui minime litteris operam dederit, preceptor esse non potest litterarum. Qui non per singula stipendia creuerit, ad meritum stipendii ordinem non potest peruenire⁸. Solum sacerdo [25rb] cium inter ista rogo uilius est, quod facilius tribuitur, cum difficilius impleatur?

JK 369; H 560a. 39-57, M 756; ID 5.72a; +D 59 c 4

⁷ corr. fr. -ulis Z

⁸ in mg. H²

6¹

Idem uniuersis² episcopis per Viennensem et Narbonensem prouinciam. Non esse ordinandos incestuosos

Tantis³ Danihel grauatus testimoniis, tanta facinorum accusatione pulsatus, sacrarum ut dicitur uirginum pollutus incesto episcopus asseritur ordinatus. et ut in nostri⁴ libellis scrinii⁵ continetur quorum ad uos quoque exemplaria direximus in pontificii dignitatem hoc tempore quo ad causam dicendam⁶ missis a nobis litteris uocabatur obrepit. Sacro nomini absit iniuria. Facilius est ut hanc dignitatem tali dando amiserit ordinator quam eam obtineat ordinatus. Cui conuicto⁷ sociabitur qui eum sibi⁸ credidit⁹ largiendo pontificium sociandum. Qualis enim ipse sit, quisquis tales ordinauerit¹⁰ ostendit.¹¹

JK 369; H 560b.4-18, M 756 ; +D 81 c 3

¹ om. A

² Idem uniuersis CXKNBVP; Celestinus omnibus ZOHQ

³ corr. fr. Santis L

⁴ nostri CWD²NBPZOH; nostris LK; uestri R²XSV; uestris R; rer'i D

⁵ lib. scrin. CRSBPZOH; scrin. lib. KND

⁶ om. O

⁷ conuicto RX(after erasure)SKNDBVPZH; conuincto C; coniuncto L; cum uicto W; inuicto O

⁸ ss Z

⁹ -idit CKNBPZOO; -iderit H

¹⁰ -auerit CRKNBVPO; -arit ZHQ

¹¹ Explicit add. S

A 1. XLII SYXTVS¹

- ²i. Qui non sint³ recipiendi ad accusationem sacerdotum
- ii. De peregrinis iudiciis
- iii. De appellatione
- iiii. De pulsatis

¹ papa add. X; Incip' capitula Syxti pape S

² capitulatio om. ZOHQA; in CLRXSWKNDMBVP

³ sunt X

1¹

Incipiunt decreta Syxti pape. Qui non sint recipiendi ad accusationem sacerdotum²
 Syxtus episcopus omnibus orientalibus episcopis. Statuentes decernimus ut hii qui non sunt bone conuersationis et quorum uita est accusabilis, uel quorum fides³, uita et libertas nescitur non possint Domini sacerdotes⁴ accusare. Nec uiles⁵ persone ad accusationem eorum⁶ admittantur. Similiter hii qui in aliquibus criminibus irretiti sunt, uel qui sunt suspiciosi uocem aduersus maiores natu non habeant accusandi, quia suspiciosa uox et inimica ueritatem solet opprimere.
JK +397; H 563.22-27, M 761

¹ *om. A*

² Qui non sint (sunt LRX) - sacerdotum CLRXSKNBVP; *om. ZOHQ*

³ et *add. Z, om. CRKNBVOH*

⁴ Domini sac. LRXSWKNBVZOH; sac. Domini C

⁵ uiles CNDBZOH; uilis K

⁶ eorum CNDBZOH; episcoporum K

2¹*De peregrinis iudiciis²*

Peregrina uero iudicia salua in omnibus apostolica auctoritate³ generali sanctione prohibemus, quia indignum est ut ab externis iudicetur qui prouinciales et a se electos debet habere iudices, nisi fuerit appellatum. Vnde oportet, si aliquis episcoporum super certis accusetur criminibus ut⁴ ab omnibus audiatur [25va] qui sunt in prouincia episcopis. Quia non oportet accusatum alibi quam in foro suo audiri.
JK +397; H 563.28-32, M 761; ID 5.260 as Fabianus, with BD 1.147; C 3 q 6 c 12 to habere iudices

¹ *om. A*

² De - iud. CRXWKNBVP; *om. with no break ZOHQ*

³ *after corr. Z*

⁴ *ss K*

3¹*De appellatione²*

Si quis uero iudicem aduersum sibi senserit, uocem appellationis exhibeat. Appellantiem autem non debet afflictio ulla aut detentionis iniuriare custodia. sed liceat appellatori uitiatam causam³ appellationis remedio subleuare⁴. Liceat etiam in causis criminalibus appellare, nec appellandi uox denegetur ei quem⁵ in supplicio sententia destinari.

JK +397; H 563.32-37, M 761

¹ *om. A*

² De app. CXWKNBVP; *om. with no break ZOHQ*

³ causam CKNBZH; causa O

⁴ sed liceat – *subl. in mg. X²*

⁵ quem CKNBZH; que O

4¹*De pulsatis²*

Pulsatus ante suum iudicem causam dicat, et non ante suum iudicem pulsatus si uoluerit taceat. Et pulsatis³ quotiens appellauerint inducie dentur. Si quis ergo iratus

¹ *om. A*

² De puls. CRXKNBVP; *om. with no break ZOHQ*

crimen aliquod cuilibet temere⁴ obiecit⁵, conuicium non est pro accusatione habendum sed permissio tractandi spatio id quod iratus dixit per scripturam se probaturum esse fateatur, ut si forte⁶ resipiscens que pro iracundia dixit iterare⁷ aut scribere noluerit⁸, non ut reus criminis teneatur. Omnis ergo qui crimen obicit scribat se probaturum. Reuera ibi semper causa agatur, ubi crimen admittitur. Et qui non probauerit⁹ quod obiecit¹⁰, penam quam intulerit ipse patiatur. Placuit etiam ut si episcopus accusatus appellauerit apostolicam sedem. id statuendum, quod eiusdem sedis pontifex censuerit. Hec tamen omnino in sacerdotum causa forma seruetur ne¹¹ quemquam sententia non¹² a suo iudice dicta constringat. Occurrere quoque quisque fidelium ruinis debet oppressorum et miserorum subsidio, quo ualeant ex releuatione aliene uindictae a se Dei remouere uindictam.¹³

JK +397; H 563.37 - 564.1, M 761; cf BD 16.10 (fragment only)

³ ? after corr. C

⁴ in mg. D

⁵ obiecit CXSRBVPZOH; obicit L; obiecerit KND

⁶ forte CKNBP; fortasse ZOH

⁷ itare O

⁸ nol- CNBPZOH; uol- KD

⁹ probauerit CKNBZH; probauit O

¹⁰ corr. fr. obicit B

¹¹ ne CKNBOH; nec Z

¹² ss B

¹³ Explicit add. RX

A 1. XLIII LEO

- i. De potestate a Domino beato Petro collata et in eo ceteris apostolis
- ii. De abiciendis familiaribus inimicis
- iii. Sine consensu regio et sacerdotali res non esse tutas
- iiii. Quod in Pascha et Pentecosten² baptizandum sit
- v. Vt nullus episcoporum seruum alterius ordinare presumat
- vi. Quod usuras³ non solum clerici exigere non⁴ debeant. sed nec laici⁵
[25vb]
- vii.⁶ Vt clericus nec suo nec alieno nomine fenus exercent
- viii. Quod non sint habendi episcopi qui nec a clero nec a populo sunt electi
- viii. Quod presbyteri aut⁷ dyaconi si in aliquo crimine prolapsi fuerint, non possunt per manus impositionem penitentiae remedium consequi
- x. Quod diaconi⁸ sicut episcopus et presbyter cessare debent ab opere coniugali, non tamen repudiare coniugia
- xi. Quod non sit coniugii duplicatio, quando ancilla relicta uxor assumitur
- xii. De communione priuatis et ita defunctis

¹ capitulatio om. ZOHQA; in CLRXSWKNDMBVP

² -osten CLRXSKDBVP; -oste WB

³ -uras CRXSWKND; -uram LBVP

⁴ ss C

⁵ laici ... clerici marked for reversal N

⁶ vi repeated, so now one out B

⁷ aut CRXBVP; et LWK?NDM; uel S

⁸ diaconi CLRXSWKNDV²P; diaconus B; -on V

- xiii. Quod oporteat⁹ eum qui pro illicitis ueniam poscit etiam a multis licitis abstinere
- xiiii. Quod penitenti nulla lachrya negotiationis exercere conueniat
- xv. Quod ad militiam secularem post penitentiam nullus redire debeat
- xvi. Quod adolescens si urgente¹⁰ quocumque periculo penitentiam gessit, et non se continet, uxoris potest remedio sustineri
- xvii. Quod si quis propositum monachi deseruerit publica sit penitentia et satisfactione purgandus
- xviii. Quod puella que non coacte sed uoluntate¹¹ propria uirginitatis propositum susceperint delinquant cum nupserint etsi¹² nondum fuerant¹³ consecrate
- xviii. De his¹⁴ que consecrate sunt, si postea nupserint
- xx. De his de¹⁵ quibus dubium est utrum baptismum perceperint, quod necesse sit ut renascantur
- xxi. Vt metropolitanis sua iura seruentur
- xxii. Vt nullus inuitis ordinetur episcopus
- xxiii. Vt metropolitanus episcopus de electo quem est ordinaturus episcopum referat ad uicarium sedis apostolice
- xxiiii. Vt bina per annum prouincialia episcoporum concilia celebrentur, et si res difficilis emeruerit, nec fuerit Thessalonicensis episcopi iudicio terminata, ad Romanum episcopum referatur
- xxv. Vt si quis episcopus maiorem sedem ambierit, et suam¹⁶ perdat et illam non obtineat
- xxvi. Vt nullus alienum clericum sollicitet inuito episcopo suo
- xxvii. Vt quisque prelatis obedientiam exhibeat quam exigit a subiectis
- xxviii. Quod uiri de captiuitate reuersi debent recipere uxores suas que aliis nupserant
- xxviii. Quod non¹⁷ sit culpabilis qui uxorem capti¹⁸ in¹⁹ matrimonium duxit [26ra]
- xxx. Vt uiri de captiuitate reuersi, si non sint offensi intemperantia uxorum recipiant eas si uelint
- xxxi. Vt mulieres si redire ad priores maritos noluerint excommunicentur
- xxxii. Vt penitentie tempora pro etate et ualitudine temperentur
- xxxiii. Vt hii qui ab hereticis baptizati sunt sola Sancti Spiritus inuocatione firmentur
- xxxiiii. Quod non sit principatus per ambitum aut seditionem occupandus
- xxxv. Non in eligendo episcopo apostolica et canonica decreta uiolentur
- xxxvi. Vt in die Resurrectionis leuitica et sacerdotalis fiat ordinatio
- xxxvii. Vnde supra et ne episcopi nisi in maioribus ciuitatibus constituentur
- xxxviii. De penitentibus in necessitate positos mox reconciliandis

⁹ ss C¹⁰ urgente CRKDBV; urgente NM¹¹ -te ss C¹² -si ss B¹³ fuerant CLRKDMB; sint N¹⁴ De his CLRKDMBV; Que N¹⁵ ss C¹⁶ et *add. and canc.* B¹⁷ non CRWKNB; *om.* D¹⁸ capti CLRWKNDVP; captiui B¹⁹ in CRWNDB; *om.* K

xxxviii.	Quod loqui non ualentibus prodesse debeant testimonia fidelium
xl.	Quod mane dominico continuato ieiunio sabbati possit fieri ordinatio
xli.	Quid plus habeant episcopi quam corepiscopi uel presbiteri
xl.ii.	Quod non ²⁰ omnis ²¹ confessio sit publice facienda
xl.iii. ²²	De baptismo
xl.iiii.	Non esse celebrandum baptisma in Epyphania
xl.v.	De reuertentibus ab heresi
xl.vi.	De stabilitate non mutandorum et discretionem temperandorum
xl.vii.	De legitimis et non legitimis nuptiis
xl.viii.	De castitate ministorum
xl.iiii.	De uirginibus incorruptis
l.	De iis qui utrum baptizati sint nescitur
li.	Plusquam unam missam faciendam esse in die ²³

²⁰ ss C²¹ corr. fr. omnes B²² no. om. so now one out X²³ miss. fac. esse (om. L, ss D) in die CLRSWDMB; miss. fac. esse X; miss. in die fac. esse K; fac. miss. esse in die N

1

Beatus¹ Leo² uniuersis Viennensis prouincie episcopis. De potestate a Domino beato Petro³ collata. et in eo ceteris apostolis⁴

Ita Dominus noster Iesus Christus humani generis saluator instituit. ut ueritas que antea⁵ legis et prophetarum preconio continebatur. per apostolicam tubam in salutem uniuersitatis exiret, sicut scriptum est, In omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terre uerba eorum. Sed huius muneris sacramentum ita Dominus ad omnium apostolorum officium pertinere uoluit ut in beatissimo Petro apostolorum omnium summo principaliter collocaret. [26rb] ut ab ipso quasi⁶ quodam capite dona sua uelut in corpus omne diffunderet ut exortem⁷ se⁸ misterii intelligeret esse diuini. qui ausus fuisset a Petri soliditate⁹ recedere. Hunc enim¹⁰ in consortium¹¹ indiuidue unitatis assumptum id quod ipse erat uoluit nominari dicendo. Tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam ut eterni templi edificatio mirabili munere gratie Dei in Petri soliditate consisteret. hac ecclesiam suam firmitate corroborans ut illam nec humana temeritas posset appetere nec porte inferi contra illam¹² preualerent. Verum hanc petre istius sacratissimam firmitatem Deo ut diximus edificante constructam¹³ nimis impia uult presumptione uiolare. quisquis eius potestatem temptat infringere¹⁴, fauendo cupiditatibus¹⁵ suis et id quod accepit a ueteribus non sequendo.

¹ Beatus CRXKD(repeated)BVPZOHA; om. N² papa add. ZOHA*, om. CLRXSKNBVP³ beato Petro (Petrus P) CRXKDBVP; Petro S; Petro apostolo N⁴ De pot. - apost. CRXSKNBVP; De principatu Romani pontificis in mg. OA, in text HQ⁵ antea CKNBZHA; ante O⁶ a add. A, om. CKNBZOHQ⁷ exo- CRNDBOHA; exso- KZ⁸ ss C⁹ -didate H¹⁰ autem Q¹¹ diuine et add. A, om. CKNBZOHQ¹² inferi contra illam CRXSKNBVP; contra illam inferi ZOHQ; inferi contra eum A¹³ -uctam CKNBZOHQ; -ucta A¹⁴ infringere CRKNVZOHA; instringere B¹⁵ -di- ss C

JK 407; M 882-3; ID 5.6; +D 19 c 7

2¹

*Idem Anatholio episcopo*². *De abiciendis familiaribus inimicis*

Illud sane plurimum michi displicere significo quod inter ditionis³ tue clericos quidam esse dicuntur qui aduersariorum conibeant⁴ prauitati, et uesanie uasis misericordie uasa misceantur. quibus inuestigandis et seueritate congrua coercendis debet diligentia tua uigilanter insistere, ita ut his quibus prodesse non potuerit correctio non parcat abscisio. Oportet et enim nos euangelici meminisse mandati, quod ab ipsa ueritate precipitur, ut si nos oculus aut pes aut dextera scandalizauerit manus, a compage corporis auferatur, quia melius sit his in secula carere membris quam cum ipsis in eterna ire supplicia. Nam superfluo extra ecclesiam positus resistimus si ab his qui intus sunt in eis quos decipiunt uulneramur. Abicienda prorsus pestifera hec a sacerdotali uigore patientia est, que⁵ sibimet peccatis aliorum parcendo non parcat.

JK 531; H 578a.11-30; ID 6.339 as here with inscr.; +C 24 q 3 c 34

¹ om. A

² Leo episcopus An. ep. after inimicis ZOHQ

³ inter ditionis CLRSW(corr. fr. detio-)K²D²BVPZQ; interdictionis XKNDQ

⁴ conibeant LRXSKNDBPZOH; conieueant CV(? after corr.); conibeatur W

⁵ pat. est que CNBZOH; est pat. qui K

3¹

*Sine consensu regio et sacerdotali*² *res non esse tutas. Item Leonis pape ad Pulcheriam*³ *Augustam*⁴ [26va]

Res omnes aliter tute esse non possunt nisi que ad diuinam confessionem pertinent, et regia et sacerdotalis defendit auctoritas.

JK 448; H 603a.16-19, M 788; +C 23 q 5 c 21

¹ om. A

² regio et sacerdotali CXSWKNBVP; regni et (om. Q) sacerdotii ZOHQ

³ corr. from Pulcherimam O

⁴ Sine - tutas. Item - Augustam (angustiam H) CLRXWBPZOHQ; Item - Augustam. Sine - tutas KND; cap. v add. HQ

4¹

*Quod in Pascha et Pentecosten baptizandum sit*². cap. v³

Leo uniuersis episcopis per Syciliam constitutis. Duo tempora, id est Pascha et Pentecosten ad baptizandum a⁴ Romano pontifice legitima⁵ sint⁶ prefixa. Vnde quia manifestissime patet baptizandis in ecclesia electis hec duo tempora de quibus loquuti sumus esse legitima dilectionem uestram⁷ monemus, ut nullos alios dies huic obseruantie⁸ misceatis.

JK 414; H 611b.20-22 Duo - prefixa, 613a.50-54 (c 5) Vnde – end, M 873; ID 1.197 (mod. and fuller as BD 4.2); De cons. D 4 c 12

¹ after c 5 H

² Quod - sit CRXKNBP; om. ZOQA; Idem omnibus episcopis per Campaniam et Picenum (cf c 5) H

³ cap. v CKNBZQA; om. HQ

⁴ a CRKNBZQA; ad H

⁵ -ima CLSWBVPZOH; -ime RXKND

⁶ sint CXKDBVPZOH; sunt SNV²QA

⁷ uestram CKBNZOHQ; tuam A

⁸ alios dies (om. Q) huic obseruantie CKBNZOHQ; obseruantie huic alios dies A

5¹

Idem omnibus episcopis per Campaniam et Picenum. Vt nullus episcoporum seruum alterius ordinare² presumat³

Admittuntur passim ad ordinem sacrum quibus nulla natalium, nulla morum dignitas suffragatur. Et qui a dominis suis libertatem consequi minime potuerunt ad fastigium sacerdotii tanquam seruilis uilitas⁴ hunc honorem capiat prouehuntur, et probari posse Deo⁵ creditur qui domino suo necdum probare se potuit. Duplex itaque in hac parte reatus est, quod et sacrum ministerium talis consortii uilitate⁶ polluitur, et dominorum quantum ad illicite usurpationis temeritatem attinet⁷ iura soluuntur. Ab his itaque fratres karissimi omnes uestre prouincie abstineant sacerdotes, et non tantum ab his, sed ab aliis etiam qui aut originali aut alicui conditioni obligati sunt uolumus temperari, nisi forte eorum peticio aut uoluntas accesserit, qui aliquid sibi in eos uendicant⁸ potestatis. Debet enim esse immunis ab aliis qui diuine militie fuerit aggregandus. ut a castris dominicis quibus nomen eius inscribitur⁹ nullis necessitatis uinculis abstrahatur.

JK 402; H 614a.53-b.12 (c 1), M 865; ID 6.64; D 54 c 21 lacks central section and end

¹ om. A

² ordinare CRXSKNBV; ad clericatus officium promovere ZOHQ*

³ Vt nullus – presumat in mg. ZO; om. H (cf c 4)

⁴ seru. uil. CKNVZOH; uil. seru. B

⁵ posse Deo CRKNBZO; Deo posse HQ

⁶ uilitate CRKNBZO; utilitate HQ

⁷ tem. attinet (corr. fr. atinet D) CRXKDBV; attinet tem. N; tem. pertinet ZOHQ*

⁸ uend- CXXNB; uind- ZOHQ

⁹ inscr- CRXSKNBV; ascr- ZOHQ*

6

Quod usuras non solum clerici exigere non debeant sed nec laici¹. cp. iiii²

Nec³ hoc quoque pretereundum esse duximus⁴ quosdam lucri⁵ turpi⁶ cupiditate captos usurariam exercere pecuniam et fenore⁷ uelle ditescere. Quod nos ut non dicamus eos qui sunt in clericali ordine⁸ constituti, sed et⁹ in laicos cedere qui [26vb] Christianos dici se¹⁰ cupiunt¹¹ condolemus, quod uindicari¹² acrius in eos qui fuerunt¹³ confutati decernimus, ut omnis peccandi oportunitas adimatur.

JK 402; H 614b.51-59 (c 3), 866; ID 6.65; C 14 q 4 c 8

¹ Quod usuras (after clerici X)- laici CLRXSKDBZOA; Quod usuras non solum laici sed nec clerici exigere non debeant N

² iiii CRK(before rubric)NBVQ; om. X; iii ZOHA

³ De L

⁴ dux- CKNBZOA*; duc- H; dix- Q

⁵ lacri Q

⁶ turpi CKNBZA; turpis OHQ

⁷ corr. fr. fauore L

⁸ ordine CRXKNB; officio ZOHA

⁹ om. K

¹⁰ dici se CRKN; se dici XSBVPZOHQA

¹¹ constituti sed – cupiunt om. L

¹² corr. from uindicta O

¹³ -erunt LRXSWKNBPZOHA; -erint C

7

Vt clericus nec suo nec alieno nomine fenus exercent¹ c. iii²

¹ alieno - exercent om. A

Illud etiam duximus premonendum, ut sicut non suo, ita nec alieno nomine aliquis clericorum exercere fenus³ attemptet. Indecens enim est crimen suum commodis alienis impendere. Fenus autem hoc solum aspicere et exercere debemus ut quod hic misericorditer tribuimus a Domino qui multipliciter et imperpetuum mansura⁴ retribuit recipere ualeamus.

JK 402; H 614b.60-615a.4 (c 4), 866; Br fo. 77; ID 6.66; +D 46 c 10 begins Sicut non suo

² cap. iii CRXKN D(before Vt)PZOH²Q; cap. ii B; om. HA

³ ex. fen. CKBZOH; fenus N; fen. ex. QA

⁴ corr. fr. mens- Z

8

Quod non sint habendi episcopi qui¹ nec a clero nec a populo sunt² electi cp. i³
Leo Rustico episcopo Narbonensi⁴. Nulla ratio sinit ut inter episcopos habeantur qui nec a clericis⁵ sunt electi⁶ nec a plebibus⁷ expetiti nec a prouincialibus⁸ episcopis cum metropolitani iudicio consecrati. Vnde cum sepe questio de male accepto honore nascatur, quis ambigat nequaquam istis essetribuendum, quod non docetur fuisse collatum? Si qui autem clerici ab istis pseudoepiscopis⁹ in eis ecclesiis ordinati sunt que ad proprios episcopos pertinebant, et ordinatio eorum consueto iudicio presidentium facta est, potest rata haberi, ita ut in ipsis ecclesiis perseuerent. Aliter autem uana¹⁰ habenda est consecratio¹¹ que nec loco fundata est nec auctoritate munita.

JK 544; H 616b.28-43 (c 1), M 890-1; ID 5.65 as BD 1.11; +D 62 c 1 (originally only first sentence), C 1 q 1 c 40 has abbrev. vers. of pt 2, from Si qui

¹ qui CXKNB; om. ZOHA

² sunt CXKNB; om. ZOHA

³ cap. i bef. inscr. K; as here CRXNBZOHA

⁴ ep. Narb. LRXWKNBPZOHA; Narb. ep. C

⁵ clericis CRKNVPZHA; cleris B; clero O

⁶ sunt el. om. O

⁷ plebibus CKNBOHA; plebus Z

⁸ corr. to comprouinc. K

⁹ p- ss H

¹⁰ uana CSKNBZOA; una HQ

¹¹ habenda est uana marked for reversal O

9¹

Quod² presbyteri aut³ dyaconi si in aliquo crimine prolapsi fuerint, non possunt per manus impositionem⁴ penitentiae remedium consequi cp. ii⁵

Alienum est⁶ a consuetudine ecclesiastica ut qui in presbyterali honore aut diaconii gradu fuerint consecrati, hii pro crimine aliquo suo per manus impositionem remedium accipiant penitendi. Quod sine dubio ex apostolica traditione descendit secundum quod scriptum est, Sacerdos si peccauerit, quis orabit pro illo? Vnde huiusmodi lapsis ad promerendam misericordiam Dei priuata est expetenda secessio, ubi illis si satisfactio fuerit digna sit etiam fructuosa. [27ra]

JK 544; H 616b.44-55 (c 2), M 891; ID 6.67; +D 50 c 67

¹ om. A

² nec add. N (om. CKDBZOH)

³ aut CRSBVPZHO; et KND²; uel D

⁴ man. imp. CRKNPZOHQ; imp. man. B

⁵ cp. ii CK(before inscr.)NBPZOH²Q; om. DH

⁶ est CRSBZOHA; est autem KN; autem est D

10

Quod dyaconi sicut episcopus et presbiter cessare debent ab opere coniugali, non tamen repudiare coniugia cp. iii

Lex continentie eadem est altaris¹ ministris que episcopis atque presbiteris. qui cum essent laici siue lectores licito et uxores ducere et filios procreare potuerunt. Sed cum ad predictos peruenerint gradus cepit eis non licere quod licuit. Vnde ut de carnali fiat spirituale coniugium, oportet eos nec dimittere uxores. et quasi non² habeant³ sic habere quo et salua sit caritas conubiorum et cessent opera nuptiarum.

JK 544; H 616b.56-66 (c 3), M 891; Br fo. 77r-v; ID 6.68; IP 3.106; D 31 c 10

¹ et add. A

² sunt ? add. and canc. O

³ habeant CS²BVPZOHA; ha'nt L; habent RXSKN

11

Quod non sit coniugii duplicatio quando ancilla relicta uxor assumitur cp. v

Ancillam a thoro abicere et uxorem certe ingenuitatis accipere non duplicatio¹ coniugii sed profectus est honestatis. Culpanda sit sane talium negligentia, sed non penitus desperanda, ut crebris cohortationibus² incitati quod necessarie expetierunt fideliter exequantur. Nemo enim desperandus est dum in hoc corpore constitutus est. Quia nonnumquam quod³ diffidentia⁴ etatis differtur consilio maturiore perficitur.

JK 544; H 617a.29-39 (c 5), M 892; +C 32 q 2 c 11

¹ -ca- ss K

² coh- CRKNVPZOHQA²; exh- B; choh- A

³ quod CLR²XSBVPZOHA; ss before nonnumquam K²; om. RKND

⁴ nonn. quod diff.] non unquam qui fidentia W

12

De communione priuatis et ita defunctis c. vi

Horum causa Dei iudicio reseruanda est¹ in cuius manu fuit ut talium obitus usque ad communionis remedium² non³ differetur. Nos autem quibus uiuentibus non communicauimus mortuis communicare non possumus.

JK 544; H 617a.40-5 (c 6), M 892; ID 14.60 with inscr. in text; IP 5.118 as ID; C 24 q 2 c 1 as ID

¹ ss C

² comm. rem. CKNBZHA; rem. comm. O

³ non CRXSKNB; om. ZOHA

13

Quod oporteat eum qui pro illicitis ueniam poscit etiam a multis licitis abstinere c. viii

Aliud quidem est¹ debita iusta reposcere, aliud propria perfectionis amore contempnere. Sed illicitorum ueniam postulantem oportet etiam a multis licitis² abstinere. dicente³ apostolo, Omnia licent sed non omnia expediunt. Vnde si quis penitens habeat causam quam negligere forte non debeat melius expetit ecclesiasticum quam forense iudicium.

JK 544; H 617a.52-60 (c 8), M 892; De pen. D 1 c 65

¹ superscr. A

² licitis C²LSWKNBVPZOHA; om. CRX

³ Domino add. and canc. A

14

Quod penitenti nulla lucra negotiationis exercere conueniat cp. viiii¹

Qualitas lucri negociantem aut accusat² [27rb] aut arguit, quia est et honestus questus et turpis. Verum tamen penitenti utilius est dispendia pati³ quam periculis negotiationis astringi. Quia difficile est inter uendentis ementisque⁴ commercium⁵ non interuenire peccatum.

JK 544; H 617a.61-7 (c 9), M 892; ID 6.202 as BD 2.128, 13.25; De pen. D 5 c 2

¹ cp. viiii CKBZQA; om. H

² accusat CRXKNB; excusat ZOHQA

³ pa A

⁴ ementisque CKNBZQA; et ementisque O; et ementis H

⁵ commercium CKNBZHA; consortium O

15

Quod ad¹ militiam secularem post penitentiam nullus redire² debeat c. x

Contrarium uero est³ ecclesiasticis regulis post penitentiae actionem redire ad militiam secularem. cum apostolus dicat⁴, Nemo militans Deo implicat se negociis secularibus⁵. Vnde non est liber a laqueis diaboli qui se militie mundane uoluerit⁶ implicare.

JK 544; H 617b.1-7 (c 10), M 892; ID 15.80 as BD 19.66; De pen. D 5 c 3

¹ ad CKNBZHOQ; om. A

² nullus redire CRXKDB; nullus (post pen.here) redire N; redire non ZOHA

³ uero est CRXKND; uero omnino est C²; est omnino LSBVPZOHA; omnino est W

⁴ ap. dicat CKNBZOQ; dicat ap. HA

⁵ se neg. sec. LRXSWKNDPZOHA; se sec. neg. CV; neg. se sec. B

⁶ uol- CKNBZQA; nol- OH

16

Quod adolescens si¹ urgente quocumque² periculo penitentiam gessit et non se continet uxoris³ potest remedio sustineri⁴ c.xi⁵

In adolescentia constitutus si urgente aut metu mortis aut captiuitatis periculo penitentiam gessit, et postea timens lapsum incontinentie iuuenilis copulam uxoris elegit. ne crimen fornicationis incurreret, rem uidetur fecisse ueniam si preter coniugem nullam omnino cognouerit. In quo tamen non regulam constituimus sed quod⁶ sit⁷ tolerabilius estimamus. Nam secundum ueram cognitionem nichil magis ei congruit qui penitentiam gessit quam castitas perseuerans et mentis et corporis.

JK 544; H 617b.8-19 (c 11), M 892-3; C 33 q 2 c 14 to estimamus

¹ si CKNBZOHQ; non A

² in mg. X²

³ uxoris CKNBZOHQ; om. A

⁴ -ineri CRBZOHA; -inere K; in' N; sustentari D

⁵ c. xi before Quod B; om. V

⁶ quod LRXSWKNDBV²P; quid CVZOHA

⁷ sit CKNBPOHQA; si Z

17

*Quod si quis propositum monachi deseruerit publica sit penitentia et satisfactione
purgandus c.xii¹*

Propositum monachi proprio arbitrio aut uoluntate susceptum deseri non potest absque peccato. Quod enim quis uouit Deo debet et reddere. Vnde qui relicta singularitatis professione ad militiam uel ad nuptias deuolutus est publice penitentiae satisfactione purgandus est. Quia etsi innocens militia et honestum potest esse coniugium electionem meliorum deseruisse transgressio est.

JK 544; H 617b.20-9 (c 12), M 893; ID 7.19; IP 3.182; C 20 q 3 c 1

¹ cap. ii before Quod B; cap. xiii P

18

*Quod puellae que non coacte sed uoluntate propria uirginitatis propositum susceperint
delinquant cum nupserint etsi nondum fuerant consecrate cp. xiii¹ [27va]*

Puelle que non² parentum coacte³ imperio sed spontaneo iudicio uirginitatis⁴ propositum atque habitum susceperunt⁵, si postea nuptias eligunt. preuaricantur. etiam si nondum gratia consecrationis eis⁶ accessit. Cuius utique⁷ non fraudarentur munere si⁸ in proposito permanerent.

JK 544; H 617b.30-7 (c 13), M 893; ID 7.20; C 20 q 1 c 8a

¹ cp. xiii ? add. H²; before Quod B

² coacte add. O

³ ss B

⁴ -r- ss C

⁵ pre add. and canc. O

⁶ gr. cons. eis CXKNB; eis gr. cons. ZOHA

⁷ utique CRXBZOHA; itaque KND

⁸ followed by an erasure H

19

De his que¹ consecrate sunt² si postea nupserint³ cp. xiiii⁴

Ambigi non potest⁵ magnum crimen admitti ubi et propositum deseritur et consecratio uiolatur. Nam si humana facta non possunt impune calcari. quid de his manebit qui corruperint⁶ federa diuina sacramenti?⁷

JK 544; H 617b.38-43 (c 14), om. M; ID 7.21 (insc. var. of this); C 20 q 1 c 8b

¹ iam add. GZOHQA, om. CXSKDBVP

² ss C

³ De – nups. om. N

⁴ xiiii CRSKNB(before De)VZOHQ; om. D; xviii A

⁵ et add. and canc. O

⁶ corruperint CKDBZOHA; corrumpunt N

⁷ fed. diu. sacr. CRXKNBVP; fed. diuina sacramenta D; fed. diuini sacramenti D; diu. fed. sac. ZOHQ*; diu. sac. fed. A; De his quibus dubium est utrum baptismum perceperint necesse sit ut renascantur add. ZOHQ (but not A; cf c 20)

20

De his de quibus dubium¹ est utrum baptismum perceperint², quod necesse sit ut renascantur³ cap. xv

Si nulla extant⁴ indicia inter propinquos aut familiares, nulla inter clericos aut uicinos⁵ quibus hii de quibus queritur baptizati fuisse⁶ doceantur, agendum est ut renascantur. ne manifeste pereant, in quibus quod non ostenditur gestum, ratio non sinit ut uideatur iteratum. Qui autem possunt meminisse quod ad ecclesiam ueniebant cum parentibus⁷ possunt recordari an⁸ quod ab eorum parentibus⁹ dabatur acceperint¹⁰. Sed si hoc etiam ab ipsa memoria alienum est, conferendum eis uidetur quod collatum esse nescitur. Quia non temeritas interuenit presumptionis ubi est diligentia pietatis¹¹.

JK 544; H 617b.44-58 (c 15), M 893; ID 1.238 as BD 4.44; IP 1.238; De cons. D 4 c 113

¹ *suppl. in mg C*

² -erunt P

³ De his - renascantur CRXKNB(cap. xv before De)P; De eo ex quo non est certum utrum fuerit baptizatus ZOHA

⁴ extant C²LSBZOHA; exeant RXKN; ? C

⁵ cler. aut uic. CKNBZOHQ; uic. aut cler. A

⁶ memorantur uel *add.* A

⁷ suis *add.* ZOHQA, *om.* CKNBVP

⁸ possunt recordari an CKNBZOHQ; aut A

⁹ possunt recordari – parent. *in mg X*²

¹⁰ -erint CKNBZOHQ; -erunt A

¹¹ pietatis CRKNVPZOHA; *om.* B

20A¹

Cap. i.²

Leo episcopus urbis Rome Anastasio episcopo³ Thessalonicensi. Multum stupeo. frater karissime, sed et primum doleo quod in eum de quo nichil amplius iudicaueras quam quod euocatus adesse differet et executionem infirmitatis obtenderet tam atrociter et tam uehementer poteris⁴ commoueri. presertim cum etiam si tale aliquid mereretur, expectandum tibi fuerat quid ad tua consulta rescriberemus⁵. Sed etiam si quod⁶ graue intolerandumque committeret. nostra erat expectanda censura ut nichil prius ipse decerneres⁷ quam quid nobis placeret agnosceres. Vices enim nostras ita tue credimus⁸ caritati ut in partem sis uocatus sollicitudinis, non in [27vb] plenitudinem potestatis⁹. Vnde sicut multum nos ea¹⁰ que a te pie sunt curata letificant¹¹, ita nimium ea que perperam sunt gesta contristant.

JK 411; H 619a.17-24, sed etiam si - end 36-45, M 857-8; +C 3 q 6 c 8

¹ *om.* A

² De eo qui euocatus (*corr. from aduocatus by expunction C*) adesse distulit et excusationem infirmitatis obtendit *add. C(in black in small cramped script)L (adding cap. ii); capitulum i only RXSWKNBVPZOH; Vt metropolitanis sua iura seruentur add. V*²

³ episcopo C²LR²SWKNBVPZOH; *om.* CRX

⁴ poteris CLRXSWKNBVPZOH; potueris C²

⁵ rescriberemus CKDBZOH; responderemus N

⁶ quod LRXWKDBPZOH; quid CSN

⁷ decerneres CL²RXBPZOH; decernens L; discerneres SKND

⁸ credimus LRXSKNDBV²O; credidimus CL²WVPZHQ

⁹ *corr. from pietatis O*

¹⁰ ea CKDBZOH; *om.* N

¹¹ *corr. fr. -ent K*

21¹

¹ *om.* A

*Vt metropolitanis sua iura seruentur cap. ii*²

Igitur secundum sanctorum patrum canones Spiritu Dei conditos et totius mundi reuerentia consecratos, metropolitanos singularum prouinciarum episcopos quibus ex delegatione nostra fraternitatis tue cura pretenditur³ ius tradite sibi antiquitus dignitatis intemeratum habere decernimus⁴, ita ut a regulis prestitutis⁵ nulla aut negligentia aut presumptione discedant.

JK 411; H 619a.53-62 (c 1), M 858; ID 5.346; +C 25 q 2 c 5

² cap. ii LRXSWKNBVPZOH; om. C

³ -tur ss K

⁴ decernimus CKNBZOQ; decreuimus H

⁵ -ut- ss O

22¹*Vt nullus inuitis² ordinetur episcopus cap. v*³

Cum igitur⁴ de summi sacerdotis electione tractabitur. ille modis omnibus preponatur quem cleri plebisque consensus concorditer postulauerint⁵. ita ut si in aliam fortasse personam partium⁶ se uota diuiserint. metropolitani iudicio is alteri preferatur qui maioribus et studiis uiuatur et meritis tantum ut nullus inuitis et non petentibus⁷ ordinetur⁸ ne plebs⁹ inuita episcopum non optatum aut contempnat aut oderit et fiat minus¹⁰ religiosa quam conuenit cui non licuerit habere quem¹¹ uoluit.

JK 411; H 619b.22-33 (c 4), M 858-9; ID 5.347; below 3.9.2A; IP 3.6; D 63 c 36 is widely var.

¹ om. A

² inuitis CKNBOH; inuitus ZQ

³ cap. v before Vt B

⁴ igitur CRKNB; ergo ZOH

⁵ postulauerint CR²XKNBZOQ; lauerint R; postulauerit H

⁶ corr. fr. spatium H

⁷ penitentibus L; an erasure after pe- O

⁸ episcopus add. C, lacuna here P, om. LRXSWKNBVZOH

⁹ ples X

¹⁰ in mg. X²

¹¹ corr. from quod C

23¹*Vt metropolitanus episcopus de electo quem est ordinaturus episcopum² referat ad uicarium sedis apostolice cap. vi*³

De persona igitur consecrandi episcopi et de cleri plebisque consensu metropolitanus episcopus⁴ ad fraternitatem tuam referat, quodque in prouincia bene placuit scire te faciat, ut ordinationem⁵ rite celebrandam tua quoque firmet auctoritas. que rectis dispositionibus nichil more aut difficultatis debet affere⁶, ne gregibus Domini diu desit cura pastorum. Metropolitano⁷ uero defuncto cum in loco eius alius fuerit subrogandus. prouinciales episcopi ad ciuitatem metropolim conuenire debebunt ut omnium clericorum atque omnium⁸ ciuium uoluntate discussa⁹ ex presbiteris¹⁰

¹ om. A

² -opum CKNBVZH; -opus O

³ before Vt B

⁴ episcopus CKBZOH; om. N

⁵ -ionem CKNBZH; -ione O; Q uncertain

⁶ corr. fr. auf- Z

⁷ -anuso O

⁸ clericorum atque omnium om. O

⁹ corr. fr. disiussa C

¹⁰ ex pres. om. O

eiusdem ecclesie uel¹¹ dyaconibus optimus eligatur. De cuius nomine ad tuam noticiam [28ra] prouinciales referant sacerdotes. impleturi uota poscentium cum quod ipsis placuit tibi quoque placuisse¹² cognouerint. Sicut enim iustas electiones nullis dilationibus uolumus fatigari, ita nichil permittimus te ignorante presumi.

JK 411; H 619b.34-55 (c 5), M 859; ID 5.348; D 65 c 4 to cura pastorum, D 63 c 19 (Metropolitano - optimus ordinetur)

¹¹ ex add. ZOH, om. CRXSKNBP

¹² tibi - placuisse in mg. Z

24¹

Vt bina per annum prouincialia episcoporum concilia celebrentur et si res difficilis² emergerit. nec fuerit Thessalonicensis episcopi iudicio³ terminata, ad Romanum episcopum referatur cp. vii⁴

De conciliis autem⁵ episcopalibus non aliud indicimus quam sancti patres salubriter ordinauerunt, ut scilicet bini conuentus per annos singulos habeantur. in quibus de omnibus querelis que inter⁶ diuersos ecclesie ordines nasci assolent iudicetur. Ac si forte inter ipsos qui presunt de maioribus peccatis nascitur⁷. quod absit, causa que prouinciali nequeat examine definiri, fraternitatem tuam de totius negotii qualitate metropolitano curabit instruere ut si coram positis partibus nec tuo⁸ fuerit res sopita iudicio. ad nostram cognitionem quicquid illud est transferatur.

JK 411; H 619b.56 - 620a.2 (c 6), M 859; ID 4.241; +D 18 c 2

¹ om. A

² -ilis CKDBPZO; -iles N; -il' H

³ ss Z; corr. fr. -cia P

⁴ cap. vii before Vt B; om. D

⁵ ss Z

⁶ inter CKDBZOH; intra N

⁷ om. O

⁸ nec tuo part. marked for change H

25

Vt si quis episcopus¹ maiorem sedem ambierit², et suam perdat et illam non obtineat c. viii

Si quis autem episcopus ciuitatis sue mediocritate despecta administrationem loci celebrioris ambierit, et ad maiorem se plebem quacumque ratione transtulerit, a cathedra pellatur aliena, sed carebit et propria, ut nec illis presideat quos³ per auariciam concupiuit nec illis quos per superbiam spreuit. Suis igitur terminis quisque contentus⁴ sit, nec supra mensuram iuris sui⁵ affectet augeri.

JK 411; H 620a.3-12 (c 7), M 859; BD 1.74; ID 5.103; C 7 q 1 c 31

¹ episcopus CKNBZHA; om. O

² ambierit CRSKDBVPZO; elegerit N; abierit H?Q

³ corr. from quosubus A

⁴ contentus CKNBZOHQ; contemptus A

⁵ iuris sui CKNBZH; sui iuris O; iuris suis A

26

Vt nullus alienum clericum sollicitet inuito episcopo suo cp. viiii¹

Alienum clericum inuito episcopo ipsius nemo suscipiat. nemo sollicitet nisi forte ex placito caritatis id inter dantem et accipientem conueniat. Nam grauis iniurie reus est

¹ cap. viiii before Vt B; om. D

qui de fratris ecclesia id quod est utilius aut² preciosius audet uel abicere uel tenere. Itaque si intra prouinciam res agitur transfugam [28rb] clericum ad ecclesiam suam metropolitanus redire compellat. Si autem longius recessit sui precepti auctoritate reuocabitur. ut nec cupiditati nec ambitioni occasio relinquatur³.

JK 411; H 620a.13-24 (c 8), M 859; ID 6.69; C 19 q 2 c 1 to suscipiat only

² aut CKDBZOHA; uel N

³ -inquatur CKNBZOHQ; -iquatur A

27

Vt quisque prelati obedientiam exhibeat¹ quam exigit a subiectis cp. xi²

Qui³ scit se quibusdam prepositum non moleste ferat aliquem sibi esse prelatum. sed obedientiam quam exigit etiam ipse dependat, et sicut non uult grauis oneris sarcinam ferre, ita non audeat alii⁴ importabile pondus⁵ imponere. Discipuli enim sumus humilis et mitis magistri dicentis, Discite a me quia mitis sum et humilis corde et inuenietis requiem animabus uestris. Iugum enim meum suaue est, et onus meum leue⁶.

JK 411; H 620a.18-28 (c 10 pt), M 860; +C 2 q 6 c 14 to humilis corde

¹ ob. ex. CRKNVPZOHA; ex. ob. B

² xi om. A

³ Qui LRXSWKNBVPZOHA; Quis C

⁴ alii CKNBZHA; aliis O

⁵ imp. pond. CKNBZOHQ; pond. imp. A

⁶ est add. ZOHQ, om. CRXKNBA

28¹

Quod uiri de captiuitate reuersi² debent recipere³ uxores suas que⁴ aliis nupserant cp.i⁵

Leo episcopus Nicete episcopo Aquileiensi salutem. Cum per bellicam⁶ cladem⁷ et per grauissimos hostilitatis incursus ita quedam dicatis diuisa esse coniugia. ut abductis in captiuitatem uiris femine eorum remanserint destitute. que uiros proprios aut interemptos putarent aut nunquam a⁸ dominatione crederent liberos⁹ et in aliorum coniugium sollicitudine cogente transierint. cumque¹⁰ nunc statu rerum auxiliante Domino in meliora conuerso nonnulli eorum qui putabantur perisse remearint. merito caritas tua uidetur ambigere quid de mulieribus que aliis iuncte sunt uiris a nobis debeat ordinari. Sed quia nouimus scriptum quod a Domino iungitur mulier uiro et iterum preceptum agnouimus ut¹¹ quod Deus coniunxit¹² homo non separet. necesse est ut legitimarum federa nuptiarum¹³ redintegranda credamus et remotis malis que

¹ om. A

² corr. fr. leu- Q

³ accipere Q

⁴ corr. fr. si Q

⁵ Quod - nups. cp. i CRWKD(om. cp.i)B(cp. i before Quod)VP(om. i)ZOHQ; Vt uiri de captiuitate reuersi si non sint offensi intemperantia exorum recipiant eas si uelint N

⁶ -c- ss H

⁷ ss O

⁸ a CKNBZOQ; om. H

⁹ liberos LRXWKNBVPZOH; liberandos CL²SV¹

¹⁰ -que ss Z

¹¹ ss V

¹² coniunxit CRXKNBV; iunxit ZOH

¹³ ss Z

hostilitas intulit¹⁴ unicuique id quod legitime habuit reformetur. Omnique studio¹⁵ procurandum est ut recipiat unusquisque quod proprium est.
JK 536; H 621a.8-30 (c 1), M 866-7; ID 8.244a; IP 6.87a; C 34 q 1/2 c 1a

¹⁴ ss O

¹⁵ stu O

29¹

Quod non² sit culpabilis qui uxorem capti³ in matrimonium duxit⁴ cap. ii [28va]
 Nec⁵ tamen culpabilis iudicetur, et tanquam alieni iuris peruasor habeatur qui personam⁶ eius mariti qui iam non esse estimabatur assumpsit. Sic enim multa que ad eos qui⁷ in captiuitatem ducti sunt pertinebant in⁸ ius alienum transire potuerunt. Et tamen plenum iusticie est ut hisdem reuersis propria reformentur. Quod si in mancipiis uel in agris aut etiam in domibus ac⁹ possessionibus rite seruatur¹⁰, quantomagis in coniugiorum redintegratione faciendum est, ut quod bellica necessitate turbatum est. pacis remedio reformetur?
JK 536; H 621a.31-43 (c 2), M 867; ID 8.191 (insc. sl. var.), 8.244b; IP 6.87b; +C 34 q 1/2 c 1b

¹ om.A

² non CKNBRZOH; om. D

³ corr. fr. pati H

⁴ duxit CKDBZ; duxerit N; dux' O; H obsc.

⁵ corr. fr. Non V

⁶ personam CKNBZH; uxorem O

⁷ ss K

⁸ in CKNBZOQ; om. H

⁹ ac CKNBZOQ; aut H

¹⁰ corr. from forseruatur O

30¹

Vt uiri de captiuitate reuersi si non sint offensi intemperantia uxorum, recipiant eas si uelint cp.iii

Et ideo si uiri post longam captiuitatem reuersi ita in dilectionem² suarum coniugum perseuerent, ut³ eas cupiant in suum redire consortium, omittendum est et inculpabile iudicandum quod necessitas intulit, et restituendum quod fides poscit.
JK 536; H 621a.44-9 (c 3), M 867; ID 8.193 (insc. sl. var. as BD 9.56), 8.244c; IP 6.87c; C 34 q 1/2 c 1c

¹ om.A, after c 31 H

² -ionem CLRSWBVP; -ione KNDZOHQ; in dil. repeated and canc. H

³ ss H

31¹

Vt mulieres si redire ad priores² maritos³ noluerint excommunicentur c.iii
 Si autem aliquae mulieres ita posteriorum uirorum amore sunt capte ut malint his⁴ coherere quam ad legitimum redire consortium, merito sunt notande ita ut etiam⁵ ecclesiastica communione priuentur, que de re excusabili contaminationem criminis elegerunt, ostendentes sibimet pro sua incontinentia placuisse quod iusta remissio poterat expiare. Redeant ergo in suum statum uoluntaria redintegratione coniugia,

¹ om.A

² priores CKDBZOH; proprios N

³ maritos CKNBZOH; uiros (uel maritos ss) D

⁴ corr. fr. has Z

⁵ ut etiam CKNBZOQ; etiam ut H

neque ullo modo ad opprobrium male uoluntatis trahatur quod conditio necessitatis extorsit. Quia sicuti he mulieres que reuerti ad uiros suos nolunt impie sunt habende, ita ille que in affectum ex Deo initum redeunt. merito sunt laudande.

JK 536; H 621a.50 –b.8 (c 4), M 867; ID 8.192 *insc. slightly var. as BD 9.57, 8.244d* (Si autem - priuentur only); IP 6.88; C 34 q 1/2 c 1d

32

Vt penitentie tempora pro etate et ualitudine temperentur cp. vi¹

Tempora penitudinis² habita moderatione constituenda tuo³ [28vb] iudicio prout conuersorum animos prospexeris esse deuotos, pariter⁴ etiam habentes etatis senilis⁵ intuitum et periculorum quorumque aut egritudinum respicientes necessitates⁶. In quibus si quis ita grauiter urgeatur⁷ ut⁸ dum adhuc penitet⁹ de salute ipsius¹⁰ desperetur oportet ei per sacerdotalem sollicitudinem communionis gratia subueniri.

JK 536; H 621b.28-38 (c 6 pt), M 868; +C 26 q 7 c 2

¹ vi CKNZBOQ; vii H; om. DA

² plenitudinis L

³ constituenda tuo CLRXWKNDVBVP; constituenda sunt tuo C²SV²; tuo constituenda ZOHA

⁴ -ri- ss A

⁵ se senilis with a hole in the leaf in mid-word O

⁶ relinquimus *add.* ss K

⁷ -eatur CKNBZOHQ; -etur A

⁸ ut CKNBZOHQ; om. A

⁹ ut *add.* A

¹⁰ ipsius CKNBZOHQ; illius A

33

Vt hii qui ab¹ hereticis baptizati sunt, sola Sancti Spiritus² inuocatione firmentur c.vii

Nam hii qui baptismum ab hereticis³ acceperunt cum baptizati antea⁴ non fuissent sola Sancti Spiritus inuocatione per impositionem manus confirmandi sunt, quia formam tantum baptismi sine sanctificationis uirtute sumpserunt. Et hanc regulam ut scitis seruandam in omnibus ecclesiis predicamus, ut lauachrum semel initum⁵ nulla iteratione uioletur. dicente apostolo, Vnus Deus, una fides, unum baptisma. Cuius ablutio nulla iteratione temeranda est. sed ut diximus sola sanctificatio Sancti Spiritus inuocanda, ut quod⁶ ab hereticis nemo accipit⁷. a catholicis sacerdotibus consequatur.

JK 536; H 621b.39-53 (c 7 pt), M 868; +C 1 q 1 c 51, *here as in later form*

¹ ab CKNBZHA; ad O

² Sancti Spiritus CRXKNB; Spiritus Sancti ZOHA

³ bapt. ab her. CKNBZOHQ; ab her. bapt. A

⁴ antea LRXSWNDBVZOHA; ante CP; anima K

⁵ initum CNBZOHA; initium *corr. to* initiatum K

⁶ quod CKNBZOQA; apud H

⁷ -ipit CNBZOHA; - ip' D; -ipiat K

34¹

Quod non sit² principatus per ambitum aut seditionem occupandus

Leo episcopus³ uniuersis episcopis per Affricam constitutis. Necessarium fuit ut dolorem cordis nostri quo pro dominicorum⁴ gregum periculis estuamus datis nunc ad uos litteris promeremus. mirantes tantum apud uos per occasionem temporis impacati

¹ om. A

² sit CKDBZOHQ; om. N

³ episcopus CKNBOHQ; om. Z

⁴ dominicorum CKDBZOHQ; dominorum N

aut ambientium presumptionem aut tumultum ualuisse popularem, ut indignis quibusque et longe extra sacerdotale meritum constitutis pastorale fastigium et gubernatio ecclesie crederetur. Non est hoc consulere populo sed nocere, nec prestare regimen sed augere discrimen. Integritas enim presidentium salus est subditorum, et ubi est incolumitas obedientie, ibi sana est⁵ forma doctrine. Principatus autem quem aut seditio extorsit aut ambitus occupauit⁶, etiam si [29ra] moribus atque actibus non offendit, ipso tamen inicii sui est perniciosus⁷ exemplo. Et difficile est ut bono peragantur exitu que malo sunt inchoata principio. Quod si in quibuslibet⁸ ecclesie gradibus prouidenter scienterque curandum est, ut in domo Domini nichil sit inordinatum, nichilque preposterum. quantomagis elaborandum est ut in electione⁹ eius qui supra¹⁰ omnes gradus constituitur non erretur? Nam totius familie Domini status et ordo nutabit¹¹ si quod requiritur in corpore non inuenitur in capite. Vbi est illa beati Pauli apostoli per Spiritum Dei¹² emissa preceptio qua in persona Tymothei omnium sacerdotum Christi numerus eruditur et inde unicuique nostrum dicitur, Manus cito nemini imposueris. neque communices peccatis alienis? Quid est cito manus imponere, nisi ante etatem maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum laboris, ante¹³ experientiam discipline sacerdotalem honorem tribuere non probatis? Et quid est communicare peccatis alienis nisi talem effici ordinantem qualis ille est¹⁴ qui non meruit ordinari? Sicut enim¹⁵ boni operis sibi comparat fructum qui rectum tenet in eligendo sacerdote iudicium, ita graui semet ipsum afficit dampno, qui ad sue dignitatis collegium sublimat indignum. Non enim in cuiusquam persona pretermittendum est quod¹⁶ institutis generalibus continetur. Nec putandus est honor ille legitimus qui fuerit¹⁷ contra diuine legis precepta collatus. Merito patrum beatorum uenerabiles sanctiones cum de sacerdotum¹⁸ electione loquerentur eos demum idoneos sacris administrationibus censuerunt quorum omnis etas a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per discipline ecclesiastice stipendia cucurrisset. Vt unicuique testimonium prior uita preberet. Nec potest de eius prouectione dubitari cui pro laboribus multis, pro moribus castis. pro actibus strenuis celsioris loci¹⁹ [29rb] premium debetur. Si enim ad honores mundi sine suffragio temporis, sine merito laboris indignum est perueniri et notari ambitus solent, quos probitatis documenta non adiuuant, quam diligens et quam prudens habenda est dispensatio²⁰ diuinorum munerum et celestium dignitatum?

JK 410; H 622.12-38, Merito patrum - end 623.10-18, M 877-8; ID 5.105a; +D 61 c 5 (mod. at beginning, and much added later), +D 78 c 3 (Quid est - meruit ordinare), C 1 q 1 c 25 (Principatus quem - inchoata principio)

⁵ sana est CKNBZHQ; est sana O

⁶ aut *add. and canc.* Z

⁷ est pern. CRXBZOH; est perniciosus P; pern. est KND

⁸ -b- ss B

⁹ -ne ss C

¹⁰ supra CRXBZOH; super KNDP

¹¹ nutabit CRXSKD²VZOH; mutabit KBP; mutabitur N

¹² ss H

¹³ tempus *add. and canc.* O

¹⁴ ille est CKNBZOQ; est ille H

¹⁵ ss O

¹⁶ in *add.* C²LVPZOHQ, *om.* CRXSKNDB

¹⁷ -erit CLSWBVPZOHQ; -erat RXKND

¹⁸ *corr. from* -ote O

¹⁹ cels. loci CRKNVPZOH; loci cels. B

²⁰ dispensatio CRBVPZOH; *om.* D; dispositio D²KN

35¹

*Non in eligendo episcopo apostolica et canonica decreta uiolentur*²

Nec in aliquo apostolica et canonica decreta uiolentur et his ecclesia Domini regenda credatur qui legitimarum institutionum nescii et totius humilitatis ignari non ab infimis sumere incrementum, sed a summis uolunt habere principium, cum ualde iniquum sit et absurdum ut imperiti magistris, noui antiquis et rudes preferantur emeritis.

JK 410; H 623.18-23, M 878-9; ID 5.105b; +D 61 c 8

¹ om. A

² Non in – uiol. in mg, (four lines earlier ZOQ) with no break in text ZOHQ

36¹

*Vt in die Resurrectionis leuitica et sacerdotalis fiat ordinatio. Ex epistola ad Dyoscorum*²

Quod die dominico ordinationes sacerdotum celebrantur. non tantum ex consuetudine, sed etiam ex apostolica nouimus uenire doctrina, scriptura manifestante, quod cum apostoli Paulum et Barnaban ex Spiritus Sancti precepto³ ad euangelium gentibus mitterent predicandum, ieiunantes et orantes imposuerunt eis manus ut intelligamus quanta et dantium et accipientium deuotione curandum sit ne tante benedictionis sacramentum negligenter uideatur impletum⁴, et ideo pie et laudabiliter apostolicis morem gesseris institutis si hanc⁵ ordinandorum sacerdotum formam per ecclesias quibus Dominus preesse te⁶ uoluit etiam ipse seruaueris, ut his qui consecrandi sunt nunquam benedictio nisi in die Resurrectionis dominice tribuatur. Cui a uespere Sabbati initium constat⁷ asscribi que tantis diuinarum⁸ dispensationum misteriiis est⁹ consecrata. ut quicquid¹⁰ a Domino eius insigniis¹¹ constitutum in huius diei¹² dignitate sit gestum. In hoc mundus¹³ sumpsit exordium, in hac¹⁴ per resurrectionem Christi et¹⁵ mors interitum [29va] et uita accepit principium.

JK 406; H 627a.53- b.16, M 779-80; ID 6.71; +D 75 c 5

¹ om. A

² Ex epistola (Exempla D) - Diascorum. Vt - ordinatio ND

³ ex Sp. sancti prec. CRKNVZOHQ; prec. sancti Sp. B; exp'c sancti prec. P

⁴ after corr. Z

⁵ hanc repeated and canc. O

⁶ preesse te CRBPZOH; te preesse KND

⁷ corr. fr. -tant Z

⁸ ss C

⁹ ss Z

¹⁰ quicquid CRD²BPZOH; quicumque D; quicquam KN

¹¹ eius insigniis (corr. fr. -ignis XN) LRXWKNDVPZHQ; est insignius CSV²; eius insignius est D²; in eius insigniis O

¹² diei C²LSWKNDVPZOH; om. CRX

¹³ corr. from mundo O

¹⁴ hac CKDBZOH; hoc N

¹⁵ et CKDBZOH; om. N

37¹

De superiori² epistola ad episcopos Affrice. Vnde supra et ne³ episcopi nisi in maioribus ciuitatibus constituentur⁴

Superest⁵ fratres ut⁶ concorditer salubres⁷ suscipiatis hortatus, et nichil per contentionem agentes, sed ad omne studium deuotionis unanimes. diuinis et apostolicis constitutionibus pareatis et in nullo patiamini prouidentissima⁸ canonum decreta uiolari. Que enim certarum remisimus consideratione causarum antiquis deinceps custodienda sunt regulis, ne quod ad tempus pia lenitate concessimus iusta post ultione plectamus, in eos specialius et propensius commouendi qui in episcopis ordinandis sanctorum patrum statuta neglexerint, et quos refutare debuerint consecrarint⁹. Vnde qui¹⁰ episcopi¹¹ talem consecrauerint¹² sacerdotem qualem esse non liceat¹³ etiam si¹⁴ aliquo¹⁵ modo dampnum proprii honoris euaserint, ordinationis tamen ius ulterius¹⁶ non habebunt, nec unquam ei sacramento intererunt quod neglecto diuino iudicio immerito prestiterunt. Illud sane quod ad sacerdotalem pertinet dignitatem inter omnia uolumus canonum statuta seruari, ut non in quibuslibet locis neque quibuscumque castellis et ubi ante non fuerunt episcopi consecrentur. cum ubi¹⁷ minores sunt plebes. minoresque conuentus presbiterorum cura sufficiat, episcopalia autem gubernacula non nisi in¹⁸ maioribus populis et frequentioribus ciuitatibus oporteat presidere ne¹⁹ quod sanctorum patrum diuinitus inspirata decreta uetuerunt uiculis et possessionibus uel obscuris et solitariis municipiis²⁰ tribuatur sacerdotale fastigium.

JK 410; H 624.9-26, cf M 880; Prol. 140-1 to ultione plectamus; ID 5.106 to debuerint consecrarint, ID 5.107 to end, ID 5.143 (Illud sane - end, with extra phrase as BD 1.32)

¹ om.A

² -iori CRKNBQ; -ora ZO

³ ne CKDBP; nec N

⁴ Unde - constituentur CKNDBP; om. ZOHQ

⁵ Superest CKNBZOQ; Que est H

⁶ ss C

⁷ -r- ss H

⁸ corr. fr. prouidentissima Z

⁹ corr. to conseruauerint H

¹⁰ non liceat sacerdotem esse add. and canc. L

¹¹ ep. qui marked for reversal D

¹² consecrauerint CRXBPZOH; consecrarint KND

¹³ sac. qualem esse non lic. om. L but qualem non liceat esse sacerdotem later added in mg. for insertion before consecrauerint L²

¹⁴ in add. NB, om. C(lacuna)LRXSWKDVPZOH

¹⁵ lacuna C

¹⁶ ult- LSWKDBVPZOH; alt- CRXN

¹⁷ corr. from ibi C

¹⁸ in CXKNBV; om. ZOH

¹⁹ ss Z

²⁰ municipiis preceded by man- cancelled H

38¹

De penitentibus in necessitate positis mox reconciliandis

Leo episcopus Theodoro episcopo Foroiuliensi. His qui in tempore necessitatis et in periculi urgentis instantia presidium penitentiae et mox reconciliationis implorant [29vb] nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda, quia misericordiae Dei nec mensuras possumus ponere nec tempora definire², apud quem nullas patitur

¹ om.A

² def- CKNBZOQ; diff- H

uenire moras conuersio dicente Dei Spiritu per prophetam, Cum conuersus ingemueris tunc saluus eris.

JK 485; H 625b.47 - 626a.2, M 888; ID 15.29a as BD 18.4; +C 26 q 6 c 10a as here

39

*Quod loqui non ualentibus prodesse debeant testimonia fidelium*¹

Quod si² ita aliqua egritudine aggrauati sunt³, ut quod paulo ante poscebant sub presenti significare⁴ non ualeant, testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debebunt. Simul tamen⁵ et penitentiae et reconciliationis beneficium consequantur. seruata tamen regula canonum paternorum circa eorum personas qui in dominica fide discedendo peccauerunt.

JK 485; H 626a.28-36, M 889; +C 26 q 6 c 10b

¹ -ium CKNBZOHA; -ia G. Quod – fidelium in mg. ZOQ (with no break in text ZO)

² Quod si CKNBZOHQ; Si qui A

³ aggrauati sunt CRXKNBV; fuerint aggrauati ZOHA

⁴ -fi- ss C

⁵ tamen corr. to que K

40

*Quod mane dominico continuato ieiunio Sabbati possit¹ fieri ordinatio c.i.*²

Leo Dioscoro episcopo Alexandrino. Quod patribus nostris propensiore cura nouimus esse seruatum, a uobis quoque uolumus custodiri, ut non passim diebus omnibus sacerdotalis³ uel leuitica ordinatio celebretur, sed⁴ post diem Sabbati eiusque noctis que in prima sabbati lucescit exordium consecrandi eligantur in quibus his⁵ qui consecrandi sunt ieiunis ac⁶ ieiunantibus sacra benedictio conferatur. Quod eiusdem obseruantie erit si mane ipso dominico die continuato Sabbati ieiunio⁷ celebretur, a quo tempore precedentis noctis inicio⁸ non⁹ recedunt. Quod ad diem resurrectionis sicut etiam in Pascha¹⁰ Domini declaratur¹¹ pertinere non dubium est.

JK 406; H 627a.39-53, M 779; ID 6.70; D 75 c 4

¹ possit CKND(after fieri)BZOHQ; prosit A

² c.i CKNBZOH²Q; om. DHA

³ sacerdotalibus corr. from sacerdotalicabus A

⁴ sed C²LSKNDBVPZOHA; om. CRX

⁵ his CKNBZOHQ; ii A

⁶ ac LRXKNBPZOHA; a S; ? C

⁷ -nio CRXKNB; -nium ZOHA

⁸ inicio CRXSWV2; inicia LKNBVPOHA

⁹ ss O

¹⁰ in Pascha CKNBZOHQ; om. A

¹¹ declaratur CKDBZOHA; om. N

41

*Quid plus habeant episcopi quam corepiscopi¹ uel presbiteri cap. i.*²

Leo Romane ecclesie et apostolice sedis episcopus uniuersis Germaniarum atque Galliarum regionum³ episcopis. Quamuis cum⁴ episcopis plurima illis ministeriorum communis sit dispensatio, quadam⁵ tamen⁶ auctoritate ueteris legis, quedam nouelle⁷

¹ corep- CRSKBVPZ; coep- NOHQA

² i om. A

³ ss C

⁴ cum CKNBZO²HQ; om. O; co A

⁵ quadam C?RSKNBVPZOHA; quedam K²; quoniam (subs. canc.) D

⁶ corr. fr. tam D

⁷ nouelle LRSKNDBVPZOHA; nouellis CR²SV²

et ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint sicut⁸ presbiterorum et diaconorum ac uirginum consecratio. sicut constitutio [30ra] altaris ac benedictio uel unctio. Sic quidem⁹ nec erigere eis¹⁰ altaria et ecclesias uel altaria consecrare permittimus. nec per impositiones manuum fidelibus baptizandis uel cum syneresi¹¹ paraclytum¹² Spiritum¹³ Sanctum¹⁴ tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate¹⁵ baptizandorum frontes signare nec publice quidem in missa¹⁶ quemquam penitentem reconciliare, nec formatas cuiuslibet¹⁷ epistolas mittere. Hec enim omnia illicita sunt corepiscopis¹⁸ qui ad exemplum et formam lxx discipulorum esse noscuntur. uel presbiteris qui eandem gestant figuram. Quoniam quamquam¹⁹ consecrationem habeant pontificatus tamen apicem non habent. Que omnia solis debere²⁰ summis pontificibus²¹ auctoritate canonum precipitur, ut per hoc et discretio graduum et dignitatis fastigium summi²² pontificis²³ demonstretur²⁴, sed neque coram episcopo licere²⁵ presbiteris in baptisterium introire, nec presente antistite infantem tingere²⁶ aut²⁷ signare aut²⁸ penitentem sine preceptione episcopi sui²⁹ reconciliare, nec eo presente nisi illo iubente sacramentum corporis et sanguinis Christi conficere nec eo coram posito populum docere uel benedicere aut salutare. nec plebem utique exhortari.

JK+551; H 628.24-41, M 881; ID 6.72; D 68 c 4 var. to apicem non habent only, where Hec enim omnia – gestant figuram was a later addn

⁸ et add. K

⁹ Sic quidem LRSKNBPZHO; Si quidem CV²; Sic quod A

¹⁰ eis CKNBZOHQ; om. A

¹¹ syneresi CR²B²OH; syrenesi L; sineresi RZ; sirenesi X; syrenensi S; unctione A. id est (cum add. DZOQ) unctione ss CRXSKNDVPOHQ, in text L, in mg. BZ.

¹² corr. fr. paclytum K, after Spiritum A

¹³ Spiritum CLRXSXBVPOHQA; om. KIND

¹⁴ Sanctum CRXKNDBVPOHQ; om. A

¹⁵ -te ss C

¹⁶ in missa CKNBHQA; immissa Z; imissam O

¹⁷ cuiuslibet LXSWNDBVPZOHA; cuilibet CK; cuslibet R

¹⁸ corep- CRKNBPZ; coep- OHQA

¹⁹ pontificatus add. and canc. A

²⁰ -ere CRXKNB; -eri ZOHA

²¹ corr. fr. sacerdotibus V

²² summi CKDBZOHA; summis N

²³ pontificis CKNBZOHQ; sacerdotis A

²⁴ corr. from -atur O

²⁵ licere repeated O

²⁶ tingere CKNBOH; tingere ZQA

²⁷ aut (canc.) aut B

²⁸ aut CRXKNB; nec ZOHQA

²⁹ ep. sui CKNBOHA; sui ep. Z

42

Quod non omnis confessio sit publice facienda c. ii¹

Leo uniuersis episcopis per Campaniam et Pycenum. Quamuis plenitudo fidei uideatur esse laudabilis, que propter Dei timorem apud omnes erubescere non ueretur. tamen quia non omnium huiusmodi sunt peccata ut ea que penitentiam poscunt non² timeant publicare, renouatur³ tamen inprobabilis consuetudo, ne multi a penitentie remediis arceantur, dum aut erubescunt⁴ aut metuunt inimicis suis⁵ sua facta reserare⁶.

¹ ii CLRSKNBZOH²Q; om. XHA

² ss V

³ renouatur LRXWKNBVPZOHA; remoueaturs CSV²

⁴ -n- ss O

⁵ ss A

⁶ a add. K

quibus possint legum constitutione percelli. Sufficit enim illa confessio que primum Deo offertur, tunc etiam sacerdoti qui pro delictis penitentium precator accedit⁷. Tunc enim plures ad penitentiam [30rb] poterunt⁸ prouocari si populi auribus non publicetur conscientia confitentis.

JK 545; H 630a.2 - b.6, M 864; cf ID 15.167b as BD 19.159; De pen. D 1 c 89

⁷ prec. (corr. fr. peccator B) acc. CNDBZOHA; acc. prec. K

⁸ -erunt CKNBOA; -erint ZHQ

43¹

De baptismo²

Leo uniuersis episcopis per Syciliam³. Proprie in morte crucifixi et in⁴ resurrectione ex mortuis potentia baptismatis nouam creaturam condit ex uetere ut in nascentibus et mors Christi operetur et uita, dicente apostolo. An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu in morte ipsius baptizati sumus?⁵ Consepulti⁶ enim sumus cum illo per baptismum in morte ut quomodo surrexit⁷ Christus a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in nouitate uite ambulemus. Si enim conplantati facti⁸ sumus similitudini mortis eius. simul et resurrectionis erimus. Et cetera que latius magister gentium ad commendandum sacramentum⁹ baptismatis disputauit. ut appareret ex huius doctrine¹⁰ spiritu regenerandis filiis hominum et in Dei filios adoptandis illum diem et illud tempus electum in quo per similitudinem formamque mysterii ea que geruntur in membris his¹¹ que in ipso sunt capite gesta¹² congruerent, dum in baptismatis regula et mors interuenit interfectione peccati et sepulturam triduanam imitatur trina dimensio et ab aquis¹³ eleuatio resurgentis instar est de sepulchro. Ipsa igitur operis qualitas docet celebrande generaliter¹⁴ gratie diem¹⁵ legitimum¹⁶ eum esse in quo orta est et uirtus muneris et species actionis. Ad cuius rei confirmationem plurimum ualet quod ipse Dominus Iesus Christus postea¹⁷ quam resurrexit¹⁸ a mortuis discipulis suis in quibus omnes ecclesiarum presules docebantur et formam et potestatem tradidit baptizandi dicens, Euntes docete¹⁹ gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. De quo utique eos etiam ante passionem potuisset instruere, nisi proprie uoluisset intelligi regenerationis gratiam ex sua resurrectione cepisse. Additur²⁰ sane huic obseruantie etiam²¹ Pentecostes ex aduentu [30va] Sancti Spiritus²² sacrata sollempnitas, que de Paschalis festi pendet articulo.

¹ om. A

² De bapt. CRXKNVPZ; om. B (for ZOHQ see below)

³ Leo uniuersis episcopis per Siciliam de baptismo (de bapt. ZHQ, episcopo O) as rubric ZOHQ

⁴ in CKNBZOQ; om. H

⁵ An ignoratis – sumus in mg. L²

⁶ Consep- CKNBZOQ; Cum sep- H

⁷ surrexit CKNBOHQ; resurrexit Z

⁸ ss C

⁹ -dum B

¹⁰ ss C

¹¹ his CKNBHQ; iis ZO

¹² sunt capite gesta CKNBZH; gesta sunt capite O

¹³ corr. fr. aliquis H

¹⁴ add. in margin. C

¹⁵ diem CKNVPZOH; diei B?

¹⁶ lacuna follows B

¹⁷ poat P

¹⁸ resurr- LRSWBVPZOH; surr- CXKN

¹⁹ corr. fr. dicite X; omnes add. ZOH, om. CRKNBP

²⁰ autem add. KND, om. CRXSBVPZOH

²¹ etiam LRXSWKNDBVPZOH; et ss C

²² Sancti Sp. CRKBPZOH; Sp. sancti ND

Et²³ cum ad alios dies alia festa pertineant. hec semper ad eum diem qui resurrectione Domini est insignis occurrit. porrigens quodam modo auxiliantis gratie manum, et eos quos a die Pasche aut molestia infirmitatis aut longinquitas itineris²⁴ aut nauigationis difficultas intercluserit²⁵ inuitans in²⁶ quiblibet necessitatibus impediti desiderii sui effectum dono Sancti Spiritus²⁷ consequantur. ITEM²⁸. Hoc autem nos non ex nostra persuasione defendere sed ex apostolica auctoritate seruare satis idoneo probamus exemplo, sequentes beatum²⁹ apostolum Petrum³⁰, qui in ipso die quo omnem credentium numerum promissus Sancti Spiritus repleuit aduentus trium milium populum sua predicatione conuersum lauacro baptismatis consecrauit. Quod sancta³¹ scriptura que apostolorum actus³² continet fidei hystoria docet dicens, His auditis³³, compuncti sunt corde et dixerunt ad Petrum et reliquos apostolos. Quid faciemus uiri fratres? Petrus autem ad illos, Penitentiam, inquit, agite, et baptizetur unusquisque uestrum in nomine Domini nostri Iesu Christi in remissionem peccatorum uestrorum et accipietis donum Sancti Spiritus³⁴.

JK 414; H 612.b.23 - 613.a.9 to consequantur, 613a.25- 42 (Item hoc - end), M 872, 873; ID 1.45-46 divided as OHQ; De cons. D 4 c 13

²³ enim add. and canc. Z

²⁴ corr. fr. iten- B

²⁵ -usit CRKNBV(ss)ZOQ; -udit H

²⁶ in CRKNBVP (obscure mark of correction here in K); om. D; ut D²ZOH

²⁷ Sancti Spiritus CRXKNBP; Spiritus Sancti H; Sancti ZOQ

²⁸ Rubric OHQ

²⁹ om. P

³⁰ ap. Petr. CRNDVPZOQ; Petr. ap. SKBH

³¹ sancta CXSBVPZOQ; sacra KND

³² actus CKDBZOQ; om. N

³³ auditis CKDBZOQ; audistis N

³⁴ sancti Sp. CRKNVPZOQ; Sp. sancti B

44

Item¹. Non esse celebrandum baptisma in Epyphania²

Si quis autem Epyphanie festiuitatem que in suo ordine debito honore ueneranda est ob hoc existimat priuilegium habere baptismatis, quia hoc quidam putant, quod in eadem die Dominus ad baptismum sancti Iohannis accesserit. Sciat illius baptismi aliam gratiam, aliam³ fuisse rationem nec ad eandem pertinuisse uirtutem qua⁴ per Spiritum Sanctum renascuntur de quibus dicitur. Qui non ex sanguinibus neque ex uoluntate⁵ carnis. neque ex uoluntate⁶ uiri. sed⁷ ex Deo nati sunt. Dominus enim nullius indigens remissione peccati nec querens remedium renascendi sic uoluit bapt[30vb] tizari quomodo et⁸ uoluit circumcidi⁹. Hostiamque pro se emundationis offerri ut qui factus¹⁰ erat¹¹ ex muliere sicut apostolus ait, Fieret¹² et sub lege quam non

¹ after Epyph. P

² bapt. in Ep. CKNBPOHA; bapt. in Ep. Domini LRXSV; in Ep. bapt. Z

³ aliam CKNBZOQ; om. A. In P p 63 and c 44 ends here, and p 64 (the verso) begins with c 45; the rest of c 44 is in the middle of c 50 (p 65).

⁴ uirtutem qua CRKNVZOQ; uirtutem quia B; ueritatem quia A

⁵ uoluntate CRSBZOHA; uoluptate KND

⁶ uoluntate CKNDBOHA; uoluptate Z

⁷ added by H²

⁸ et CNDBZOHA; om. K

⁹ uol. circ. (corr. fr. -ile N) CKNBZOQA; circ. uol. H

¹⁰ corr. fr. facturus R²

¹¹ erat CKNB; fuerat ZOHA

¹² Fieret CKNBZOQ; Fiere A

uenerat¹³ soluere sed implere¹⁴ et implendo finire, sicut apostolus predicat dicens, Finis autem legis Christus ad iusticiam omni credenti. Baptismi autem sui in se condidit sacramentum. quia in omnibus primatum tenens se docuit esse principium. Et tunc regenerationis potentiam sanxit. quando de latere ipsius profluxerunt¹⁵ sanguis redemptionis et aqua baptismatis.

JK 414; H 613.b.5-32, M 873-4; ID 1.47; IP 1.18; De cons. D 4 c 14

¹³ uenerat CRXKNBZ; nouant O; nouerat HQA

¹⁴ implere CKNBOHA; adimplere Z

¹⁵ profluxerunt CKNBZOQ; prefluxerunt H; fluer' A

45

Idem Ianuario episcopo Aquileiensi. De reuertentibus ab heresi

Saluberrimum enim¹ et spiritualis medicine utilitate plenissimum est², ut siue presbyteri, siue dyaconi, siue subdyaconi³ aut cuiuslibet ordinis⁴ clerici qui se correctos⁵ uideri uolunt atque ad catholicam fidem quam pridem amiserant rursum reuerti ambiunt prius errores suos et ipsos auctores erroris a se⁶ dampnatos sine⁷ ambiguitate fateantur et⁸ sensibus prauis etiam peremptis nulla desperandi supersit occasio. nec ullum membrum talium possit societate⁹ uiolari, cum per omnia illis professio propria ceperit obuiare. Circa quos etiam illam canonum constitutionem precipimus custodiri. ut in magno habeant¹⁰ beneficio si adempta¹¹ sibi omni spe promotionis in quo inueniuntur ordine stabilitate¹² perpetua maneant¹³ si tamen iterata unctione¹⁴ non fuerint maculati.

JK 416; H 615a.47-b.2, M 868; ID 6.97; +C 1 q 7 c 21

¹ enim LRXSWBPZOHA; enim and lacuna C; est enim KND

² est CKDBZOHA; om. N

³ siue subdyaconi CRXKDBVP; uel subdiaconi ZOHA; om. N

⁴ corr. fr. -ines Z

⁵ correctos CKNBZHA; correptos O

⁶ a se CKNBZOHQ; esse A

⁷ omni add. KND, om. CRXSBPZOHA

⁸ corr. to ut K

⁹ societate CKNBOHA; sociate Z

¹⁰ habeant C²LR²SWDBVPZOHA; habent CRXKN

¹¹ adempta CKNBVZOA; adepta HQ

¹² -ate CRKDBPZOHA; -ati K²N

¹³ perpetua maneant CRXSBPZOHA; permaneant KND

¹⁴ unctione CLRXSWKDP²; uel tinctione ss C; tinctione D²NBVZOH; tictione A

46

Idem¹ Rustico episcopo Narbonensi. De stabilitate non mutandorum et discretione temperandorum²

Sicut quedam sunt que nulla possunt ratione³ conuelli. ita multa sunt que aut pro necessitate temporum aut pro consideratione etatum oporteat temperari, illa semper conditione⁴ seruata ut in his que uel dubia fuerint aut obscura id nouerimus sequendum quod nec preceptis euangelicis contrarium nec decretis sanctorum patrum inueniatur aduersum.

JK 544; H 616b.19-27, M 890; Prol. 126; D 14 c 2 as here, not as AL 2.76

¹ Idem CKNBZHA; Item O

² De stab. - temp. in mg. to c 47 G, in mg to c 46 ZO

³ ratione CKNBZOHQ; nomine A

⁴ etatum - conditione in mg. B

47

Idem¹. De [31ra] legitimis² et non legitimis nuptiis³

Non omnis mulier uiro iuncta uxor⁴ est uiri, quia nec omnis filius heres est patris. Nuptiarum autem federa inter ingenuos sunt legitima et inter equales et multo prius hoc ipsum Domino constituyente quam initium Romani iuris existeret. Itaque aliud est uxor. aliud concubina, sicut aliud⁵ ancilla, aliud⁶ libera. Propter quod etiam apostolus ad manifestandam harum personarum discretionem testimonium ponit ex Genesi, ubi dicitur Abrahe, Eice ancillam et filium eius. Non enim heres erit filius ancille cum filio meo Ysaac⁷. Vnde cum societas nuptiarum ita ab initio constituta sit, ut preter sexuum coniunctionem que haberet⁸ in se Christi et⁹ ecclesie sacramentum. dubium non est eam mulierem non pertinere ad matrimonium in qua docetur nuptiale non fuisse ministerium¹⁰. Igitur cuiuslibet loci clericus, si filiam suam uiro habenti concubinam in matrimonium dederit¹¹, non ita accipiendum est¹² quasi eam coniugato dederit, nisi forte illa mulier et ingenua facta et dotata legitime et publicis nuptiis honestata uideatur. Paterno arbitrio uiris iuncte carent culpa si mulieres que a uiris¹³ habebantur in matrimonio non fuerint¹⁴, quia aliud est nupta. aliud concubina¹⁵.

JK 544; H 616b.67 - 617a.28 (c 4), M 891-2; ID 8.74 (pt only).8.139 (inscr. var. as BD 9.1); IP 6.23 as ID 8.74, 6.35 as ID 8.139; +C 32 q 2 c 12

¹ Idem CLRXSWBVP; om. KN; Item ZOHA; D has rubric: Que sint legitima coniugia

² nuptiis add. HQA, om. CKXNBVZO

³ nuptiis CRXKNBVZO²; nuptitiis O; om. HQA

⁴ mulier (uxor ss) L

⁵ corr. fr. alia Z

⁶ corr. fr. alia Z

⁷ meo Ys. in mg. L²

⁸ haberet CKNBZOHQ; hereret A

⁹ et C²LRXSWKNBVPZOH; om. C; et with a mark of abbrev. A

¹⁰ ministerium RXWKNDVBPZO²HA; misterium CLSV²O

¹¹ nisi forte illa mulier add. and canc. N

¹² acc. est CRSBVPZOHA; est acc. KND

¹³ que a uiris ss R

¹⁴ fuerint CRSKNDV²; fuerunt BVPZO; fuer' A; sic erunt H

¹⁵ N (mg.) Iuuenalis. Omne a'i uitium tanto [?] conspectius in se crimen habet quanto maior qui peccat habetur. V' qui maior est in ordine maior sit in crimine et quanto altior gradus tanto grauior casus; at foot of leaf in small hand O adds Ag. Non habent nuptie in se Christi et ecclesie sacramentum si eas non subsequatur commixtio sexuum. Nec pertinere poterit illa mulier ad matrimonium cum qua docetur non fuisse commixtio sexuum.

48

Idem Anastasio episcopo Thessalonicensi. De castitate ministrorum

Sacerdotum enim tam¹ excellens est electio ut hec² que in aliis membris ecclesie non uocantur ad culpam in illis tamen habeantur illicita. Nam cum³ extra clericorum ordinem constitutis nuptiarum societati et procreationi filiorum studere sit liberum. ad exhibendam⁴ tamen perfecte continentie puritatem⁵ nec subdiaconibus quidem carnale conubium conceditur. ut et⁶ qui habent sint tanquam non habentes. et qui⁷ non habent permaneant singulares. Quod si in hoc ordine qui quartus est⁸ a capite dignum

¹ tam CKNBZHQ; eam A; ta O

² ss after que Z

³ cum CKDBZOHA; om. N

⁴ -am CKNBZHA; -um O

⁵ -u- ss C

⁶ et CKDBZOHA; om. N

⁷ habent - et qui om. A

⁸ est CKNBOHA; om. Z

est custodiri. quantomagis in primo [31rb] uel secundo tercioue seruandum est, ne aut leuitico aut presbyterali honore. aut episcopali excellentia quisquam idoneus estimetur. qui⁹ se a uoluptate luxurie necdum¹⁰ refrenasse detegitur¹¹.
JK 411; H 619b.3-21, M 858; ID 6.98 (cf ID 6.221 as BD 2.148); IP 3.100 (Ad exhibendam tamen – singulares only); D 32 c 1

⁹ a *add.* A

¹⁰ Z microfilm omits *fos 51v-2 from here, and resumes at 52v in 1.45.1 below.*

¹¹ detegitur CKNBZOHQ; detetigitur A

49

Idem uniuersis episcopis per Affricam. De uirginibus incorruptis

De his autem que in sacro uirginitatis proposito constitute barbaricam pertulere uiolentiam et integritatem pudoris non animo sed corpore perdiderunt. ea nobis uidetur seruanda moderatio ut neque in uiduarum deiciantur gradum, neque in sacrarum et¹ perseuerantium uirginum numero censeantur. Quibus si in omnibus uirginalibus perseuerant. et castimonie soliditatem mente custodiunt, sacramentorum non est neganda communio. Quia iniustum est illas in eo uel argui uel notari quod non uoluntas admisit sed uis hostilis eripuit.

JK 410; H 624.33-39, om. M; ID 7.87 (insc. variant as BD 8.69)

¹ et CKNBOHQ; *om.* A

50

Idem Leoni¹ Rauennensi episcopo². De his qui utrum baptizati³ sint nescitur

Cum itaque baptismi sui nichil recordetur qui regenerationis est cupidus. nec alter attestari⁴ de eo⁵ possit qui sciat consecratum⁶. nec ille qui consecratur. scimus quidem inexpiabile⁷ esse facinus. quotiens iuxta hereticorum dogma contra sanctorum patrum instituta cogitur aliquis lauachrum quod regenerandis semel tributum est bis subire. apostolica reclamante sententia. que nobis unam predicat in Trinitate deitatem, unam in fide confessionem, unum in baptisate sacramentum. Sed in hoc nichil⁸ simile formidatur, quoniam non potest in iterationis crimen uenire quod factum esse omnino nescitur. Atque ideo quotiens persona talis inciderit⁹, solita primum examinatione discutite. et longo tempore nisi forte supremus finis immineat indagate. utrum nemo penitus sit qui testimonio suo iuuare possit ignorantiam nescientis. et cum constiterit¹⁰ hunc qui baptismatis indiget sacramento sola inaniter suspicione prohiberi¹¹, accedat [31va] intrepidus ad consequendam gratiam. cuius in se nullum scit esse uestigium. Nec uereamur¹² huic ianuam salutis aperire¹³ quam nunquam ante docetur ingressus.

JK 543; H 626b.26-55, M 876; ID 1.48; De cons. D 4 c 112

¹ Leoni CRXSKBVPNOQA; *om.* W; Leonis H

² Rau. (Rauanensi O) ep. LRXKNBVPOHA; ep. Rau. C; Rauannensi S; ep. Leo Nirauensiensi W

³ utrum bapt. CKDBOHA; bapt. utrum N

⁴ att- CKNDBHA; ast- O

⁵ de eo CD(*before att.*)KBOHA; *om.* N

⁶ P *adds here:* fuisse rationem – aqua baptismatis (*from c 44, qv*)

⁷ inexpiabile CKNBOH; inexpiabilem Q; inexpugnabile A

⁸ nichil CKNBOQA; *om.* H

⁹ inciderit LRXSWKNBVPOHA; incederit C

¹⁰ con- ss K

¹¹ prohiberi CKDBOHA; inhiberi N

¹² uereamur CLWNBVPOHA; uereantur RXSKD

¹³ *corr. fr.* accipere C

Idem Dyoscoro Alexandrino episcopo. Plusquam unam¹ missam faciendam esse² in die

Necesse est autem ut quedam populi pars sua deuotione priuetur si unius tantum misse more seruato³ sacrificium offerre non possunt nisi prima diei parte conuenerint. Studiose⁴ ergo fraternitatem tuam familiariter admonemus, ut quod nostre consuetudini ex forma paterne traditionis insedit. tua quoque cura⁵ non negligat, ut per omnia nobis fide et actibus congruamur⁶. Propter quod remeante filio nostro Possidonio presbitero hanc ad dilectionem tuam epistolam dedimus perferendam, qui nostris processionibus atque⁷ actionibus frequenter interfuit, et totiens ad nos missus quid in omnibus apostolice sedis auctoritas teneret⁸ agnouit.⁹

JK 406; H 627b.46-62, M 780; ID 2.87; De cons. D 1 c 51

¹ ss R²

² esse CRXKDVOA; *om.* NBP; H *obsc.*

³ more seru. CRKNDVPOHA; seru. more B

⁴ -e ss C

⁵ cura CKNBVHA; *om.* O

⁶ -amur LRXSWK?NBVPOHA; -amus CD

⁷ atque CKNVPOHA; et B

⁸ auct. teneret (-t ss C) CRXWBVPOHA; ten. auct. KND

⁹ Explicit *add.* LRXS